

L. MÜLLER S. J.

ROSTE NEBESÁ

1947

Petra - Prešov.

**S povolením prešovského biskupského ordinariátu
zo dňa 17. IX. 1947 pod č. 2485/1947**

**Názov knihy v pôvodine: »Müller Lajos S. J.:
Harmatozzatok egek.«**

**Kniha vyšla v roku 1939 nákladom Korda R. T.
Budapešť, — s povolením ostrihomského arcibiskupského ordinariátu zo dňa 20. IX. 1938.**

Tlačila kníhtlačiareň Naklad. družstva v Prešove

Prvá nedeľa adventná.

I.

Sv. Ján Krstiteľ v púšti.

Prvé prípravné cvičenie. Text sv. evanjelia: „V tom čase vystúpil Ján Krstiteľ na Júdskej púšti a takto kázal: **Kajajte sa, lebo sa priblížilo kráľovstvo nebeské!**“⁽¹⁾

Druhé prípravné cvičenie. Miesto a dej. Breh rieky Jordán, neďaleko od mesta Jericha, Rovina; úrodná a prekytajúca krajina, preslávená balzomom, palmami, ružami. Na juhu olovnatolesklá hladina Mŕtveho mora. Na obzore hory.

Na brehu rieky, v ostrej zákrute, celý tábor. Šiatre a chatrče; okolo nich ľudia a ťažné zvieratá. Na druhom brehu podobný tábor.

Toto je miesto, kde Ján krstil a kázal.

Až sem sa dostal kedysi Mojžiš so svojím národom izraelským. Vystúpil na horu **Nébo** a roz-

⁽¹⁾ Mt 3, 1. 2.

húčil sa so zaslúbenou zemou, na ktorú jeho noha nemala vkročiť. Na tom brehu postavil Jozua z 12 kameňov pomník zázračného priechodu cez rieku. Súsedný Gilgal bol miestom prvého oddychu vybraného národa.

Tu teda a v takom prostredí hlása posledný a najväčší prorok veľký advent, príchod Mesiáša, červánky blížiaceho sa Kráľovstva.

Všimnime si postavy veľkého kazateľa. Je vysoký; mohutné, svalnaté ramená. Každý pohyb prezrádza šlachetnosť, úprimnosť a svätú prísťnosť. Nápadná je jeho chudoba. Na pleci hrubý plášť; pod ním oblek z ľavej srsti, prepásaný remeňom. Je bosý, v rukách má palicu, o ktorú sa opiera a ktorou občas — v zápale reči — aj pohrozí. Tu jeho podlhľavá a nažltlá tvár zčervená, v očiach sa zaiskrí — a jeho čiernymi vlasmi vetrík si pohráva. Rôznorodí poslucháči zbožného počúvajú. Je tam prostý ľud z Júdei a Galilei, roľníci, horskí pastieri, honci tiav, vojaci rímskej armády i takí, čo sú v službách Herodesových. Ale sú i vznešení; jemné dámy v pohodlných kreslách, prinesených služobníctvom.

Trocha nabok pozorná, pritom však odmietavá skupina farizejov, saducejov a kňazov. Pohrdavo, s ironickým úsmevom dívajú sa na »hlúpy národ« a v reči kazateľovej hľadajú slovíčko, výraz, do čoho by sa mohli zadrapiť.

Hlas a spôsoby rečníka sú na pohľad surové, a predsa podmaňujúce a milé. Rozpráva ako s deťmi. Reč jeho skladá sa z dvoch častí. V prvej hlása potrebu pokánia, lebo blíži sa Kráľovstvo božie, ale i súd boží. Občas nelútostne pokarhá to tvrdohlavé vreteničie plemeno, ktoré — lebo vraj pochádza od Abraháma — nemá činiť pokánie. A tu hrozivým pohľadom sa obracia k farizejom a kňazom. V druhej časti oznamuje príchod Mesiáša, ktorý má krstiť nie vodou, ale Duchom svätým a ktorému on nie je hoden rozviazať remienok na obuvi.

Tretie prípravné cvičenie. Prosím Pána, aby som sa vedel na jeho milostiplný príchod dôstojne pripraviť.

1. Ján v púšti.

Ján celou svojou povahou, svojím konaním ukazuje, ako sa treba na príchod Pána pripraviť.

V prvom rade utiahne sa do púšte, do samoty. Duch svätý ho tam zavolať: »Odvediem (ho) na púšť a budem (mu) do srdca hovoriť.«⁽²⁾

Ako ho zavolať? Vo sne, vonkajším či vnútorným hlasom? Raz alebo viac

⁽²⁾ Oz 2, 14.

razy? Nevieme: »Máme rozličné dary Ducha«.(³)

Je nepochybné, že toto povolanie u Jána sa už v mladosti prejavuje; zanecháva rodičovský dom, zrieka sa všetkých svetských radostí, ba ani z blízkosti svojho príbuzného Ježiša sa netešil: nepoznal ho osobne.(⁴)

Len ako 30-ročný poznáva toho, pre ktorého toľko a tak nezištne pracoval. Sv. Ján je tak ideálom veľkých osobností, ktoré za svoju prácu nežiadajú odmenu.

Na svoju činnosť dlho sa pripravuje a cvičí sa pod vedením Svätého Ducha v duchovnom živote. Len po takejto príprave vystupuje verejne.

Bol plný milosti, a to je tajomstvom jeho príťažlivosti.

Vystúpil vtedy, keď to Boh chcel a zaoberal sa tými dušami, ktoré mu Boh poslal. Hlásal nie seba, ale Krista. Sám sa utiahol do pozadia. »On — vraví — sa musí zveľadovať, mňa však ubúdať«.(⁵)

(³) Rim 12, 6 (⁵) Jn 3, 30.

(⁴) Srovn. Jn 1, 31.

Hlavnou liečivou a výchovnou silou samoty je mlčanie.

Nech pre mňa mlčí svet, nech mlčia príbuzní, všetky stvorenia, nech mlčí zvedavosť. Vnútorne a vonkajšie mlčanie — samota srdca. Túto samotu — hoci nesnadno — môžeme zachovať i vo svete, v zamestnaní. Svet mi môže vybrať z ruky ruženec, modlitebnú knihu, ale v srdci môžem byť s Ježišom o samote. »Chcem, aby si sa podobala malému slimákovi — povedal Ježiš ctihodnej Armele, — ktorý svoj dom stále so sebou nosí, a keď sa potkne, utiahne sa do svojho domčeku.« Naším domom nech je božské srdce Ježišovo.

2. Ján činí a hlása pokánie.

Ešte sme nepočuli, čo sv. Ján hlása, ale vidíme, čo robí. Aj tým prezradzuje duševnú shodu s Ježišom: »Konal a učil od počiatku.«⁽⁶⁾

Ako každý pravý reformátor a apoštol, činí najprv pokánie, chceúc urobiť zadosť božskej spravodlivosti. Apoštol to potrebuje, ak nie pre iné, tak pre is-

(6) Sk 1, 1.

totu duše, »aby som azda nebol zavrhnutý, hoci som iným kázal blahozvesť.«⁽⁷⁾

Kto chce za Krista a za duše pracovať, sám musí byť nevinný a kajúcny. Tieto dve veci žiaden svätý tak dokonale nespájal, ako svätý Ján. Taký bol už od mladosti. »Nosil rúcho z ľavej srsti a kožený pás mal okolo bedier. Za pokrm mal kobyľky a poľný med.«⁽⁸⁾ Ale i toho bolo tak málo, že podľa slov Spasiteľových: »Prišiel Ján, ktorý nejedol ani nepil.«⁽⁹⁾ Tak činil ten, ktorý bol už pred narodením posvätený.⁽¹⁰⁾ A čo ja, hriešny, mám robiť? Koľko je lenivosti, nedbalosti a hriechu v mojom živote od mladosti. A keď do nebies »nevojde nič nečistého, ani tí, čo pášu ohavnosti a lož«,⁽¹¹⁾ ako mám prísť na Vianoce k jaslám Ježišovým, k Panne Márii a sv. Jozefovi s nečistým srdcom? Ako ponesiem Ježiša do srdca veriacich?

3. Ako činiť pokánie?

Kajať sa znamená toľko, ako zaprieť seba samého, nechať sa ukrižovať.

⁽⁷⁾ 1 Kor 9, 27.

⁽⁸⁾ Mt 3, 4.

⁽⁹⁾ Mt 11, 18.

⁽¹⁰⁾ Srovn. Lk 1, 41.

⁽¹¹⁾ Zjv. 21, 27.

a) V prvom rade trpezlivo mám znášať všetko, čo na mňa Boh dopustil. Dobré dieťa otcovi i za bitku ruku pobožká.

b) Povinnosti svojho povolania mám konať so zvýšenou horlivosťou.

c) Nemám sa vyhýbať príležitostiam sebazaprenia, ktoré sa mi v spoločenskom živote, v rodine, pri jedle, pri práci alebo v nemoci naskytujú.

d) Všetko toto mám dovrieť sebaovládaním, skúmajúc, čo je Bohu najmilšie, lebo za to ma Boh duševnou útechou odmení. Mám sa zriecť všetkého, čo by mohlo mať za následok výčitky svedomia.

A všetko má byť doplnené »Rorátami«, adventnými modlitbami. Tak sa pripravím na milostiplné Vianoce.

Shováram sa s Bohom. Prosím od neho milosti, aby som sa na jeho narodenie a na svoje duchovné znovuzrodenie pobožne pripravil.

»Daj, Pane, aby sme našli tvoje milosrdenstvo a dôstojne sa pripravili na blížiaci sa sviatok nášho vykúpenia.«

II.

Kázanie svätého Jána I.

Prvé prípravné cvičenie. Text sv. evanjelia: »Vtedy putoval k nemu Jeruzalem, celé Judsko a celé okolie Jordána. Dávali sa mu krstiť v rieke Jordáne, pričom vyznávali svoje hriechy. Keď videl, ako prichádzajú k nemu mnohí farizeji a saduceji na krst, hovoril im: Vreteničie pleme-
no, ktože vám ukázal, ako uniknúť prichádzajú-
cemu hnevu? Prinášajte teda ovocie opravdivého pokánia.«⁽¹⁾

Druhé prípravné cvičenie. Miesto: ako v predošlom rozjímaní. Predstavím si, ako by som teraz, úplne zblízka pozoroval účinok Jánovho kázania. Ľudí sa zmocnil plač a hufne idú k rečníkovi. Dav sa tlačí okolo kameňa, na ktorom Ján — ako na kazateľnici — stojí.

Sú tu vojaci, mýtnici, Židia, Arabi a pohani. »Čo máme teda činiť?« volajú, Ján odpovedá krátkymi, priliehavými vetami. Nežiada mnoho, len čo je potrebné. Keď vidí, že je to bohatý, odpovie: »Kto má dva obleky, nech dá tomu, kto nemá, a kto má potraviny, nech urobí podob-

⁽¹⁾ Mt 3, 5—8.

ne.«⁽²⁾ Mýtnikom odpovedá: »Nevyberajte viac, ako vám určili.«⁽³⁾ Vojakom, strachujúcim sa o svoje spasenie, predpisuje: »Nerobte nikomu násilie, ani zlomyseľne nevydierajte, ale uspokojte sa so svojim žoldom.«⁽⁴⁾

A to, čo platí pre všetkých: »Každý nech vyzná svoje hriechy a nech prijme krst pokánia,«⁽⁵⁾ lebo to je tá, podľa vôle božej potrebná príprava na prijatie milosti, ktoré Mesiáš rozdáva. Prevažná väčšina ochotne sa riadi podľa slov Jánových, ktorý svoje stádo, ako pastier, cez brody prevádza. Stoja v rade vo vode Jordána, čakajúc, kým ich Ján, po jednom pokrstí.

Tretie prípravné cvičenie. Prosím Pána, aby mi dal pravého ducha pokánia.

1. Úprimné vyznanie hriechov.

Pozrime sa na vzrušenie, vládnuce na celom okolí. Vráťme sa v duchu do tých časov. Akési vzrušené očakávanie opanovalo mysle. Každý tuší, že sa blíži splnenie túžob Izraela, že prišla »plnosť času.«⁽⁶⁾

Ešte i pohanskí Rimania povrávajú, že

⁽²⁾ Lk 3, 11.

⁽³⁾ Lk 3, 13.

⁽⁴⁾ Lk 3, 14.

⁽⁵⁾ Srovn. Mt 3, 6.

⁽⁶⁾ Gal. 4, 4.

svet sa blíži k akémusi obratu, ktorého príčina bude niekde na východe, v Judci. (Svetonius, Tacitus.) Táto zmena bola pre Židov — v dôsledku politického útlaku so strany rímskeho imperia a krutého Herodesa — tým žiaducejšia. A hľa, náhle sa zjavuje celkom mimoriadna postava, v ktorej ako by sa znovu ozývali dávno onemelí proroci. Odtiaľ ten ohromný dojem, ktorý vzbudilo Jánovo vystúpenie.

Každý cíti potrebu, pripraviť sa na veľkú svetovú premenu vyznaním hriechov (spoveď) a pokánim.

Pre mňa dnes svätého Jána Krstiteľa predstavuje Cirkev. I vo mne žije túha po vykúpení, veď som tiež otrokom svojich chýb, vášní a zlozvykov. Advent Ježiša Krista je mi veľkou nádejou, že sa oslobodím. Sám Ježiš ma ide oslobodiť a vykúpiť. A to za cenu koľkých obetí! Ctihodná Mária Agreda vidí malého Ježiša už v jaslách krvou sa potiť. V jeho túžbe tak to aj bolo. A čo potom nasledovalo, to viem. Koľko vytrpel Ježiš za moje spasenie. Vďačnosť a láska je druhou príčinou, aby som išiel za jeho volaním a pobožne sa pripravil na jeho narodenie, ktoré v Eucharistii

neustále pokračuje a ktorého vo svätom prijímaní stávam sa účastníkom.

Ako sa na to pripravoval ľud? Čo žiadal Ján Krstiteľ? Vyznanie hriechov.

Na čo ma povzbudzuje božia milosť? Na čo povzbudzovala svätých? Svätého Augustína? Vyznali svoje hriechy pred celým svetom. Ale úprimne, nič sa neospravedlňovali, nič neokrášľovali. Nepovedali: »Trocha som sa odklonil od pravdy,« ale »lúhal som!« Nespovedali sa, že »bol som menej krotký,« ale »správal som sa hrubo a urážlivo.«

A vyznávali hriechy i mimo spovedi. Sv. Augustín zanechal svoje slávne »Vyznania«, napísané pre celý svet. Aj my odhaľme ochotne svoju dušu, hlavne pred kompetentnými, keď to od nás predpis požaduje.

Keď sa hnisavá rana otvorí, hnis vytečie, zmiernia sa bolesti a zdravie sa navráti.

Ešte i pohanský Platón cítil nevyhnutnosť samoobžaloby, »aby nákaza nespravodlivosti (hriechu) nezakorenila v duši a nezapríčinila nevyliciteľné zlo.«

2. Pokorné prijatie karhania.

Slová Jánove znely občas naozaj tvrdo. Všetci mlčali. Ešte i farizeji a saduceji. Nik sa neprotiví. Každý cíti, že rečník má pravdu a že jeho ústami sám Pán Boh hovorí. Aj my máme napomenutia v duchu pokánia prijímať, hlavne keď počujeme, čo v duchu i tak cítime a uvedomujeme si, že karhanie si zaslúžime. A keď sme ho azda teraz nezaslúžili, zaslúžili sme ho iste v minulosti. Keby sme svoju minulosť lepšie poznali, mali by sme o sebe istotne horšiu mienku. Tak rozmýšľali svätí a spolu so sv. Pavlom považovali sa za najväčších hriešnikov.⁽⁷⁾ Čudovali sa, že ich ešte zem trpí na svojom povrchu a že slnko im ešte neodoprelo svoje lúče. Keď si na niečo sťažovali, tak iba na to, že »môj predstavený ma nepozná, šetrí ma a preceňuje.« Ba mnohí sami vyvolávali na seba karhanie. To je to, čo odstraňuje z našej duše hnis, čo uzdravuje, čo odháňa »maličké ľišky, ktoré škodu robia na viniciach.«⁽⁸⁾

(7) Srovn. 1 Tim 1, 15. (8) Pies 2, 15.

3. Ovocie opravdivého pokánia.

Ján neprestáva zdôrazňovať: »Prináajte teda ovocie opravdivého pokánia.«⁽⁹⁾ »Sekera je už priložená na korene stromov. Každý strom, ktorý nerodí obré ovocie, sa vytne a hodí do ohňa.«⁽¹⁰⁾ Na tieto slová sv. pápež Gregor oznamenáva: »Priateľ (Ján) Ženíchov (Kristov) nie na to nás napomína, aby sme prinášali ovocie pokánia, ale aby sme prinášali opravdivé ovocie pokánia.« To je veľký rozdiel. Aby sme to znali, máme vedieť, že iné je položenie toho, kto zakázané ešte nikdy nerobil: taký nech užíva dovolené radosti. Ale kto je obvinený z ťažkých priestupkov proti čistote, ten nech si odorie i dovolené radosti v takej miere, akéj užíval nedovolené.

Ďalej, v inej miere má prinášať dobré ovocie ten, kto menej alebo viacej hrešil. Preto nech sa každý poráta so svojim svedomím a na budove svojej duše ech vybuduje tým viacej, čím viacej rúcal v doterajšom svojom živote.

A okrem toho Boh čaká iné od svetkej osoby a iné od cirkevnej alebo od

⁽⁹⁾ Lk 3, 18.

⁽¹⁰⁾ Lk 3, 9.

rehoľníka. Veď »Cirkev je kajúci svet a rehoľa kajúca Cirkev.«

Hlavne v posvätnom čase čaká Boh hojnejšiu úrodu. Nesmieme sa teda uspokoiť s tým, že žijeme v stave milosti — čo je bezpochyby najhlavnejšie a nutné — ale všetky naše úsilie máme sústrediť na zúročenie daru milosti. Bývajú náhle premeny, náhle splynutia s Bohom, ako obrátenie sv. Pavla, alebo pokánie Márie Magdalény. Sú to ako by veľriecky, valiace sa do mora. Ale i malý potôčik nájde si cestu k moru. Na to myslí sv. František Salézsky, keď hovorí: »Choďme vždy na pred. Kladme jednu nohu stále pred druhú, a určite dôjdeme k cieľu.« To nech je naše pokánie. Máme sa pustiť po tejto ceste energicky, bez zastávky, stále vpred.

Aj takí svätí, ktorí boli vždy nevinní, ako sv. Terezka, sv. Alojz, hovoria o svojom »pokání«. Myslia tu na dobu, kedy ich úsilie k svätému životu nabralo rozmachu. Keby sa to nebolo stalo, Boh vie, čo by z nich bolo bývalo. Keď Boh niekoho povolá, a ten sa nestane svätým, ťažko povedať, či vôbec bude spasený.

Ďalším ovocím pokánia je »lútostivé a pokorné srdce,«⁽¹¹⁾ ktoré si máme zachovať. »Rana pokánia nech je stále rozjatrená — napomína nás sv. Augustín — aby nikto, i keď sa cíti byť spravodlivý, nezomrel bez pokánia.« On sám, na smrteľnej posteli, čítal žalmy pokánia, spísané na stenu. V duchu pokánia mám prijímať všetky údery a strádania, svoje, svojej rodiny, vlasti a celého sveta. Boh vo svojej milosti často premeňuje peklo, ktoré som si zaslužil ja, moji spoluobčania, na drobné utrpenie na zemi. Kde by sme boli bez takých úderov? So skrúšeným a pokorným srdcom mám ísť k jasličkám, lebo srdce, ktoré tam bude tlčť, bude preniknuté tými samými pocitmi. Prišiel, »aby zbavil svoj ľud od hriechu.«⁽¹²⁾ A to sa nestane bez pokánia.

Rozhovor s Ježišom. Prosím božského Záhradníka, aby strom môjho života tak pestoval, aby v advente priniesol sladké ovocie pokánia a skutočného polepšenia.

»Vzbuď, prosíme Pane, moc svoju a prídi, aby sme boli tvojou pomocou a

(11) Ž 50, 1.

(12) Mt 1, 21.

tvojou ochranou zachránení od nebezpečností, ktoré nám z našich hriechov hrozia.« (Cirkevná modlitba.)

Prvý týždeň adventný.

Utorok.

III.

Kázanie svätého Jána II.

Prvé prípravné cvičenie. Text sv. evanjelia: »Hlas volajúceho v púšti: Pripravte cestu Pánovi, rovnými urobte jeho chodníky. Každá dolina nech sa vyplní a každý vrch a kopec nech sa sníži.«⁽¹⁾

Druhé prípravné cvičenie. Ako v predošlej meditácii.

Tretie prípravné cvičenie. Prosím si ducha pokory a odovzdanosti do vôle božej.

1. Každá dolina nech sa vyplní.

Dolinou rozumieme malomyseľnosť a nedôveru v duchovnom živote.

Túto dolinu máme bezpodmienečne vyplniť, keď sa chceme dostať k jaslič-

(1) Lk 3, 4—5.

Kým a v srdci Pánovom nájsť útočisko a pomoc.

Malomyseľnosť je najväčšou a najnebezpečnejšou chorobou ľudského srdca. Je to nie iné, ako zúfalstvo v malom meradle.

a) Jednou z príčin malomyseľnosti je každopádne *hriech*. Kto sa prehrešil, ten sa ukrýva, ako prarodičia, alebo Kain a Judáš, lebo »väčšia je moja nepravosť, než aby som zasluhoval odpustenia.«⁽²⁾ Avšak liekom tu je nie malovernosť a nedôvera, ale úprimné pokánie. Mnohí sa stanú malomyseľnými preto, lebo upadajú stále do tých istých hriechov a chýb. Na tom predsa nie je nič nezvyklého. Tie isté okolnosti vyvolávajú tie isté chyby. I keď máme mnoho chýb, máme i mnoho možností, ako sa ich zbaviť a ako uprosiť to Srdce, ktoré až vášnivo rado odpúšťa. Keď teda lutujeme svoje chyby, máme sa aj tešiť, že sme dali Ježišovi príležitosť urobiť to, čo tak rád robí, t. j. svojou vlastnou krvou poumývať našu poškpinenú dušu.

(2) Gn 4, 13.

b) Častou príčinou malomyseľnosti je duševná lenivosť, pohodlnosť. Malomyseľnosť nás totiž zbavuje námahy, lebo veď všetko je i tak daromné.

Malovernosť a malomyseľnosť v duchovnom živote je ako krtok v záhrade: Poodhryzuje korene čností. Kvety dokonalého duchovného života kvitnú len v jasnom podnebí smelého, nádejiplného, radostného ducha. V zamračenom, sychravom podnebí malovernosti a malomyseľnosti nekvitne nič pekného, veľkolepého. Keď chceme dolinu, ktorá nás delí od jasli, vyplniť, musíme v prvom rade skorigovať svoje predstavy o Bohu, ktorý je svätý a spravodlivý, ale v prvom rade milosrdný, ktorý »miluje duše«⁽³⁾ a je hotový odpúšťať až 77-krát, t. j. vždycky.⁽⁴⁾

Keď sme boli »neláskaví, nesmierliví, ohovárační, samopašní, nemilosrdní, nedobří, zradní, nerozvážni, nadutí«, zjavila sa nám »dobrota a láska Spasiteľova«⁽⁵⁾ a ten nás zachránil.

⁽³⁾ Múd 11, 27.

⁽⁵⁾ Tim. 3, 3.

⁽⁴⁾ Srovn. Mt 18, 22.

Nemáme teda zúfať. Keď som zhrešil, »vstanem a pôjdem k svojmu Otcovi.«⁽⁶⁾

c) V terajších časoch častou príčinou malomyseľnosti a zúfalstva sú slabé nervy. Ale i v takom prípade najviac môže urobiť — okrem zdravej životosprávy — silná vôľa, opierajúca sa o články viery. Duša, slobodná vôľa má vždy dosť sily, aby nás povzniesla nad slabé fyzikum a udržala nás na hladine. Vtedy so svätým Augustínom máme si opakovať: »Dúfam i proti nádeji!« Alebo s Jóbom: »Hoc ma aj zabije, v ňom budem dúfať.«⁽⁷⁾ A tak sa stane pocit malomyseľnosti podstatou Bohu milej čnosti.

2. Každý vrch a kopec nech sa sníži.

Vrchy a kopce v duchovnom živote znamenajú pýchu.

Niet vrchu a kopca bez doliny a naopak. Práve tak v duchovnom živote niet malomyseľnosti bez nýchy. A pokora sa druží vždy s veľkomyseľnosťou a neobmedzenou dôverou.

⁽⁶⁾ Lk 15, 18.

⁽⁷⁾ Jób 13, 15.

Ťažko rozhodnúť, čo je väčšou prekážkou na ceste k jasličkám, či doliny alebo vrchy. Len to je isté, že keď máme vyplniť doliny, musíme snížiť vrchy a kopce.

Pozorujme s toho stanoviska svoj duchovný život. Čoskoro prideme na to, že najviac chýb a hriechov pochádza z pýchy. My sme vlastne sami tá hora, ktorá nás delí od Ježiša, od svätého života. Preto, že sme vo vlastných očiach »hory«, sťažujeme sa, že iní nás nevidia, že ešte väčšie hory nás zatieňujú; a preto sme podráždení, urazení. Preto sme tak neprístupní. Hory — okrem vášnivých horolezcov — každý obchádza.

A okrem toho hory, i keď ich vidno zďaleka, sú holé a neúrodné. Koľko mrakov na nich dolieha, a koľkým búrkam sú vystavené. Úrodu, kvety radosti a pokoja prinášajú len doliny.

Na ceste ku Kristovi nie je väčšej prekážky, ako strmé hory pýchy. »Boh sa pyšným protiví, ale pokorným dáva milosť.«⁽⁸⁾

Protiví sa im, nie aby bábelská veža dosiahla až k nebu.⁽⁹⁾ Nechá ich upad-

(8) 1 P: 5, 5.

(9) Srovn. Gn 11, 4. 6.

núť do najnižších a najprotivnejších pokušení a hriechov, aby aspoň tak vytriezveli. Pokušeniam proti čistote veľmi často predchádza pýcha a samolúbosť. Len sa poobzerajme a učme sa... aspoň na škode iných.

»Snižme« teda v sebe tie vrchy a kopce a budme maličkí. Človek musí byť najprv malý, aby sa mohol stať veľkým a svätým.

Sme príliš veľkí a preto sa nemôžeme vhlbiť do Krista a stať sa tak veľkými apoštolmi. Aby sme vedeli rozdávať Ježiša, musíme sa stať malými partikulami, hostiami, malými obetami. Pozrime na Krista v jasičkách, v tabernákule, aký je maličký, nepatrný. Preto sa môže dostať do každej duše a — naplniac ju — môže ju celkom premeniť.

3. Spôsob pokory.

Pozorujme náš božský vzor. Ježiša. On nás, starých, posielal do školy k malým deťom, aby sme sa od nich naučili základné čnosti, menovite pokoru.⁽¹⁰⁾

Pozrime sa na dieťa, aké je nepatrné — hlavne keď je chudobné — a aké vie

(10) Srovn. Mt. 18, 3.

byť vďačné, veselé, akou maličkosťou ho možno potešiť. Chodí po priamych cestách, nepozná politiku.

Úprimnosť dieťaťa — ako vravia Francúzi — je priamo hrozná. Málo sa stará o seba a nezaoberá sa stále svojím zbožňovaným ja. Neurazí sa a nestázuje si, keď je odsunuté. Cíti sa dobre tam, kde má matku, ktorú si cení viac ako kráľovnú. Urobí všetko, čo mu rozkážu. Je milé aj vo svojich handričkách.

Taký vzor nám postavil Kristus, nie slovom, ale vlastným príkladom. Učme sa na tom príklade a choďme po rovnnej ceste pokory, menovite v dobe, keď požívame — či už v rodine alebo v reholi — nesmierne dobrodenie, byť vychovávanými.

Aké ideálne, spokojné a šťastlivé bude toto obdobie nášho života! Ale prisľubme ráz na vždy, že proti obidvom rušiteľom pokoja, proti malomyseľnosti a pýche budeme živelne bojovať. Už aj preto, lebo toto sú tie najväčšie prekážky na ceste do Kráľovstva.

Rozhovor s Ježišom. Porovnam svoje srdce so srdcom Ježišovým a prosím, aby ho učinil podobným svojmu.

IV.

Kázanie svätého Jána III.

Prvé prípravné cvičenie. Text sv. evanjelia: »Pripravte cestu Pánovi, rovnými urobte jeho chodníky... čo je krivé, nech sa vyrovná a čo je hrboľaté, nech sa stane rovnou cestou. A všetci ľudia uvidia spásu božiu.«⁽¹⁾

Druhé prípravné cvičenie. Miesto a dej ako v prípravných cvičeniach prvých dvoch meditácií.

Tretie prípravné cvičenie. Prosím od Boha milosť svätej prostoty a dobrého úmyslu.

1. Rovné cesty.

Ježiš Kristus, môj božský vzor, chodieval vždy po rovných cestách. Rovná bola cesta od Otca po jasle, potom cez Egypt, Nazaret a verejné účinkovanie až po Kalváriu. Kde že by mohla viesť rovná cesta, ak nie na Kalváriu... a odtiaľ do nebies?

»Ako hrdina... má bežať cestou. Od končín nebies jeho východ a až ku ich končinám jeho obeh.«⁽²⁾ Odkiaľ tá vytrvalosť na predsavzatej rovnej ceste?

⁽¹⁾ Lk 3, 4, 5.

⁽²⁾ Ž 18, 6.

Veď ani na okamih sa neodklonil od svojho vodidla, od vôle Otcovej, ani na vlas. »V hlave knihy je písané o mne, aby som činil vôľu tvoju.«⁽³⁾ Tieto slová žalmu sv. Pavol vkladá priamo do úst Ježišových. Celý život Ježišov je otvorená kniha, ktorej obsahom je splňovanie vôle Otcovej. »Mojím pokrmom je, činiť vôľu Toho, ktorý ma poslal a tak vykonať jeho dielo.«⁽⁴⁾ Takto, podľa vlastných slov Kristových, v ňom vôľa Otcova stala sa telom a krvou; tak ako pokrm prejde do našej fyzickej súcnosti, a v nás ako by ožil: myslí, cíti a vníma. Preto i k nemu môže viesť len jediná cesta, cesta vôle božej; cesta rovná a nie hrbolatá. Každá iná cesta nie je rovná, a po nej ísť je daromná strata času. I po takej ceste možno niekedy kráčať veľkým krokom, ale nie k pravému cieľu, teda bezúspešne.

2. Moja cesta.

Poobzerám sa po svojich cestách. Posúdim, či sú naozaj rovné, či je mi naozaj vôľa božia vodidlom vo všetkom.

⁽³⁾ Z 39, 8.

⁽⁴⁾ Jn 4, 34.

a) Moja práca v povolani od rána do večera. Či hľadím výlučne len na Boha? Či sa mi nevlúdi do mysli občas vedomá alebo polovedomá myšlienka: Ako sa to bude páčiť iným, či so mnou budú spokojní? Keď sa dôraz na toto presunie, to už nie je rovná cesta. Ktorá je teda rovná cesta? Pracujem pred Bohom a za Boha, a nepozerám ani vpravo, ani vľavo. Nehľadám nič iné, ako páčiť sa Bohu.

b) Keď som v niečom urobil chybu, keď sa mi niečo nepodarí, opanuje ma nespokojnosť, rozladenie? Prečo? Za to, že mi niečo vytýkali? Cítim sa byť pokorený? Toto je vedľajšia cesta, hrholatá. A rovná cesta? »Mea culpa.« Ľutujem, že som urobil chybu, inokedy si dám lepší pozor. A potom veselo napred.

c) Miešam sa do mnohých vecí, všeličo ma zaujíma, mnohé by som chcel napraviť, reformovať, zmeniť, a vlastne ma do toho nič nie je, len ma to odvádzajú od vlastnej práce a povolania. I to je často vedľajšia, krivá cesta. Čo nevládzem zmeniť, ponechám na Boha, čo sa mi vidí nesprávne, prenechám to bož. Srdcu a sám si zachovám pokoj.

d) Veľmi sa starám o svoju budúcnosť. Aká bude, ako sa utvári? I to je vedľajšia, nie rovná cesta. A rovná cesta? Každý deň vykonám, čo mi je uložené, tak v duchovnom živote ako v povolani. O iné sa postará niekto povolanejší, menovite Ježiš.

e) Buďme rovní a priami aj voči každému stvoreniu. Nech naše srdce neľipne na žiadnom stvorení. Nestojí to za to! Buďme opatrní. Vo všetkom hľadajme Boha, aj v duchovnom otcovi.

Zachovajme si čistotu srdca. Ako strela vo vzduchu, nech letí naša duša, ponad všetky stvorenia, k Stvoriteľovi.

f) Ale buďme rovní a priami aj voči sebe samým. Nijaké prestrelky a výstrednosti. Buďme takí, akými nás Boh stvoril. Ťažkosti, vyplývajúce z povahy, temperamentu, chyby, čo sa stále opakujú, znášajme trpezlivo, s pokorou. Ale poznajme i to, čo je v nás dobré, cenné, aby sme to využili na slávu božiu.

3. Moja modlitba.

Obzvlášť si mám rozvážiť, či sa držím rovnej cesty v modlitbe. Lebo to môže byť príčinou mnohých neúspechov.

Sv. Katarína zo Sieny opýtala sa raz Pána, prečo je to, že Boh sa voľakedy často zjavoval patriarchom, prorokom, prvým kresťanom, a teraz to už nerobí. Odpoveď bola nasledujúca: »Lebo títo prichádzali ku mne s prostým, detským srdcom a pokorne čakali na vysvetlenie. A oheň milosti zasiahol ich tak silne, ako zasiahne zlato pri tavení. Ruka umelcova našla v ich srdci napnuté plátno, na ktoré bez prekážky bolo možné napísať zákon lásky. Terajší kresťania správajú sa pri modlitbe tak, ako keby som ich nevidel, nepočul. Všetko chcú rozpovedať a urobiť sami. Preto sú tak zaneprázdnení, roztržití: nemožno na nich zapôsobiť.« I to je teda vedľajšia cesta: Prehnané úsilie v modlitbe všetko sa chceť dozvedieť, precítiť a pochopiť: o prítomnosti Boha, o jeho spokojenosti s nami chceť získať rukolapné dôkazy. Choďme teda k Bohu priamo, ako strela.

Choďme k Ježišovi prosto, jednoducho. Ísť k Ježišovi prosto znamená toľko, ako vidieť ho takým, aký skutočne je. Hovorme s ním tak bezprostredne, ako dieťa hovorí s matkou. Učme sa od svätých. Malá sv. Terezka hovorí Je-

žišovi: »Čo keby si ty bol malá Terezka a ja by som bola Ježiš?« »Prečo nedovoliš — vravela Margita Alacoque Pánovi — aby som bola ako obyčajná rehoľnica? Spasiteľu môj, ak ma odtiaľ vyhodia, ty budeš na vine!« A keď v akejsi nepríjemnej situácii Ježiš svätej Veľkej Terezke povedal: »Vidíš, tak ja zaobchádzam so svojimi priateľmi«, ona odoviedala: »Však preto ich máš tak málo!«

To nebola smelosť, ale úprimná prostota. Ponrobujme aj my s detskou jednoduchosťou odriekať Otčenáš. Uvidíme, aké to je, ani sa nenazdáme.

Nič nie je jednoduchšie, ako shovárať sa s Bohom. Veď On vie, čo chceme povedať. Prečo teda hľadáme slová, formy? »Pri modlitbe nehovorte mnoho, ako pohani. Myslia totiž, že budú vypočutí pre svoje mnohé hovorenie.«⁽⁶⁾ A koniec-koncov, čože máme pýtať od Boha, než to, aby sme ho mohli milovať a iných získavať. To ostatné môžeme smelo prenechať jemu.

Kiež by sme sa raz nadýchali čistého vzduchu tabernákula a pochopili život

(6) Mt 6, 7.

modlitby a sebaobetovania, akým žije srdce Ježišovo pod vidom chleba a vína.

Spojme sa s Ježišom! On je živá modlitba. Tak sa naučíme ísť po rovnej ceste v modlitbe a vo všetkom.

Rozhovor s Pánom: Prosim od neho toho ducha, ktorý naplní sv. Terezku, keď napísala: »Predstav si, že Ježiš Kristus stojí pred tebou. Rozprávaš sa s ním a daj, aby jeho svätá ľudskosť ťa rozohriala. Predstri mu svoje potreby, posťažuj sa mu, podel sa s ním o svoje radosti. Tu netreba naučených modlitieb. Jednoduchými slovami povedz, čo chceš, čo ti je potrebné. To je pravá cesta, ako dosiahnuť rýchleho pokroku.« Tak sa pomodlím aj ja...

Prvý týždeň adventný.

štvrtok.

V.

Kázanie svätého Jána IV.

Prvé prípravné cvičenie. Jánovo vystúpenie a jeho úspechy vzbudily pozornosť židovských úradných kruhov. Preto »poslali k nemu kňazov a levitov, aby sa ho spytali: Kto si ty?«⁽¹⁾ Berte ho na zodpovednosť, akým právom krstí, keď

(1) Jn 1. 19.

nie je Mesiáš. Ján odpovedá: »Ja kráťm vodou, ale medzi vami je ten, ktorého vy nepoznáte.«⁽²⁾

Druhé prípravné cvičenie. Ako v prvých dvoch meditáciach.

Tretie prípravné cvičenie. Prosim si živú vieru a milosť, byť rád ukrytý.

1. Srdce Ježišovo rado sa ukrýva.

Ján už v svojej prípravnej misijnej kázni poukazuje na tú charakteristickú vlastnosť božského Srdca, že sa rado ukrýva.

Od tej doby, čo sa za nami zavrely brány raja, Boh sa utiahol do mrakov. Svet po ňom túži už 4000 rokov a modlí sa: »Rosu dajte nebesá a oblaky pršte Spravodlivého.«⁽³⁾ On však ostáva »neznámym Bohom«⁽⁴⁾ »Veru ty si Boh skrytý, Boh izraelský, Spasiteľ«⁽⁵⁾ hlása o ňom Prorok.

Toto inkognito zachováva podľa možnosti aj stelesnené Slovo. Už 30 rokov chodí po zemi, a hľa, sotva kto ho pozná.

(2) Jn 1, 26.

(3) Iz 45, 8.

(4) Sk 17, 23.

(5) Iz 45, 15.

»V ňom bol život, a ten život bol svetlom ľudí. A toto svetlo svieti vo tme, no tma ho neprijala.«⁽⁶⁾

I svätý Jozef dozvedá sa iba od anjela, že »medzi vami je ten, ktorého vy nepoznáte.«⁽⁷⁾

»Do svojho vlastného prišiel a jeho vlastní ho nepoznali.«⁽⁸⁾ Živým svedectvom toho sú jasle, maštal. Anjeli, pastieri a traja králi upozorňujú síce na neho, ale len práve aby o jeho príchode bola podaná vôbec nejaká zpráva. Či to svet vezme na vedomie, o to sa už vôbec nestará. Ponáhla sa do ústrania v Egypte, v Nazarete. Či treba väčšieho inkognita, ako keď Stvoriteľ oblečie si remeselnícku zásteru a koná tie najhrubšie práce? Ale ani pri verejnom účinkovaní nehľadá popularitu. Záznaky robí s tak jemným taktom, že sám so svojou božskou mocou ostáva vždy v pozadí. Dôkazom toho je i prípad, keď piatimi chlebami a dvoma rybami kráľovsky pohostí 5000 mužov, okrem žien a detí. Keď sa za ním vrhnú potom do Kapernauma a nájdu ho tam.

⁽⁶⁾ Jn 1, 4. 5.

⁽⁸⁾ Jn 1, 11.

⁽⁷⁾ Jn 1, 26.

poznávaná: »Veru, veru, hovorím vám, nehľadáte ma preto, že ste videli divy, ale že ste jedli z chlebov a nasýtili ste sa.«⁽⁹⁾

Jeho božstvo ich veľmi nezaujímalo. Izrael nechcel takého Mesiáša.

I pred svojimi učeníkmi ostal zväčša utajený. Ešte i pri poslednej večeri, teda na sklonku života, je nútený povedať: »Taký dlhý čas som s vami, a nepoznali ste ma.«⁽¹⁰⁾

Táto skrytosť Ježišova bola skúšobným kameňom pre národ, ale veľkým poučením pre všetkých. Boh na tejto zemi je vždy skrytý a, podľa svätého Pavla, je pre nás vždy tajomstvom:

a) svojou pomalosťou. Pomalosť je jedna z najcharakteristickejších vlastností Stvoriteľa. A kde že by sme boli bez toho? Boh je pomalý, lebo nemá príčiny spechať, veď je večný. My specháme, lebo cítime, že sa pominieme a že život je tak krátky. Súríme milosti, ale tie sa nenáhli. Boh je pre nás tajomstvom.

b) svojou nejasnosťou. Chceli by sme ho vidieť, že je naozaj s nami, že v

⁽⁹⁾ Jn 6, 26.

⁽¹⁰⁾ Jn 14, 9.

utrpeniach, pokušeníach nestratili sme jeho milosť. Občas sa nám zablýskne v duši, ale prv, než by sme sa presvedčili, že je to naozaj On, už sa zahalí do mrakov, ako mesiac na oblohe. Niekedy počujeme ako by na polo vyslovené slová; ale či to naozaj On povedal? V duchovnom živote láka nás stále ďalej a ďalej, a keď sme už priniesli nie jednu obeť, ako by sa nás prísne opýtal: »Čo tu chceš, keď som ťa nevolal?« Niekedy, keď sme to ani nečakali, sa s nami mazlí, a inokedy aj nepatrné chyby prísne karhá. Samá nejasnosť, samé tajomstvá! Z toho všetkého vidíme iba toľko, že božie cesty sú nevyspytateľné, náš rozum to nemôže pochopiť. Neostáva nám nič iné, ako živá viera, pokora a trpezlivosť.

2. Prečo sa Ježiš ukrýva?

Svetská sláva nebola by mu bývala na škodu, tým menej, lebo ak niekomu, tak jemu v prvom rade patrí. A predsa sa ukrýva:

a) aby za mňa usmieril Otca za hriechy, urážky, pochádzajúce od túhy vyniknúť. Táto túha bola tá, čo vlákala do

pasti našich prarodičov. Zlý duch im sľuboval: »budete, ako bohovia.«⁽¹¹⁾

b) lebo svojou tajomnosťou chcel nás liečiť. A liekom mi bude, keď sa budem snažiť byť tak skrytý, tak ponížený, ako on bol.

Mám dosť príčin, aby som ten liek usilovne bral. Veď vidím, že i malé uznanie, malá sláva ako ma opája, ako ma vynáša z rovnováhy a ako ohrozuje moje slabé čnosti. A preto dobre si zapamätám: »Ak sa sám oslavujem, moja sláva nestojí za nič!«⁽¹²⁾ Keď to môže povedať o sebe Ježiš, tým skôr to môžem povedať ja.

3. Najväčšie tajomstvo.

Slová sv. Jána: »Medzi vami je ten, ktorého vy nepoznáte.«⁽¹³⁾ mohli by byť napísané na každé tabernákulum. Sv. Tomáš Aquinský napísal o Eucharistii:

»Drevo kríža ukrylo tvoje božstvo, tu sa ukrýva i tvoja ľudskosť.« Ukrývajúce sa Božstvo! Ako málo ľudí vie o te-

⁽¹¹⁾ Gn 3, 5.

⁽¹²⁾ Jn 8, 54.

⁽¹³⁾ Jn 1, 26.

be! Pomyslime len na milióny pohanov, na odpadlíkov a chladných katolíkov! Tí poslední, keď o ňom niečo aj vedia, ako málo to ukazujú. Ale aj my, keby naša viera bola živšia, s akou úctou by sme vstupovali do chrámu božieho, do kaplnky. Aké hrobové ticho by sme tam zachovali a ako ťažko by nám bolo odvrátiť pozornosť od tabernákula.

Čo, keby sme vedeli, že o niekoľko dní budeme pozvaní pred skutočné jasle Ježišove, že ho uvidíme a budeme ho môcť k sebe privinúť, s akou netrpezlivosťou, s akým vzrušením by sme očakávali ten deň! Aká by to bola pre nás udalosť! A prečo nás necháva tak chladnými blízkosť Ježišova v tabernákulu, myšlienka na dnešné alebo zajtrajšie sv. prijímanie?

»Medzi vami je ten, ktorého vy nepoznáte.« Toto mám povedať s prerážajúcou silou živej viery všetkým, čo sú mi sverení, ktorým chcem pomôcť. Živá viera zapaluje. »Viera je od hlásania.«⁽¹⁴⁾ Dobré slovo má často prekvapujúci účinok.

(14) Rím 10, 17.

Rozhovor s Pánom. Prosim od neho milosti: byť rád v pozadí, odkiaľ nechcem nikdy predstúpiť, iba pre dobro veriacich.

Prvý týždeň adventný.

Piatok.

VI.

Ján Krstiteľ a Ježiš.

Prvé prípravné cvičenie. Dej. Ján práve káže. Pred ním dav poslucháčov. Náhle prestane a díva sa jedným smerom. Je úplné ticho. Ktosi sa blíži popri rieke. Už je celkom blízko, už ho aj vidíme. Je to postava nie veľmi vysoká, štíhla. Tahy tvári sú spokojné a prezrádzajú mnoho a hlboko mysliaceho človeka. Krásna, podlhovastá tvár je naklonená málo do predu. Je holohlavý. Zvlnené, zlatohnedé, podľa nazaretskej módy v prostriedku rozčesané vlasy splývajú mu na ramená. Vysoké čelo, súmerné rysy tvári predstavujú najčistejšie tvary ľudskej krásy, bez rasových príznakov. Jemná, mäkká brada siaha mu na prsia. — Vrchný šat má biely, vlnený, so širokými rukávami.

Jemný, pritom však mužný zjav. Dokonalá ľudská krása. Ján sa pozerá so zjavným zaľúbením na svojho svätého príbuzného, ktorý ho ne-

dávno počul tým, že z jeho rúk prijal krst pokánia. Pozdvihnutou palicou ukazuje na prichádzajúceho a — prerušiac dlhé mlčanie — nahlas, aby ho každý počul, zvolá: »Hľa Baránok boží, ktorý sníma hriechy sveta! To je ten, o ktorom som povedal: Po mne prichádza muž, ktorý ma predstihol, pretože bol prv než ja.« Ján svedčí ďalej a hovorí: »Uzrel som Ducha zostupovať s neba ako holubicu a spočinúť na ňom... A ja som videl a dosvedčujem, že on je Syn Boží.«⁽¹⁾

Keď neskôr Jánovi učeníci zo žiarlivosti mu oznamovali: »Učiteľ, ten, ktorý bol u teba na druhom brehu Jordána a ktorému sa ty vydal svedectvo, hľa ten tiež krsti a všetci idú k nemu,« odpovedá:

»Nikto si nič nemôže vziať, ak sa mu nedalo s neba. Vy sami ste svedkami, že som povedal: Nie som Kristus, len som bol pred nim poslaný. Kto má nevestu, je ženích, a ženíchov priateľ, čo pri ňom stojí a čuje ho, veľmi sa raduje jeho hlasu. A táto radosť sa mi splnila. On sa musí zveľadovať a mňa ubúdať.«⁽²⁾

Druhé prípravné cvičenie. Predstavím si miesto druhej meditácie.

Tretie prípravné cvičenie. Prosím si od Boha takú túhu a lásku k blížiacemu sa Spasiteľovi.

(1) Jn 1, 29.—34.

(2) Jn 3, 26.—30.

akú mal a akú sa snažil vzbudif v iných Ján Krstiteľ:

1. ženích.

Aké mal jemné a vášnivo milujúce srdce tento syn púšte, ten tvrdý kajúcnik. Keď je reč o Ježišovi, z jeho srdca najkrajšia báseň vyviera. Svet nepozná svätých, nepozná bohatý svet ich srdca... Závidel by im radosti čistej lásky.

Hľa Ján svojho svätého synovca nazýva »ženíchom«, ktorý prišiel na sobáš s nesmrteľnou dušou.

Vynasnažím sa dobre poznať toho Ženícha, oceniť jeho skvelé vlastnosti... Starejší, priateľ ženíchov mi ho predstavuje.

Pôvodcom mu je večný Otec... »Prišiel shora, je nedo všetkých.«⁽²⁾ Krv berie z najčistejšej krvi najsvätejšej Panny. Telo mu Duch svätý formuje... Medzi jeho predkami je básnik Dávid a múdry Šalamún.

Krásu jeho tela a duše je neprekonaiteľná: jeho vidina už pred stáročiami nadchla žalmistu:

(2) Jn 3, 31.

»Preteká moje srdce krásnym slovom, vyspievam svoje diela o kráľovi. Môj jazyk je pero pisára, ktorý rýchlo píše. Spanilejší si nad synov ľudských, rozliata je lúbeznosť v ústach твоjich. Preto ťa Boh požehnal na veky.«⁽⁴⁾

Bohatstvo? Jeho je nebo i zem, so všetkými hmotnými i duchovnými pokladmi. Všetky hviezdy ním svietia, každá duša jeho odráža.

Jeho štedrosť, všemohúcnosť, vernosť predstihuje všetky predstavy. »Taký je môj milý a ten je môj priateľ, dcéry jeruzalemské (duše).«⁽⁵⁾

2. Nevesta.

Je to v prvom rade spoločenstvo duší, Cirkev. Ďalej všetky duše po jednej, hlavne duše jemu zasvätené, teda aj tvoja.

Áno, tak je to, vzdor tvojej mizernosti, nevernosti a nevďačnosti. Dosvedčujú to neomylné, stále pravé dokumenty Písma. Boh ti to dáva na vedomie v mnohých obrazoch a podobenstvách. Ale každé podobenstvo je ďaleko od

(4) 2 44, 1—3.

(5) Pies 5, 16.

skutočnosti. Posväcujúcou milosťou si predchnutý Duchom svätým, zaradený medzi príbuzných Boha.

- Dáva nám to na vedomie Duch svätý: »Riekol som: Bohovia ste vy a synovia Svrchovaného všetci.«⁽⁶⁾ Aj pomyslieť si to, je hrozné... Ale nech ťa posmeľuje láska Božského Srdca, jeho nekonečné milosrdenstvo. Keď ťa raz Boh miluje, tak ťa miluje nekonečne, inakšie nemôže. Láska ho priviedla na zem, aby bol s nami, aby nás vyhľadal a našiel. Podstatou lásky je výmena statkov. Čo mi dáva? Poklady prírody, milosti a slávy.

A čo žiada odo mňa? Všetky moje trápenia, smrť. To všetko berie na seba, aby mi uľahčil...

Či môžem byť i po tom všetkom maloverný? Prečo? Pre svoju ničotnosť? Veď on to dobre pozná. »Sestra naša je maličká — hovorí vo Speve spevov — čo učiníme s našou sestrou?«⁽⁷⁾ a odpoveď: Budeme aj my malí, ako ona, aby sa nebála. Snížime sa k nej, aby sme ju pozdvihli k sebe.

(6) 2 Sl, 6.

(7) Pies 8, 8.

3. Priateľ ženíchov.

To je Ján. Akým pekným rysom jeho povahy je nežistnosť, i čo by len bez tieňa žiarlivosti. Keď počuje o Ježišových úspechoch, hovorí: »Ženíchov priateľ, čo stojí a čuje ho, veľmi sa raduje jeho hlasu. A táto radosť sa mi splnila.«⁽⁸⁾ Koľko sa napracoval, aké mal úspechy a teraz prichádza ten, čo posbiera ovocie a jeho zatlačí do pozadia. A on sa raduje, lebo vie, že »On sa musí zveľaďovať a mňa musí ubúdať.«⁽⁹⁾ Aká dokonalá pokora! Aká impozantná čnosť! Veru, zaslúžil si pochvalu, od ktorej väčšiu sotva nájdeme v evanjeliu: »Načože ste teda vyšli? Aby ste videli proroka? Áno, hovorím vám, ešte i viac, ako proroka.«⁽¹⁰⁾

Tešme sa aj my z Kristových úspechov. Dajme vďaka Bohu, že teraz, v advente mnohé duše nájdú cestu ku Kristovi.

Ale tešme sa aj z úspechov svojich bratov. Kiež by sa stali všetci svätými a veľkými apoštolmi. Len v jednom nechcem, aby ma predstihli, v láske ku

⁽⁸⁾ Jn 3, 29.

⁽⁹⁾ 3, 30.

⁽¹⁰⁾ Mt 11, 9—10.

Kristovi. Budem na tom, aby táto láska bola vždy bezpodmienečná, nezištná, ozajstná láska snúbenecká. Túto lásku vzbudím v sebe dnes viac ráz a vyznám ju Ježišovi.

Rozhovor s Pánom: Obetujem sa mu a prosím i svätého Jána Krstiteľa, aby ma zaviedol k svätému Srdcu Ježišovmu po jeho ceste, po ceste pokory a nezištnej lásky.

Prvý týždeň adventný.

Sobota.

VII.

Kráľovstvo Kristovo I.

(Podľa duchovných cvičení.)

To, čo sv. Ján, predchodca Mesiášov, hlásal a pripravoval, t. j. Kráľovstvo Kristovo, v podstate nie je nič iné, ako plán a životné dielo Ježišovo. Toto veľdielo Kristus svojím stelesnením začína a poslaním Ducha svätého dokončuje. On predstupuje teraz pred naše rozjímajúce oči.

On teraz preberá úlohu svojho veľkého predchodcu a sám kreslí pred nami plán svojho, t. j. božieho Kráľovstva. Vzorom a plánom je mu vlastne On sám.

Od narodenia až po nanebevstúpenie je stále nedostupným vzorom a predsa možno ho napodobniť v ľudskom vydaní. Veď každý jeho pohyb je volaním: »Nasleduj ma!«⁽¹⁾

Zavŕšením každej našej meditácie má byť teda: »Učiteľ, budem ťa nasledovať, kam len pôjdeš.«⁽²⁾

Prvé prípravné cvičenie. Text sv. evanjelia: »Tak chodil Ježiš po všetkých mestách a dedinách, vyučoval ich v synagógach, hlásal evanjelium o kráľovstve a uzdravoval všetky choroby a všetky neduhy.«⁽³⁾

Druhé prípravné cvičenie. Pozerám v duchu na Ježiša, ako neúnavne a horlivo hlása Slovo spasenia a verbuje duše pre svoje zemské i nebeské kráľovstvo.

Tretie prípravné cvičenie. Prosim Pána, aby som neostal hluchý na jeho volanie, ale aby som ho telom i dušou nasledoval a bol účastníkom jeho veľkého podujatia.

1. Podobenstvo.

Svätý Ignác, ktorého geniálna myšlienka bude nám v tomto rozjímaní vodidlom, podobenstvom nás presviedča, ako je rozumné, dôstojné a nutné, aby

(1) Lk 9, 59.

(3) Mt 9, 35.

(2) Mt 8, 19.

sme sa úplne oddali dielu Kristovmu, aby sme jeho kráľovstvo v prvom rade v sebc samých vybudovali.

Predstavme si pozemského kráľa, zákonite zvoleného ľudom. Bohom vyvoleného, ktorý je svojimi schopnosťami, svojím príkladným životom ako by predurčený, aby vládol. Je to stelesnený génius, charakter, čnosť a láska.

Táto vynikajúca a ideálna osobnosť, za ktorú nie je možné sa nenadchnúť. vyhlási veľké ťaženie, cieľom ktorého je založiť kráľovstvo, také, akým si Židia predstavovali kráľovstvo Mesiáša, alebo aké mal pred očami Karol Veľký. V tomto kráľovstve práva božie majú byť na 100 percent uplatnené, a každý, podľa svojich zásluh, má užívať výhody kresťanskej civilizácie. V tom podujatí kráľ sľúbi víťazstvo každému, kto zvíťazí chce, a odmenu každému podľa zásluhy.

Jedinou podmienkou je iba to, že počas ťaženia nik sa nebude mať lepšie, ako kráľ sám, ktorý bude vždy v čele svojich bojovníkov. Aká ťažká a predsa aká krásna podmienka! I Henrich IV. pri Fontain-francaise len to žiadal od svojho štábu a od svojich vojakov:

»Robte tak, ako mňa vidíte!«

Odpoveď so strany múdrych a driečnych poddaných nemôže byť než »Áno!«

Ale i to »Áno« môže byť odstupňované, tak ako v láske, vo veľkodušnosti jedno srdce predstihuje druhé.

A to je práve v pláne božom to najkrajšie. Necháva široké pole veľkodušnosti. Sú v kráľovstve božom poctivé duše, ale sú i hrdinovia. Tým prvým postačí, keď urobia svoju povinnosť, tí druhí sú hotoví na všetko, čo môžu vykonať v záujme veľkého cieľa, ba ešte navyše.

Podľa sv. Ignáca, všetci poddaní, majúci iba štipku rozumu, prihlásia sa do služby kráľovej. Ak by to neurobili, iste by oľutovali. Veď krutý nepriateľ, proti ktorému treba bojovať, je im stále v päťkách a keď ich premôže, otroctvo i hanba bude im údelom; a naopak, keď sa dajú do boja po boku kráľovom, ako jeho vojaci, kynie im sloboda a blahobyť.

Naozaj, zdravý rozum pripúšťa len jedno riešenie.

Ale hrdinské duše, ktoré sa láskou stali hrdinskými, nepočítajú. Podujú-

majú sa na všetko bezpodmienečne a práve preto zväčšia, i proti očakávaniu.

A čo by som ja odpovedal? Čo moje srdce? Odpoveďou som dlžný nielen kráľovi z podobenstva, ale tým viacej skutočnému Kráľovi...

2. Aplikácia podobenstva.

Keď som pochopil a uznal, ako je dôstojné, spravodlivé a krásne, aby v podobenstve za daných okolností, každý poddaný sa bezpodmienečne zúčastnil veľkého podujatia, tým viac mám tak urobiť na výzvu skutočného Kráľa, Ježiša Krista.

Či Ježiš nie je kráľom v každom ohľade? Či mu Boh nedal »národy za dedičstvo a do vladárstva končiny?«⁽⁴⁾

On je to, čo »na plášti okolo bedier mal napísané meno: Kráľ kráľov a Pán pánov.«⁽⁵⁾ »Jeho kráľovstvo sa neskončí.«⁽⁶⁾

Ale i ako človek!

Je synom vífaznej Panny, ktorá pošliape hlavu hada. Ktorej podobu s tof-

⁽⁴⁾ Z 2, 8. 9.

⁽⁵⁾ Zjv 19, 16.

⁽⁶⁾ Lk 1, 33.

kou láskou kreslil Duch svätý na stránkach Starého zákona, ktorej pristanú všetky vznešené tituly loretánskej litánie, pred ktorou sa i anjelské sbory poklonia: »Ave gratia plena!«⁽⁷⁾ Na koho padne iba lúč milosti, je krásny, a ona je milosti plná!

A jej Syn? Tu naša fantázia nemôže preháňať. Padnime pred ním iba na kolenná, ako traja králi: »Podďte, klaňajme sa (mu).«⁽⁸⁾ On je silný a veľký. V ruke drží celý svet a vymeriava kroky časov. On nezomrie, nezabudne sa naň: »Kráľ vekov, nesmrteľný, neviditeľný.«⁽⁹⁾ Aké srdce, aký duch, aký charakter! Porovnajme ho s kráľom nášho podobenstva. Kde je ten za ním? Aký nádherný bol Adam pred hriechom! Aký pekný, dobrý, múdry, silný, svätý a milosti plný. Ale nekonečne väčší je druhý Adam. Pri tom slnku ten prvý je iba ohníčkom.

Je mojím Bohom a podľa jeho vlastných slov súčasne i priateľom a bratom, »ktorý si ma zamiloval a seba samého vydal v obeť za mňa.«⁽¹⁰⁾

(7) Lk 1, 28.

(8) Z 94, 6.

(9) 1 Tim 1, 17.

(10) Gal 2, 20.

A pretože ma miluje, volá ma po mene: »nasleduj ma!«⁽¹¹⁾.

Pozval ma pri narodení v krste, pri prvom sv. prijímaní, pri birmovaní, keď ústami biskupovými povedal: »Označujem ťa znakom kríža.« A potom prípadne pri vysviacke, pri vstupe do rehole. Hotové vodopády milostí. Koľko preddavkov, koľko záloh, aby som patrila len jemu, aby som ho nasledovala, aby som sa mu zasvätila.

Rozhovor s Pánom. Pevne sľubujem, že ho budem verne nasledovať.

Druhý týždeň adventný.

Nedeľa.

VIII.

Kráľovstvo Kristovo II.

Prípravné cvičenia ako v predošlom rozjímaní.

1. Podobenstvo.

Nakrátko si znovu predstavíme vznešenú postavu kráľa z podobenstva. Taký panovník nikdy ani nežil. Lebo v dejinách nenájdeme panovníka, ktoré-

(11) Lk 9, 59.

ho by sme mohli porovnať s ideálnou osobnosťou Spasiteľovou. Je múdrejší ako Šalamún, krajší ako Dávid, pobožnejší ako sv. Václav, čistejší než kráľ Eduard. Keby ho Otec nebol urobil kráľom, jeho charakter, jeho vlastnosti by ho ním iste urobily.

Počujem výzvu kráľovu, ktorá je tak povzbudzujúca. Vidím účinky tej výzvy. Pred očima defilujú mi križiacke vojská. Ako málo mohol sľúbiť taký Peter z Damiánu, sv. Bernard, a hľa, aký účinok! Keď sa ozvaly fanfáry, oznamujúce, že prichádza veľký vojvodca Bernard, nebolo dosť červenej látky na kríže, toľkí sa hlásili.

Pomyslime na naše oslobodzovacie boje ...

2. O čo viac.

A pozrime sa na božského Kráľa, Ježiša Krista.

O čo viac si zaslúži, ba priamo vyžaduje, nadšenie a lásku.

O čo viac vzbudzuje túhu, ísť za ním, nasledovať ho cez všetky prekážky. Pokúsme sa uvoľniť energiu, skrývajúcu sa v slovách »Quanto magis — o čo viac«.

a) Aké ohromné nadšenie vie vyvolať človek, v ktorom jeho národ vidí splnenie svojich túžob, svojich ideálov! Stane sa pojmom, ako filozof Platón alebo Sokrates. K jeho menu viažu brieždenie novej éry, doby pokroku, civilizácie.

A naozaj, koľko je takých osobností, ktoré uvoľňujú energiu, driemajúcu v jednotlivcovi, ako ľudský um núti nepatrný kúsok uhlia, aby žiaril, svietil, poháňal stroje, prenášal myšlienky.

Ale všetky tieto postavy, hoci všetky vedno vzaté, nemožno ani zďaleka prirovnať ku Kristovi.

On sa stal skutočným medzníkom svetových dejín a jeho nadčasová postava siaha do večnosti.

Teda o čo viac je to on, ktorého sa vyplatí milovať a nasledovať!

Toto »o čo viac« dalo apoštolom oddanosť, martýrom hrdinstvo, vyznavačom a pannám vytrvalosť.

Niekoľko prirovnaní zo života azda to osvetlí ešte viac.

b) Aká krásna vec je napríklad priateľstvo na zemi.

Pomyslime si na lásku, ktorá pútala Dávida k Jonatánovi, alebo ktorá spä-

jala srdce sv. Františka Salézskeho a svätej Františky de Chantal, ktorých duše — podľa videnia sv. Vincenta de Paul, ako dve ohnivé gule sa po smrti spojily. A čo je to proti priateľstvu Ježiša Krista? Pekne to napísal kresťanský Mudrc: »Keď Ježiš je prítomný, všetko ide dobre, a nič sa nevidí ťažké... Blahoslavená hodina, keď Ježiš volá k veselosti. Čo nám môže dať svet bez Ježiša? Byť s Ježišom, to je sladký raj. Keď Ježiš je s tebou, nijaký nepriateľ ti neuškodí. Kto našiel Ježiša, našiel poklad, poklad nad všetky poklady.

Teda: »O čo viac!«

c) Ako vie milovať matka svoje dieťa! A s akou starostlivosťou myslí otec na osud svojho dieťaťa! Keď rodič môže zabudnúť na svoje dieťa, »ja nezabudnem na teba,«⁽¹⁾ hovorí Pán. Eucharistia je toho zárukou.

Teda o čo viac zasluhuje Kristus, aby sme ho nasledovali.

d) Popri ňom vyblednú krásy mnohými tak zbožňovanej prírody.

Tam sú hviezdy. Aká krásna je trblietajúca sa zornička! O čo krajší je však

(1) Iz 49, 15.

ten, ktorý o sebe hovorí: »Ja som... jasná hviezda-zornica.«⁽²⁾

Apoštol Pavel videl všetky krásy súčasného sveta. Videl nádheru bohoslužieb starého zákona, videl Rím, Atény, umelecké diela klasickej kultúry. Ale keď sa na jeho nebi zjaví táto hviezda, na všetko zabúda a hovorí: »Pre neho som všetko stratil a všetko pokladám za neužitočné smetie, len aby som získal Krista a mohol žiť v ňom.«⁽³⁾

Teda: O čo viac Ježiš, než ktokoľvek iný na svete!

e) Od hviezdy je jasnejšie slnko. Ale i slnko je hotová noc v porovnaní s tým, ktorý právom tvrdí o sebe: »Ja som svetlo sveta. Kto mňa nasleduje, nebude kráčať vo tme, ale bude mať svetlo života.«⁽⁴⁾ O svätom Jánovi sväté Písmo hovorí: »On sám nebol svetlom, ale mal svedčiť o svetle... ktoré osvecuje každého človeka, prichádzajúceho na tento svet.«⁽⁵⁾

Teda: O čo viac Kristus, než čokoľvek na svete.

f) Pekná je kvetina, okúzli nás far-

(2) Zjav 22, 16.

(3) Flp 3, 8.

(4) Jn 8, 12.

(5) Jn 1, 8, 9.

bou, vôňou. Ale Ježiš je tá najkrajšia kvetina, aká len vykvitla na zemi, krajšia, než Ialia, čo »Ani Šalamún vo všetkej svojej nádhere nebol tak zaodetý, ako jediná z nich.«⁽⁶⁾

Teda: O čo viac On!

Vieme, čo je to, prameň v púšti, studňa v tróPOCH. Za tieto sa mnoho ráz bojovalo so zbraňou v ruke.

Ale Ježiš je prameň, z ktorého »potecú rieky živej vody.«⁽⁷⁾ On je »prameňom vody, prúdiacej do večného života,«⁽⁸⁾ ktorý svoláva smädné duše: »Ak niekto smädí, nech príde ku mne a nech sa napije.«⁽⁹⁾

Teda: »Quanto magis!« O čo viac Ježiš, než všetky zemské radosti.

3. „Kto chce za mnou ísť, nech vezme svoj kríž.“⁽¹⁰⁾

Kto že by si nevybral Krista, kto by ho nenasledoval, keby to nebolo spojené s nosením kríža? Ale to je nevyhnutné. »Nech si nik nežiada, aby mu bolo lepšie, ako mnel« Každá práca, a v prvom rade boj, je spojená s námahou,

⁽⁶⁾ Mt 6, 29.

⁽⁷⁾ Jn 7, 38.

⁽⁸⁾ Jn 4, 14.

⁽⁹⁾ Jn 7, 37.

⁽¹⁰⁾ Lk 9, 23.

s utrpením, strádaním a nebezpečenstvom, čo je pre našu pýchou soslabe-nú prírodu veľmi nesnadné.

Nik by sa neodhodlal do boja, keby ho tak milý a prívetivý vojvodca nepovzbudzoval a neoduševňoval. Preto je tak dôležité, aby sme ho poznali, aby to »o čo viac« nás priamo omámilo. Ježiš to vedel veľmi dobre, preto ide prvý a nevolá »napred!« ale »za mnou!«

Odhodlám sa teda zavčasu, vystavím v sebe Kristovo Kráľovstvo podľa jeho plánu a nezľaknem sa strmej cesty, po ktorej on ide predomnou so svojím krížom. od narodenia až po Kalváriu.

Rozhovor s Pánom. Slúbim a prisahám, že pôjdem pod jeho zástavou, ktorú nikdy nezradím.

Druhý týždeň adventný.

Pondelok.

IX.

Kráľovstvo Kristovo III.

Prípravné cvičenia ako v predošlých rozjímavostiach.

I.

»Predstavme si pozemského, Bohom vyvoleného kráľa, ktorému všetky kres-

ľanské kniežatá a národy sú povinné úctou.« Potiaľ sv. Ignác, ktorý je synom svojho veku. Narodil sa práve na konci stredoveku (1491). Je ešte presiaknutý rytierskymi ideami, vzácnym to dedičstvom križiackych ťažení.

V stredoveku platilo skoro za dogma, že na zemi majú byť len dve mocnárstva: cirkevné a svetské. To prvé, cirkevné, predstavuje pápež, ako Kristov námestník, a to druhé, svetské, rímsky cisár, ktorému Boh dal moc, aby bol ochrancom Cirkvi.

Ostatní králi, kniežatá, grófi a baróni sú mu poddaní. Na to asi myslel i Napoleon, keď sa roku 1804 dal pápežom Píom VII. korunovať za cisára. Čo znamenal cisár v stredoveku, ukazujú križiacke vojny. Keď sa raz cisár ozval a vyhlásil, že ide znovuzískať Svätú zem, celá Európa vzplanula nadšením. Po celom kontinente sa ozývalo: »To je vôľa božia.« A muž sa vyproštuje z náručia manželky, otec zanecháva plačúce dieťa, ženích nevestu, pripína si kríž a ide. A bolo to predsa odvážne podujatie, s malými výhľadmi na úspech.

To mal asi na mysli sv. Ignác, keď napísal toto známe podobenstvo.

II.

Teraz prehĺbim aplikáciu podobnosti.

Predstavím si, ako predvoláva Spasiteľ rad-radom svojich verných poddaných. I mňa zavolá, aby ma zasvätil do svojich plánov, aby ma vyzval k spolupráci.

Ešte neviem, o čo ide, ale už som sa rozhodol; nech je to čokoľvek, čo odo mňa žiada môj dobrotivý božský kráľ, na všetko som hotový. »Učiteľ, budem ťa nasledovať, kam len pôjdeš.«⁽¹⁾

Však mám na to dosť príčin, a on všetky práva. Veď

a) som jeho stvorením a bezpodmienečným majetkom. A nad to, keď som bol stratený, vlastnou krvou ma vykúpil: Je mojím dvojnásobným majiteľom.

b) Jeho vlastnosti: génius a hrdina v jednej osobe. Jeho nepriatelia mnoho ráz tak argumentujú, že jeho obraz — evanjelistami nakreslený — je tak nádherný, tak nedostižný, že taký človek nemohol vraj jestvovať. Obráťme ten-

(1) Mt 8, 19.

to argument proti nim: Obraz Ježiša v evanjeliu je tak veľkolepý, že ho nemohla vytvoriť fantázia niekoľkých nevzdelaných rybárov: oni len kopírovali, čo videli.

c) Jeho milosti a dobrodenia, ktoré mi poskytuje prirodzeným i nadprirodzeným spôsobom.

d) A nakoniec: Predstavme si tento prípad. Generál zradil kráľa. Vec sa vyjaví, zradcu vrhnú do žalára, kde čaká na ortiel.

V tom sa otvoria dvere žalára, vstupuje sám kráľ. Generál — hovorí — tvoj čin je hnusný, ale poznám tvoje slabosti. Čo by si povedal, ak by som ti navrátil hodnosť i zbraň? Môj kráľ — odpovedá generál — potom som celý tvoj, telom i dušou...

Či je to nie môj prípad? Či som to nedostal od svojho kráľa po toľkých zradách a urážkach?

Povolanie.

Prišiel rad na mňa. Púšťajú ma k božskému kráľovi. Trasúc sa dojatím padám na kolena: »Tu som, lebo si ma vo-

lal. Hovor, Pane, počúva tvoj služobník.«⁽²⁾

A Pán sa ozval: Chcem si podmaniť celý svet, premôcť všetkých nepriateľov, ja »ktorý hovorím spravodlivosť a som obranca ku vyslobodeniu.«⁽³⁾

Urob to, Pane, veď na to máš právo a bude to osožné i tvojim nepriateľom. Ale povedz mi, kde sú, aby som s nimi za Teba a s Tebou bojoval...

Tých nepriateľov nehľadaj vonku, nemvsi na svet, na zlého ducha. Tí ti neuškodila bez tých, čo sú v tebe. Pravým nepriateľom ti je tvoja pýcha, tvoja smýseľnosť, tvoje svetské, požívačné ja, tvoja nezriadená sebaláska. To sú i moji nepriatelia, lebo ja som Čistota a Pravda. Mne síce neuškodia, ale teba môžu zničiť, uchvátiť a odtrhnúť od mňa. Oni sú pôvodcovia tvojich hriechov. Tých treba premôcť a zničiť. Neboj sa, sľúbil som, že som s tebou.

Akože, Pane? Nerozumiem. Tv chceš bojovať proti tým, čo Tebe — ako sám vravíš — Čistote a Pravde, — škodíť nemôžu? Tak draho chceš platiť za víťazstvo?

(2) 1 Kr 3, 9.

(3) Iz 63, 1.

Stojíme tu pred pravdou, žiarivou a čistou!

»Či Mesiášovi nebolo treba toto trpieť a tak vojsť do svojej slávy?«⁽⁴⁾

Prečo »bolo treba?« Či ho niekto nút-il? Ba nie! Veď on »miesto radosti, ktorá bola pred ním (teda dobrovoľne), trpel na kríži, nedbajúc potupy.«⁽⁵⁾

Urobil to, aby ma vykúpil? Veď na to bola by mu stačila kvapka krvi, jediná slza!

Bola to azda prehnaná láska, to čo apoštol ako »Božie bláznovstvo«⁽⁶⁾ spomína? Azda. Ale potom je to naozaj dostatočná príčina, aby sme jeho lásku opätovali, napodobňovali! »Božie bláznovstvo je múdrejšie, než ľudia.«⁽⁷⁾

Boh vie dobre, čo robí. Vidí a so súcitom sa díva na naše slabiny. Dedičný hriech spôsobil na ľudskej duši ranu pýchy a smyselnosti. Preto má horúčku, preto sa zmieta.

Keby človek aspoň poznal a nezatajoval svoju chorobu. Keby sa chcel liečiť! Homeopatia tu nepomôže, iba operácia, železo; teda pokora, sebazapre-

(4) Lk 24, 26.

(5) Žid 2, 2.

(6) 1 Kor 1, 25.

(7) 1 Kor 1, 25.

nie. Ale chorý o tom nechce ani počuť. A čo, keby »lekára« Spasiteľa videl iba v nádhere a sláve? Ani by neuveril, že je to choroba.

Božský Spasiteľ operáciu prevádza najprv na sebe, aby pacienta presvedčil, že pokora, čistota, sebazaprenie, utrpenie, je nevyhnutne potrebné, aby ho posmelil. Hľa, ja som to vydržal, daj sa i ty do toho!

Za panovania cisára Claudia senátora Poeta odsúdili na smrť a ortiel smrti mal nad sebou sám vykonať. Senátor váha, bojí sa. Tu jeho manželka, Arria, vezme meč, vichne si ho do srdca, vytiahne a podáva manželovi: »Summe, non dolet!« — »Ber, nebolí!«

Tak mi podáva Kristus vlastnou krvou skrvavený meč nokory, sebazaprenia, aby ma povzbudil: »Ber, nebolí!«

Na to nemôže byť inej odpovedi, ako odhodlať sa, že pôjdem za Kristom, budem ho nasledovať od narodenia až po hrob a veľký boj so sebou samým hrdinsky dobojujem. Toto odhodlanie nech nie je iba romantickou fantáziou, ale nech mi prejde do krvi, do živého. Veď na pokoru, na sebazaprenie mám dosť

príležitosti v každom povolání, vždy a všade.

Rozhovor s Pánom. Prosím si od neho milosti, aby som mohol vykonať všetko, na čo ma svedomie, láska a milosť v súvislosti s týmto rozjímaním povzbudzuje.

Druhý týždeň adventný.

Utorok.

X.

Kráľovstvo Kristovo IV.

Prípravné cvičenia, ako u predošlých rozjímaní.

1. Odhodlanie.

Znovu si premyslím podobenstvo, aby ako vzpružina, zakotvená do toho „o čo viac,“ dobre zapôsobilo. A táto úvaha určite vyvolá odhodlanie.

Otázka je, aké to odhodlanie bude, či bude dosť veľkorysé?

Odhodlanie môže byť obyčajné, ktoré je — podľa sv. Ignáca — samozrejým požiadavkom zdravého rozumu, a môže byť veľkorysé, hrdinské, ktoré je výslednicou nadšeného srdca.

Preberme rad-radom obidve možnosti:

Obyčajné odhodlanie. Sv. Ignác to považuje za tak samozrejmé, že sa s tým ani dlho nezdržiava. Ide ďalej, za hlasom srdca, za veľkým, hrdinským odhodlaním.

My však nespechajme.

a) Čo je to obyčajné odhodlanie? I ono obsahuje bezpodmienečné podradenie sa Stvoriteľovi. Znamená odovzdanie sa do vôle božej. Požaduje verné a presné plnenie povinností a predpisov.

b) To je síce iba defenzíva, obranné postavenie proti hriechu, ale i to je už úctyhodná výška, na ktorú sa len za cenu nemalého sebazaprenia dostaneme. Je však strategickým zákonom, že kto sa chce iba brániť a nikdy neútočí, svoje postavenie ťažko podrží. Kto ide napríklad v jedení a pití až na hranicu striedmosti, ľahko ju prekročí.

Preto obyčajné a hrdinské odhodlania ľšia sa ani nie tak v podstate, ako v intenzite a motívoch, ktorými boly vyvolané.

To prvé má pôvod v rozume, to druhé v srdci, a preto pracuje s väčším elánom.

Zastavme sa tu na okamih. Či v boji proti pýche a smyselnosti som poslušný rozumu? Či neostávam časom za bojovou čiarou? Nech odpovie Prorok: »Naše neprávosti rozmnožily sa pred tebou a naše hriechy svedčia proti nám.«⁽¹⁾

c) Bráňme sa tak, aby to nepodlomilo naše odhodlanie a dôveru.

Navzdory všetkým slabostiam a opakujúcim sa chybám, nemáme sa zriecť vyšších ašpirácií, tým menej, lebo keď sa nedostaneme do oblasti čistej lásky a veľkodušnosti, na stanovišku zdravého rozumu sa dlho neudržíme

Mnohých z nás už samo povolanie, rehoľné sľuby zaväzujú na veľkorysé, hrdinské odhodlanie.

2. Hrdinské odhodlanie.*

Čo je to hrdinské odhodlanie? Ide tu o ofenzívu, to jest o prudkú reakciu, o tuhý, dobrovoľný a vytrvalý boj proti vôľkárstvu, proti pyšnému, sebeckému

(1) Iz 59, 12.

mu a svetskému »ja«, ktoré žije — hoci utiahnuté — v každom z nás, a stále nás znepokojuje.

Čo znamená tento boj špeciálne u mňa? U mňa, ktorý som povolaný a prípadne rehoľným sľubom i zaviazaný k dokonalosti?

a) Reagovať, bojovať so smyselným »ia«, znamená, odopierať si nie len zlo, alebo čo je nebezpečné, či prílišné, ale i nevinné radosti, keď to nie je potrebné. Nielen pokorne prijímať nepríjemnosti trápenia a strádania, ktoré mi Boh nosiela — to by bolo obyčajné odhodlanie — ale žiadať si a vyhľadávať to, od čoho sa moja príroda odťahuje. Nielen prenasladovať v sebe každú nedbalosť — to je len obyčajné odhodlanie — ale ísť smelo ďalej a podujat sa i na ťažšie veci, pokiaľ to poslušnosť a vyššie záujmy dovoľujú.

b) Zčať ofenzívu proti pyšnému »ja« znamená nie iba hľušiť jeho požiadavky, čičíkať chorobné ambície, ale — pokiaľ je to možné a dovolené — útočiť na vrodenuú pýchu. Ešte precíznejšie:

1. Pyšné »ja« vo mne je panovačné a tvrdohlavé. Nestačí, potlačiť v sebe každý vonkajší i vnútorný odpor proti

autorite, nestačí iba pasívne sa podčiniť autorite v duchovnom živote, v štúdiach, v administratívnych veciach, nekritizovať, nevyhýbať sa napomenutiam. To by bolo iba obyčajné odhodlanie.

Veľkorysé, hrdinské odhodlanie prechádza do útoku. Vyhľadáva, aby ho kritizovali, aby mu boli chyby vytknuté. hlási sa k poslušnosti, i keby to bolo ponížujúce, ba práve preto.

2. Pyšné »ja« je citlivé a popudlivé. Postačí azda nepripustiť v sebe pomstychtivosť, znechutenie, keď bola ranená naša samoláska? Nie! To je len obyčajné odhodlanie. Hrdinské odhodlanie sa tu prejaví tak, že sa človek nielen že nevyhýba, ale priamo vyhľadáva príležitosť, kde ho pokorujú. Tak preináhla odpor a antipatiu, ktorá obyčajne mizne, keď niekoho dobre poznáme.

3. Pyšné »ja« býva závistlivé a pannačné. Proti tomu hrdinsky bojovať neznamená iba druhého povýšeneckým, opovržlivým vystatovaním sa neurážať, ale znamená byť k nemu úslužný. Znamená podvoliť sa každému, dopriať mu prednosti a ceniť každého na viac ako seba. Znamená nie striasť so seba kaž-

dú neprijemnosť, ale naopak, brať ju na seba, aj od iných, tak ako Kristus, ktorý povedal: »Ja som však medzi vami taký, ako čo obsluhuje.«⁽²⁾

Hrdinské odhodlanie znamená vstúpiť do radu alebo spoločnosti s takým duchom, s akým prišiel Kristus na svet: »Syn človeka neprišiel na to, aby sa dal vysluhovať, ale aby sám slúžil iným.«⁽³⁾

To by bolo to hrdinské odhodlanie a súčasne i príprava na odhodlanie ešte väčšie, t. j. aby sme boli hotoví — keby nás tým Boh chcel vyznamenať — za neho i život položiť.

Bez tohoto odhodlania všetko rozjímanie o Kristu-Kráľovi je iba román, bez každého účinku na duchovný život.

3. Pohnútky.

Zatiaľ si všimnime len dvoch pohnútok:

a) Česť.

Pred Kristom-Kráľom rozprestiera sa zem s dvoma miliardami duší. Medzi tými koľko je kresťanov, koľko kato-

(2) Lk 22, 27.

(3) Mt 20, 28.

úkov, koľkí boli povolani na zvláštnu službu Bohu, na dokonalý život?

Keď ma Boh tak vyznamenal, že som medzi tými najvybranejšími, či by bolo čestné, keby som sa tomu svojou lenivosťou, pohodlnosťou vyhnul? Kde že mám hľadať česť a slávu, ak nie v tom, že nasledujem Krista a bránim jeho dieľa.

Každá iná sláva bola by mi iba hanbou.

b) Či môžem zaprieť, že ma Ježiš miluje viac, ako mnohé státisíce? Veď mi dal viac dobra, ako mnohým dovedna.

A čo, keď sa ma opýta ako sv. Petra: »Miluješ ma väčšmi, ako títo?«⁽⁴⁾.

Za daných okolností bolo by hanbené odpovedať len ako zradou zahanbený Peter odpovedal. U neho to bolo pochopiteľné: »Hej, Pane, vieš, že ťa milujem.«⁽⁵⁾

My sa s tým nemôžeme uspokojiť. My, ktorí sme dostali viac ako iní, máme ho milovať viac ako priemerný kresťan, oddane, veľkodušne a hrdinský ho máme nasledovať.

(4) Jn 21, 15.

(5) Jn 21, 15.

Keď kráľ Dávid utekal pred svojím nevďačným synom Absolonom, išiel s ním aj cudzinec Etai. Kráľa dojala oddanosť cudzinca, keď on bol nútený utekať pred vlastným synom. Odhováral ho, aby neišiel, veď jemu nič nehrozí. Na čo Etai klasicky odpevďá: »Ako žije Pán, a žije môj pán, kráľ: že na ktoromkoľvek mieste budeš, pane... tam bude aj tvoj služobník.«⁽⁶⁾

A ja? Nie cudzinec, ale toľkými titulmi jeho vlastný, vidím Pána vystupovať na Golgotu, či ostanem doma? Alebo budem ho nasledovať, ale len natoľko, nakoľko je to nevyhnutné?

Rozhodnutie.

Svätý Ignác zavedie ma pred nebeský trón, zdôrazňujúc tak vážnosť chvíle a jej možné dôsledky pre večnosť. Tu sa rozhodnem s konečnou platnosťou. Pred Bohom slávnostne vyhlasujem, že odteraz viac ako kedykoľvek predtým, odovzdám sa do jeho vlastníctva a dávam sa mu k dispozícii. Prijímam neúprosný boj so svojou pýchou a smy-

⁽⁶⁾ 2 Kr. 15, 21.

selnosťou ako s najväčšími mojimi i jeho nepriateľmi.

Podujímam sa na pokoru a chudobu, ak ma na to Boh vyznačí. Idem za Jeho synom na Kalváriu, lebo nikdy viac nechcem, aby sa mi vodilo lepšie, ako je mu.

Rozhovor s Pánom. Opakujem toto rozhodnutie a obetujem sa mu, ďakujúc za doterajšie milosti a prosím od neho milosť vytrvalosti.

Druhý týždeň adventný.

Streda.

XI.

Kráľovstvo Kristovo V.

Pripravné cvičenia ako v predošlých meditáciách. Premyslím si aj podobenstvo podľa jedného z rozjímaní o Kráľovstve Kristovom (I—III). V tomto rozjímaní rozvedieme si ďalšie pohnútky.

1. Nasledovať Krista sa patrí.

Koľko vzdychov išlo do neba a koľko slz padlo na zem, až konečne, po 4000 rokoch, Boh splnil túhu stáročí a soslal svojho jednorodeného Syna na zem.

Nebo bolo zatvorené. Milióny duší, i tie najlepšie a najšľachetnejšie boly z neho vytvorené. Vedomosti o Bohu boly aj u vyvoleného národa kusé a neúplné, poňatia o dokonalosti a svätosti života nejasné. Milióny pohanských národov, medzi nim i naši predkovia, tápajú v úplnej temnote.

Dobre to charakterizuje rozhovor medzi Sokratom a jeho žiakom Alcibiadom, asi 400 rokov pred Kristom, ako ho Platón podáva:

»Otče — hovorí Alcibiades — povedz, ako si máme ctiť božstvo.« Načo majster: »Priateľu, to by len ono samo mohlo povedať. Musíme počkať, kým tá najvyššia Bytosť nepošle nám mudrca s neba, aby nás poučil.« A žiak smutne odpovedá: »Kiež by prišiel ešte za môjho života, tak rád by som ho videl!«

Aristoteles, jeden z najväčších mysliteľov (384—322 pr. Kr.) umierajúc hovoril: »V pochybnostiach som žil, v pochybnostiach umieram, lebo neviem, kam idem. Ty najvyššia Bytosť, zmiluj sa nado mnou!«

Či nie sú poľutovaniahodné tie skvelé duše? Keby boli poznali Krista, boli by ho iste s nadšením nasledovali!«

A hľa, Kristus je tu, otvoril nebo, ukázal správnu cestu a ja váham. Nie veľmi som ochotný nasledovať ho a keď áno, i to len pokiaľ je to nevyhnutné. Je to rozumné, nie je to zbabelosť?

Nie, patrí sa, aby som Kristovo pozvanie prijal, pevne sa odhodlal.

2. Nasledovanie Krista je pomerne ľahké.

Hlavne dve okolnosti činia ho takým:

a) Jeho nasledovanie je spojené s duševným uspokojením a útechou. Čím tesnejšie ho nasledujeme, tým väčšia je naša útecha.

Je osudným omylom, keď si niekto myslí — a myslia tak často i duše, ktoré by rady boly dokonalé, — že nasledovanie Krista je samé odriekanie, samý kríž. Dôkazom toho je život toho, ktorého máme nasledovať. I Pán Ježiš, pri všetkom svojom utrpení a odriekaní mal svoje čisté a nevýslovné radosti.

Príchodom na tento svet dáva sa do boja so smyselnosťou a pýchou. Čaká ho tu trnistá cesta, chudoba a utrpenie, ale popri trní nechýbajú i ruže. Sám sa síce hlboko pokorí, ale jeho slávu hlá-

sajú anjeli. Za chudobu je odškodnený pokladmi srdca svojej panenskej Matky. Svet ním opovrhuje, ale elita ľudstva, svätý Jozef, krotkí pastieri, mudrci z východu sa mu klaňajú.

Aj vo vyhnanstve tešil sa jednoduchému, ale pokojnému rodinnému životu.

Na prahu svojho apoštolského účinkovania 40 dní sa postí, modlí sa, je pokúšaný, ale hneď na to prichodia anjeli, slúžia mu, nakrmia ho a chválospevy mu spievajú.

Ba ani ťažká a namáhavá apoštolská práca nebola bez radostí. Boly tu príjemné chvíle v dome Lazára, bola tu odanosť a láska ľudu. I pokroky apoštolov ho istotne potešily.

Na hore Tábor celé nebo sa mu odkrýva.

Nezúfajme teda! Dajme sa bezpodmienečne za Kristom a náš život nebude len samá horkosť.

Nemohol klamať ten, ktorý povedal: »Moje jarmo je totiž príjemné a moje bremeno ľahké.«⁽¹⁾ Jediná kvapka božskej útechy nahradí všetky svetské ra-

(1) Mt 11, 30.

losti, ktorých sa zriekame, keď ideme
a Kristom.

Príjemné je plakať už aj preto, že ne-
môžeme Ježiša dosť milovať. Ešte prí-
jemnejšie, byť naplneny útechou jeho
lásky.

Sväteci, ako napríklad sv. František
Xav., prosia Pána Boha, aby miernil
svoje útechy, lebo klesajú pod nimi.

Cirkev martýrov nerobí výčitky Kris-
tovi, že jej deti pre neho toľko vy-
trpia, ale naopak. maľuje ho, ako Orfeua,
na múry katakomb, lebo jeho srdce je
tá harfa, čo obmäkčí kamene a zkrotí
divé šelmy.

Keby bolo nasledovanie Krista samá
horkosť, táto záhada by sa nedala psy-
chologicky vysvetliť. Hrozba a strach
také účinky nemôžu vyvolať. Pekne ho-
vorí sv. Augustín: »Ovce vábiš zelenou
ratolesťou, dieťaťu ovocie ukazuješ. A
teba čo tiahne? Láska. Prečo? Lebo je
sladká. Človek ide za tým, čo sa mu za-
ľúbi.«

Láska Ježišova bola tým čarovným
nápojom, ktorý mnohých omámil a oni
ho nasledovali do púšte, na apoštolské
cesty, na popravisko.

Svätá Paula a jej dcéra Eustachia, vznešené Rimanky, zriekajú sa veľkomestskej nádhere a pohodlia a idú do Betlehema, po stopách božského Vojvodu, po stopách chudobného, pokorného Ježiša. A keď Paula prišla na miesto, kde Kristus začal svoj boj, keď prvý raz pobozkala jasle, ktoré boli vtedy ešte v Betleheme chránené, zvolala: »Boh mi bol milostivý, keď svolil, aby som pobozkala tie jasle, kde on spočinul, v jaskyni, kde Panna poprvý raz sa modlila k svojmu Dieťaťu. To je mi miestom oddychu, dom môjho Pána.« A bola tu 20 rokov, v boji so smyselnosťou, pýchou a sebeckosťou, po stopách Krista Kráľa.

Čo ju tu viazalo? Nie násilie, ale sladké okovy: Láska.

Čo ukladá i dnes na mnohých dobrovoľné okovy bezženstva, čo za nimi zadržáva zámky klauzúry? Sladká vlasť: Láska. Miluj a všetko pochopíš, všetko ti bude ľahké!

b) Nasledovanie Krista usnadňuje i nádej na hojnú odmenu. »Budeš mať poklad v nebi.«⁽²⁾

⁽²⁾ Mt 19, 21.

Ako by som videl pred sebou Spasiteľa, nesúceho ťažký kríž. Nebo sa otvára, a on sa obracia ku mne a hovorí: »Dieťa moje, nasleduj ma. Cesta je krátka a tvoje budú všetky radosti nebies, pozri... tvoji bratia sú už tam, kývajú ti palmovými vetvami. Nebuď nehodným potomkom toľkých svätých predkov!«

Keby sme to všetko videli na vlastné oči, či by sme sa neodhodlali? A či nie je istejšie to, čo hovorí viera, než to, čo naše klamné smysly?

3. Nasledovanie Krista je nutné.

a) Kristus je pravdomluvný. A hovorí: »Kto chce za mnou ísť, nech zaprie sám seba, vezme každodenne svoj kríž a nasleduje ma.«⁽³⁾ »Kto nenesie svoj kríž a nenasleduje ma, nemôže byť mojim učeníkom.«⁽⁴⁾ Krížom nášho povolania, našou najdôležitejšou úlohou je, snažiť sa k dokonalosti, čo je ale nemysliteľné bez neustáleho boja proti nezriadenej sebaláske, proti pýche a smyselnosti.

⁽³⁾ Lk 9, 23.

⁽⁴⁾ Lk 14, 27.

b) Kristus je nekonečne dobrý. Miluje nás o mnoho viac, než aby požadoval nepotrebné, zbytočné operácie. To, čo od nás žiada, je nutné, keď nie v záujme nášho spasenia, určite v záujme dokonalosti.

Rozhovor s Pánom. Zopakujem predstavenie predošlého rozjímania.

Druhý týždeň adventý.

štvrtok.

XII.

Kráľovstvo Kristovo VI.

Prípravne cvičenia ako u predošlých rozjímaní.

Toto rozjímanie shrňuje a prehľbuje látku doterajších rozjímaní o Kristovom kráľovstve.

1. Kristova osobnosť.

Podívajme sa ešte raz na osobnosť nášho vynikajúceho kráľa, Ježiša Krista. Je taký, akého si len nadšený, po láske túžiaci duch môže vybásniť.

Či necítíme, že potrebujeme niekoho, kto by nás okúzľil, kto by uspokojil našu obrazotvornosť?

A hľa, to je Ježiš!

S kým by sme ho mohli porovnať? Kto by ho vedel nahradiť? Jeho, »vlá-
dára nad zemskými kráľmi... ktorý
nás miloval a svojou krvou vykúpil.«⁽¹⁾

Je veľký, vznešený a predsa tak milý
a prívetivý. A to práve potrebuje srdce
človeka.

»Na hlave mnoho korún... a na plášt-
ti okolo bedier mal napísané meno:
Kráľ kráľov a Pán pánov.«⁽²⁾

»Ja som Alfa a Omega, prvý i posled-
ný, počiatok i koniec. Ja Ježiš... Ja
som koreň i rod Dávidov, jasná hviez-
da — zornica.«⁽³⁾

Pomyslime si na 44. žalm. Túto krá-
ľovskú hymnu i židovské nodanie na
Mesiáša vzťahovalo.

V tej obraznej svadobnej piesni je
shrnutý popis Mesiáša, plán jeho krá-
ľovstva.

Už sám prolog aký je nádherný: »Pre-
teká moje srdce krásnym slovom, vv-
spievam svoje dielo o kráľovi.«⁽⁴⁾

Nasleduje popis: »Spanilejší si nad
synov ľudských, rozliata je lúbežnosť

(1) Zjv 1, 5.

(3) Zjv 22, 13. 16.

(2) Zjv 19, 12. 16.

(4) Ž 44, 2.

v ústach tvojich. Preto ťa Boh požehnal na veky.«⁽⁶⁾

»Prepáš svoj meč, najsilnejší.«⁽⁸⁾ Silou toho hrdinu je však nie strach ale láska a krása.

»Vystúp, zdarile pokračuj a kráľuj!«⁽⁷⁾

Toto sú základné kamene Mesiášovho kráľovstva.

»Ostré sú tvoje strely — národy pod tebou padnú — do srdc kráľových nepriateľov (vnikajú).«⁽⁸⁾ Sú to strely lásky a milosti, čo zranily srdce Šaulovo na ceste do Damašku, čo zranily srdcia apoštolov, sv. Magdalény a odvtedy srdcia miliónov.

Nie div, že si podmaňuje duše.

»Kráľovské dcéry v tvojej sláve« alebo podľa hebrejského textu: »Sú medzi tvojimi drahokamy.«⁽⁹⁾

»Kráľovná (Cirkev), stojí na pravici tvojej, v odeve zlatotkanom, oblečená v pestrej kráse.«⁽¹⁰⁾ Pestré farby svätosti a čnosti na ruchu Cirkvi splývajú zlatom lásky.

(6) 2 44, 3.

(8) 2 44, 4.

(7) 2 44, 5.

(8) 2 44, 6.

(9) 2 44, 10.

(10) 2 44, 10.

Kto že by sa nenadchnul za tak milého a mocného kráľa, ktorý je nie cudzí, ale ten, »ktorý nás miloval a svojou krvou vykúpil.«⁽¹¹⁾

A u nás, Slovanov, nenašiel by nadšené srdcia? Áno, aj my sme milovali Krista. Dokazujú to naše dejiny.

I Kristus nás miloval. Dal nám svätcov. Za tisíc rokov nedal nám zahynúť. Aká škoda, že milióny našich bratov sa odtrhli od Krista, od Cirkvi, od ktorej toľko dostali!

Máme dosť roboty, aby sme to všetko späť získali.

2. Plán.

Plán, na prevedenie ktorého nás Kristus vybral a povolal, je veľkou a vznešenou úlohou. To isté, čo i samotnému Kristovi je povolaním a cieľom: Jeho sláva skrze spasenie duší. Keď sme už v sebe hriech, vášne a neporiadok premohli a prijali sme Kristovo kráľovstvo, hranice tohto kráľovstva treba nám rozšíriť, a to prácou, námahou, obeťami a keď treba i vlastnou krvou.

(11) Zjv 1, 5.

Máme byť rybármi duší. Katolícku akciu z tórie presadiť do praxe.

Či je nečo šľachetnejšie, veľkolepejšie a slávnejšie, ako hlásať slávu božiu a spasenie duší?

Aký šťastlivý by bol svet, keby už teraz prijal Kristovu náuku, jeho zákony, keby sa podrobil jeho láske a všetci by boli verní údovia Cirkvi!

Lebo, nezabúdajme, jediným a výlučným predstaviteľom a stelesnením Kristových myšlienok je Cirkev katolícka.

3. Katolícka Cirkev.

Aké nádherné a skvelé to kráľovstvo! Niet viac takého štátu, nebolo a nebude.

Pozrime na cirkevnú dynastiu, na slávnych panovníkov, pápežov. Aj nepriateľ, keď je len málo objektívny, hovorí o nich len s uznaním. Koľko martýrov, koľko svätcov a mudrcov sedelo už na Petrovej stolici a plnilo úlohu Kristovho námestníka.

Aká dokonalá je ústava, organizácia toho kráľovstva, aké vynikajúce sú jej inštitúcie, aké výsledky, aké dejiny!

Podívajme sa na mapu a sledujme vývoj, prácu a výsledky Cirkvi v záujme ľudstva, pre jeho časné a večné dobro.

A pozrime na nebo a divajme sa na pokračovanie Cirkvi vo večnosti. Slávna krajina, Kráľovstvo Kristovo! Ako nádherné je zúčastniť sa v tvojom šírení, v твоjich bojoch a víťazstvách.

Koľkí už polievali toto pole svojim potom a krvou!

Ale ostalo ešte dosť práce i pre nás. Pozrime opäť na mapu. Koľko tam ešte temných škvŕn. Koľko práce, koľko potu, prípadne i krvi bude treba ešte na odstránenie tých temných škvŕn!

A táto práca je spasiteľná. Čaká nás za to vavrín a koruna, v pomere k vykonanej práci.

Keď sme už niečo i doteraz obetovali, stálo to za to. Keď tak urobíme v budúcnosti, vyplatí sa. Každý náš vklad je krytý Kristovým bohatstvom, jeho mocou, dobrotou jeho Srdca.

Kto za Kráľovstvo pracovať, obetovať túži, »po dobrom diele túži.«⁽¹²⁾

(12) Tím 3, 1.

Rozhovor s Pánom. Zopakujem svoje odhodlanie, menovite čo sa týka apoštolskej práce. Energiu, nashromaždenú za týchto rozjímaní som rozhodnutý využiť. Po celý život budem nasledovať Krista Kráľa, jeho príklad bude mi vodidlom: »Učiteľ, budem ňa nasledovať, kam len pôjdeš.«⁽¹³⁾

Druhý týždeň adventný.

Piatok.

XIII.

Vtelenie.

Obraz sveta bez Krista.

(Kontemplácia.)

Keď sme už v duchu počuli misijné kázne sv. Jána Krstiteľa a rozjímaním o Kristovom Kráľovstve sme sa aspoň v hrubých rysoch pripravili na príchod Mesiáša, prejdeme na štúdium veľkého tajomstva vtelenia. Uvážime, akým nesmiernym dobrodením pre ľudstvo, teda i pre nás, je to, že druhá osoba Božská prijala ľudskú prírodu, stala sa pre nás človekom. Živo to precítíme, keď si predstavíme, čo by nás bolo ča-

⁽¹³⁾ Mt 8, 19.

kalo. keby po páde prarodičov a po vyhnaní z raja nebolo by nasledovalo vtelenie.

1. Osoby.

Predo mnou celá zemeguľa. Na nej plno ľudí. Všetko padlý svet, ktorý predpokladá, že Mesiáš nepríde a vtelenie sa neuskutoční. Prvý Adam žije v svojich potomkoch, ale ten druhý neprišiel a nepríde. •

Len dve veci sú isté: Za prvé, nebude pre nás nebo, stratili sme večné blaženstvo, nikdy neuvidíme Boha. Za druhé: Peklo je neodvratné. Nie preto, ako by sme si ho dedičným hriechom aj my priamo zaslúžili, ale preto, lebo hriech vytvoril také mravné polozenie, že v boji proti vášni, bez božej milosti, väčšina ľudstva by žila a zomrela v smrteľnom hriechu a klesla by do priepasti večného trestu.

Preto hovorí sv. Ignác: »idú, klesajú nezadržiteľne do priepasti.« (Dušev. cvičenia.)

A aký je celkový obraz toho beznádejného sveta. Poskladáme si ho z tých smutných obrázkov, ktoré nám poskytuje staroveké i moderné pohanstvo,

odpadlctvo, bezbožníctvo, anarchia. Ale i tak ešte vždy to nebude ten pravý obraz, lebo bez vtelenia všetko by bolo ešte temnejšie. Staré i moderné pohanstvo, i keď nič nevie alebo nechce vedieť o vtelení, nemôže sa vyhnúť jeho účinkom. Od kresťanskej morálky, od kresťanských sviatkov nik sa nevie odpútať.

Ale na to nehláďme. Predstavme si tento svet úplne bez Krista, svet, ktorý sa stal výlučnou korisťou hriechu a vášní.

Ako film, rozvíja sa pred nami tento obraz:

Ľudské rasy: bieli, čierni, žltí, červení, ale všetci otrávení spoločným pôvodom. Všetko potomci Adamovi, s Kainovým znamením na čele.

Rozdiely v civilizácii: divosi, barbari, kočovníci. A na druhej strane civilizovaní, v prepychu, so svojím priemyslom, umením, politikou. Tam šiatre, chatrče, brlohy, tu Memphis, Babylon, Atény, Rím, Londýn, Paríž. Ale všade korupcia, tu v drsnejšom, tam v jemnejšom vydaní.

Rozdiely v majetku: Niektorí bohatí, v blakobyte, a milióny v opovržení.

chudobní, vykorisťovaní. Ale všetci sú otroci, otroci vášní, hriechu, satana.

Sú rozdiely vo vzdelaní, nadaní, v povahe, ale všetci sa shodujú: sú slepí, nepoznajú pravdu, neschopní k dobrému, náchylní k zlému.

Strieda sa vojna a mier, sloboda a otroctvo, láska a nenávisť, zdravie a choroba, so všetkými bolesťami a zúfalstvom. »Po radosti naposledy býva žalosť.«⁽¹⁾

'Tu nárek, tam smiech, ale koniec všetkého »plač a škrípanie zubov.«⁽²⁾

Ľudia rôzneho veku. Načo že sa narodili? Aj tento najväčší dar boží zmenil hriech na nešťastie.

»Lepšie sa nenarodiť, a keď sme sa už narodili, dobre prv zomrieť«, hovorí grécky básnik. »Čo by nám bolo prospelo, že sme sa narodili, keby sme neboli vykúpení«, hovorí Cirkev na bielu sobotu.

Je to veru pestrý, ale smutný sprievod. Niektorí bežia ako blázni, iní sa tackajú, plazia, ale všetci do priepasti, do smrti, do zatratenia.

(1) Prís 14, 13.

(2) Lk 13, 28.

2. Slová.

Všetky tie postavy sú hercami tragédie ľudského pokolenia. Rozprávajú.

Ale i tu sú rozdiely. Od akademicky uhladených rečí až po úroveň a frazeologiu pokútnych krčiem a výčapov.

Drsné slová kliatby počujeme však jednako z úst vzdelaných i nevzdelaných, slovom, písmom, v knihách, novinách i v salónoch.

Dobre tu pristane: »Ako môžete hovoriť dobré veci, keď sami ste zlí? Lebo čím je srdce naplnené, tým hovoria aj ústa... Zlý človek zo zlej pokladnice vynáša zlé veci.«⁽³⁾

3. Skutky.

Čo robia? Podľa sv. Ignáca hijú, tľú a zabíjajú sa navzájom. Je to krutý boj, bez prímeria. Ak sa občas i šetria, je to len taktika a jemnejšie vydanie sebestva. Toto je ten do života prenesený darwinizmus, rasový výber. Silnejší, životaschopnejší ostáva, slabší hynie.

Celý svet je klam a násilie. Ktorýsi román z minulého storočia hovorí o dvoch teroristoch, ktorí súc prenasledo-

⁽³⁾ Mt 12. 35.

vaní, sadajú na loď. Loď sa však potopí a jeden sa zachytí plávajúceho brvna: ten druhý vyčerpaný pripláva, odsotí priateľa od brvna, ale zakrátko i sám zahynie...

To je verný obraz boja o život. Kto iný, ak nie Kristus, môže skrotiť vášne? Veď aj náš svet je akosi taký. A čo by bolo, keby nebolo evanjelia, keby nebolo Krista?

A aký bol svet, kým ešte Mesiáš neprišiel, hoci ho čakali? Prorok Izaiáš tak ho opisuje: »Niet pravdy ani milosrdenstva ani poznania Boha na zemi. Lebo zlorečenie a lož a vražda a krádež a cudzoložstvo sa rozmnožily a krv po krvi sa vylieva.«⁽⁴⁾

Svätý Pavol⁽⁵⁾, ale i svetskí spisovatelia podávajú výstižný obraz mravnej skazy súčasných pohanov.

A pritom všetkom — nezabúdajme — tento svet je ovplyvňovaný Ježišom Kristom. Čo by bolo bez neho?

A celkový dojem? »Ľúto mi je zástupu.«⁽⁶⁾

S akou ľútosťou hľadí Svätá Trojica

(4) Oz 4, 1. 2.

(5) Mk 8, 2.

(6) Rím 1, 26.

na svoje dielo, na ľudské pokolenie, keď vidí »veľkú slepotu a ako umierajú a klesajú do pekla«. (Duchov. cvičenia.)

Teda to je koniec všetkého. Peklo, večné zatratenie. Tam smeruje všetka ľudská námaha, všetky výplody ľudského umu, nadania a vytrvalosti. Pomyslíme si na dejiny klasických národov. Perly sa stanú korisťou sviň.(⁷)

Či neotrasie mojou apoštolskou dušou záhuba toľkých duší? Keď sa ničia knižnice, múzeá, vzdelaného človeka uchváti hrôza: Aká strata! Aké skvosty sú však duše! Pre jedinú dušu — hovorí sv. Karol Boromejský — vyplatí sa založiť biskupstvo.

Čo by som cítil, keby sa predo mnou niekto utopil alebo uhorel? Čo keby mladý človek, ktorý sa otrávil, predo mnou sa svíjal v bolestiach a s pokrivenou tvárou predo mnou by umieral?

A spása duší by ma nezaujímala?

To bol obraz ľudstva bez Krista.

Táto kontemplácia nech vo mne vyvolá:

a) hnus voči hriechu, ktorý je príčinou katastrofy. Hriech je ako bomba,

(⁷) Srovn. Mt 7, 6.

naplnená hrôzami časného a večného nešťastia.

b) ľútosť voči modernému ľudstvu, ktoré si nevie ceniť Krista a jeho Kráľovstvo, ale obracia sa roti nemu. Apoštolskou horlivosťou snažím sa ho uprosiť.

c) správne hodnotenie všetkých dobrotení, vyplývajúcich z vtelenia.

d) vďačnosť k druhej Osobe sv. Trojice, ktorá sa nad nami zmilovala a stála sa človekom.

e) náladu »rorátov«, túžbu po Kristovi, ktorá nech sa prejaví v častom duchovnom a skutočnom sv. prijímaní.

Rozhovor s Pánom. Hocktorá adventná pieseň s refrénom: »Prídi Spasiteľu!«

Druhý týždeň adventný.

Sobota.

XIV.

Sv. Trojica sa rozhodne o vtelení.

(Pokračovanie predošlého rozjímania.)

1. Božská korunná rada.

Vráťme sa ďaleko za hranice času. do tej doby, ktorú Prorok nazýva »dni večnosti.«⁽¹⁾

(1) Mich 5, 2.

Svet ešte nie je, ani nebo a zem. Boh, ktorý »jediný je nesmrteľný a prebýva v neprístupnom svetle«,⁽²⁾ je sám. Svätá Trojica je sama, vo vlastnej spoločnosti, sebe úplne dostačujúcej a blaženej. Tri Osoby a predsa jeden Boh.

Pokusme sa predstaviť si Svätú Trojicu, ako žije, ako panuje v úplnej neodvislosti a neprístupnej sláve. Rozum sa nám zatemní, keď sa k nej blížime.

Boh nie je odkázaný na nikoho a na nič. Keď tvorí, tvorí nie preto, aby niečo získal, ale aby dával. Jestvovanie alebo nejestvovanie stvorenia nemôže ovplyvňovať jeho blaženstvo, ktoré je nekonečné a večné, ako on sám.

I keď to neviem pochopiť, verím, lebo to z poimu Božstva priamo vyplýva.

Čo vidí Boh?

Vidí, ako výron jeho nezištnej lásky stvoril človeka, aby sa s ním vo večnom blaženstve podelil.

Druhé, ešte intenzívnejšie vzplanutie lásky, toto zhýčkané stvorenie, človeka, pozdvihne do nadprirodzenej hodnosti, zapojí ho do božského príbuzenstva, a uspôsobí ho vidieť Boha.

(2) 1 Tim 6, 16.

Ale Boh vidí odveky aj to zúfalé postavenie, do ktorého hriech prvých rodičov a osobné hriechy človeka dovedú. Vidí zneuznanú svoju dobrotu, vidí, ako sa mu rúcajú plány, rozvrátené slobodnou vôľou človeka, tou slobodnou vôľou, na ktorej jeho šťastie v prvom rade sa malo zakladať.

Čo spraví Boh, ako sa rozhodne? Má ustúpiť od stvorenia človeka? Alebo, keď ho už stvoril, má zničiť ten neverný ľudský rod? Mohol by to urobiť. Veď počuje, ako ho behom storočí človek znevažuje, kritizuje, preklína za to, že bol stvorený.

Istá moderná básnička tak píše: »Kto vie? Čo keby sme ho vedeli tak rozhnevať, aby v svojom hneve rozdrvil zem na kúsky? Vtedy by naša trúfalosť aspoň tých, čo sa ešte nenarodili, zachránila, aby sa nemuseli narodiť a my by sme nad ním zvíťazili, lebo svojim zahynutím by sme ho prinútili, aby už raz skončil.« (Mme Ackermann: Poesies philosophiques.)

Alebo má nechať ísť všetko svojou cestou a vášňami skorumpovaný človek nech sa len rúti do záhuby?

Či má snáď pomýšľať na nápravu? Má

sa rozhodnúť na nový, ešte mohutnejší výron lásky.

A hľa, on sa rozhoduje na to posledné.

»Vykúpme človeka, získajme späť, čo bolo stratené. Pozdvihnime padnuvšieho človeka a prijmime od neho zadosťučinenie.«

Tým bolo v zásade rozhodnuté. A spôsob?

Boh sa môhol uspokojiť aj so zadosťučinením konečnej hodnoty, akú môže stvorenie samo poskytnúť. Tým by, pravda, nekonečná urážka nebola bývala odčinená, lebo urážka nekonečnej Bytosti je nekonečná — ale to ostatné, čo ešte chýbalo, mohol odpustiť. Neurobil to, žiadal zadosťučinenie nekonečnej hodnoty.

Ale ako to stvorenie urobí? Veď na to nestačí. »Ako sa to stane?«⁽³⁾

Na rozriešenie gordijského uzla bolo treba božskej múdrosti: Zadoťučinenie tak, aby sa súčasne i jeho milosrdenstvo prejavilo: rozhodne sa pre vtelenie druhej božskej Osoby, pre vtelenie Syna.

(3) Lk 1, 34.

2. Bohočlovek.

Boh sa stáva človekom. Vezme na seba ľudskú prírodu. Bude z nášho rodu, jeden z nás. Stane sa druhým Adamom. To čo prvý Adam pokazil, ten druhý, Bohočlovek, v mene nás všetkých napraví.

Bohočlovek! Aké krajnosti! Nepochopiteľné Božstvo a človek, rozumné zviera, spojí sa do jedného, nerozlučného »ja«. »Alfa a Omega«⁽⁴⁾ s jednej strany a »Ecce Homo« s druhej strany je v očiach Boha jedno, nerozlučné na veky. Bohočlovek je odteraz základným kameňom božských plánov. V ňom sa všetko spája. »Všetko má v ňom svoje bytie.«⁽⁵⁾

Toto je »Mysterium Christi« — Kristovo tajomstvo.«⁽⁶⁾

»Tajomstvo, skryté od vekov v Bohu, Stvoriteľovi všetkých vecí.«⁽⁷⁾ Pán v Starom zákone sa nie bez príčiny sťažuje: »Hľadal som... muža, ktorý by spravil hradbu a postavil sa na odpor

(4) Zjv 1, 8.

(6) Ef 3, 4.

(5) Kol 1, 17

(7) Ef 3, 9.

inne za zem, aby som ju nesказil, ale nenašiel som ho.«⁽⁸⁾

»Nenašiel takého človeka a preto ho stvoril. »Ecce Homo.«⁽⁹⁾

Osobný Boh a skutočný človek. Obdivujem ho, klaniam sa mu.

3. Vzťahujem pravdu na seba.

a) Uchváti ma údiv. Ako sa Boh snížil, bez toho, aby sa bol ponížil a degeneroval. Aká mezaliancia medzi božským kráľovičom a otrokyňou, ľudskou prírodou. Nekonečný rozdiel v hodnosti a predsa splynutie dokonalejšie ako v manželstve. splynutie až po jednu osobu.

Snúbenka, ľudská príroda zhrešila, bola neverná, a božský Ženich prichádza, aby ju znovu získal.

b) Aká hojnosť, aká záplava dobroty a lásky! »Ó, neoceniteľná láska; aby si vykúpil sluhu, Syna si dal na smrť.« (Exultet). Evanjelský hospodár (Otec nebeský) posielal svojich sluhov (prorokov) k nájomníkovi vinice (k Židom) aby vybrali, čo mu patrí. Nájomníci

⁽⁸⁾ Ez 22, 30.

⁽⁹⁾ Jn 19, 5.

však »poohytali jeho sluhov, jedného zbili, iného usmrtili a iného zas ukameňovali... Naposledy poslal k nim svojho syna, lebo si myslel: Oproti môjmu synovi azda len budú uctiví.«⁽¹⁰⁾ Nebeský Otec jasne vidí, že s tým nemožno rátať. Ale veď on ho ani nie preto posielal, aby vybral nájomné, lež aby ho vlastnou krvou zaplatil.

»Obety a dary si nechcel, ale si mi dal telo. V obetách zápalných a za hriechy nemal si zaľúbenie, preto som povedal: Hľa, tu som!«⁽¹¹⁾

Láska triumfuje. »Nikto nemôže väčšmi milovať.«⁽¹²⁾ A Boh sa stal smrteľným, aby mohol »dušu položiť.«⁽¹³⁾

Keď Boh tvorí, vrhá na nás svetlo svojej tvári, lebo v tvorení ho poznávame. Keď nás posväcujúcou milosťou pozdvihuje do stavu nadprirodzeného, dáva už zo svojho, ale keď sa vteľuje, celý sa obetuje. Čo mohol urobiť viac?

»O, šťastlivý hriech, ktorý bol hodný na tak vznešeného Vykupiteľa«, spieva Cirkev (Exultet) na Veľkú noc.

c) Rozhodnutie, dekrét, ktoré Sväté

⁽¹⁰⁾ Mt 21, 37.

⁽¹²⁾ Jn 15, 13.

⁽¹¹⁾ Žid 10, 5.

⁽¹³⁾ Jn 10, 15.

Trojica vyniesla vo večnosti o vtelení, znamená nesmierne mnoho i pre jednotlivca. Pomyslime si, čo by bolo bývalo zo Šaula bez vtelenia? Bezvýznamný židovský remeselník. A čím sa stal skrz Krista? Apoštolom národov, nad hrobom ktorého pnie sa najkrajší snád kostol sveta. Čo by bolo bývalo zo sv. Františka z Assisi? Jednoduchý obchodník, ktorý s veselými kumpánmi si pospevujúc bol by prežil svoj život! A čím ho urobil Kristus? Veľkým svätým, zakladateľom rehole. A čo by bolo zo sv. Ignáca, sv. Františka Xavérskeho? Z prvého vojak prázdneho života, z druhého zpupný slávybažný profesor. A z nás?

A zo mňa? Čím by som bol bez Krista? Otrokom vášní, bludným synom Stvoriteľa. A čo som s Kristom? Vykúpená duša, majiteľ milostí, chrám Sv. Ducha, živý stánok boží a po smrti obyvateľ neba . . . To všetko je už moje, odo mňa závisí.

A každý z nás koľkými osobitnými darmi sa môže pochváliť, darmi, ktoré by sme neboli dostali bez Krista, bez vtelenia.

Teraz je na mne rad, aby som sa poďakoval, aby som každodennými dobrými skutkami splácal svoju dlžobu, svoju vďaku.

Rozhovor s Najsvätejšou Trojicou s Otcom, Synom a Duchom svätým. Aspoň v duchu zaspievam »Te Deum« ako vďaku Bohu a končím: »V Tebe, Pane, som dúfal, nebudem zahanbený na veky. Amen.«

Tretí týždeň adventný.

Nedeľa.

XV.

Prevedenie božského dekrétu.

(Pokračovanie predošlého rozjímania.)

1. Osoby.

Prišla konečne »plnosť času«⁽¹⁾, keď prišiel rad na prevedenie božského dekrétu. Nasleduje tretie dejstvo. Ale aký to rozdiel proti predchádzajúcim dvom.

Prvý obraz predstavoval ľudský rod. I pri svojej mizernosti už svojím poč-

(1) Gal 4. 4.

tom ako aj duševnými a fyzickými silami impozantné dielo. Druhý obraz znázorňoval najsvätejšiu Trojicu v jej neprístupnej božskej samote, ako sa rozhoduje o najdôležitejšej udalosti svetových dejín. Tretie dejstvo predstavuje mladé dievča, ako sa s anjelom rozpráva. Krátky rozhovor, nič viac.

Miesto. Malá, temná izbička, jednoduchá, ale čistá, v zabudnutom, opovrhovanom galilejskom mestečku, o ktorom sa hovorí: »či môže z Nazaretu pochádzať niečo dobrého?«⁽²⁾

Účinkujúci. Anjel Gabriel. Dvojnásobne veľký, lebo je to archanjel a potom posol boží v svetobornom poslaní. A čo robí? Slúži. »Poslal Boh anjela Gabriela,«⁽³⁾ a on pokorne poslúcha. Pozdravuje akési židovské dievča. Pokora! Pokloní sa, lebo »Slovo sa stalo telom.«⁽⁴⁾ Pokora!

Toto bolo skúšobným kameňom anjelského sveta. Na tom sa zlomila hrdosť a pýcha Luciferova i jeho spoločníkov. Nechceli sa pokloniť Slovu, ktoré sa stalo telom, ktoré — podľa

(2) Jn 1, 46.

(3) Lk 1, 26.

(4) Jn 1, 14.

svojej prírody — dostalo sa akosi pod hodnotu anielov.

A Mária? Vieme o nej veľmi málo. Ale to stačí. Sv. Ignác hovorí, že ak náhle sa dozvedela o božskom rozhodnutí a vyznamenaní, ktorého sa jej dostalo, »pokorí sa a dáva chválu Bohu.« (Exercície.)

Prečítajme si slová, ktoré napísal sv. Lukáč o zvestovaní.⁽⁶⁾

Ako by sme cítili omamnú vôňu duše, ktorá je po duši Bohočloveka najvynikajúcejšia. A v tejto duši teraz trojnásobné vzrušenie prebieha. Zľakne sa pri pozdrave, bojí sa o svoje panenstvo a dokončuje poslušnosťou, keď povie »staň sa!«

To prvé a posledné vyjadruje pokoru, to prostredné dýcha ľaliovou vôňou čistoty.

Dokonalá čistota, dokonalá pokora. Dvojitý výhonok duše-kvetiny. Stala sa prvým, najmilším a najdokonalejším učeníkom toho Kráľa, ktorý zostupuje so svojho trónu na zem, aby premohol dvoch, veľkých nepriateľov: pýchu a smyselnosť.

(6) Lk 1, 26—38.

Tretím účinkujúcim je Slovo, ktoré sa stalo telom. Ono je tou hybnou pákou vo všetkom. Jeho vtelenie je tajomstvom pokory a poníženosti. Svätý Pavel hovorí: »On, hoci bol Božej prirodzenosti, nemyslel si, že sa musí pridržiavať svojej rovnosti s Bohom, lež pozbavil sa jej, prijal na seba prirodzenosť sluhu... uponižil sa a bol poslušný až po smrť, a to po smrť na kríži.«⁽⁶⁾

Prečo neprišiel ako silný, kvitnúci mladík, tak ako Adam vyšiel z rúk Stvoiteľových?

V prvom rade z lásky: Chcel byť celkom našim. Nie iba človekom, ale človekom z nášho rodu, z našej krvi. »A keďže dietky majú prirodzenosť krvi a tela, tak isto aj on ju vzal na seba,«⁽⁷⁾ hovorí sv. Pavel. Stáva sa Synom Márie, deväť mesiacov v jej lone a potom v náručí ako dieťa. Aká to láska a súčasne i pokora!

Áno, pokora.

Mária už vyriekla: »Staň sa!« Svätý Duch formuje telo Pána z krvi čistej Panny vdycňuje mu dušu plnú milostí. a s týmto telom, s touto dušou spája sa

(6) Fil 2, 6—8.

(7) Žid 2, 14.

Slovo. Malý domček v Nazarete stáva sa vznešenejším, ako chrám v Jeruzaleme. Mária stáva sa svätostánkom pre Emanuela, čo znamená »S nami Boh!« Či môže mať Boh nádhernejšie dielo, než to?

A nik si toho ani nepovšimne.

V Nazarete ide jednotvárny, malomestský život nerušene ďalej. Jeruzalem, Rím, hlavné mesto sveta, nevedia, čo sa stalo. I sám Jozef sa to dozvedá neskôršie. Len svätá Alžbeta sa dozvedá o tajomstve vnuknutím Svätého Ducha, a Panna Mária uverila. »Blahoslavená, ktorá uverila.«⁽⁸⁾

Žiadon hluk, žiadne znamenie. Božie Slovo ukrýva nie iba svoju vznešenosť a slávu, ale i ten fakt, že sa ukrýva. »Veru tv si Boh skrytý, Boh izraelský.«⁽⁹⁾

2. Ovocie vtelenia.

Nič tak dobre nevystihuje účinky vtelenia, ako slová Proroka: »A hľa, dom bol naplnený slávou Pánovou.«⁽¹⁰⁾ Áno, naplnila sa ľudská prirodzenosť Ježišova, ktorú Slovo s ňou spojené po-

⁽⁸⁾ Lk 1, 45.

⁽⁹⁾ Iz 45, 15.

⁽¹⁰⁾ Ez 43, 5.

mazalo križmou božstva a korunovalo korunou slávy.

Naplnilo sa milosťou lono Panny, lebo vtelením stalo sa miestom deja najväčšieho najspasiteľnejšieho tajomstva.

Sám Boh sa naplnil slávou. Áno, vtelenie zväčšilo a rozšírilo slávu božiu, ktorá sa nikde tak skvele neprejavuje, ako práve v tajomstve vtelenia. Zaskvela sa tu božia všemohúcnosť, múdrosť, dobrota, spravodlivosť a milosrdenstvo. A keď sa to všetko človek dozvie, povstane na chválu Boha: »Vďaka Ti vzdávame, pre veľkú slávu Tvoju.« (Glória.)

Od okamžiku vtelenia sám Bohočlovek je v čele tých, čo sa Bohu modlia. Bohu sa modlí nielen stvorenie, ale sám Boh, ktorý prináša žertvu nekonečnej hodnoty. Preto vtelenie je medzníkom i pre samého Boha.

Aj človek sa naplní slávou, lebo

a) stali sme sa pokrvnými Pána Boha. Jeden z nás, ľudí, sedí na božom tróne, spolu s Otcom i Duchom, ktorí sa s ním delia o slávu.

b) nesmierne sme zbohatli. Tým, že sa Kristus stal človekom, otvoril pre nás pramene nadprirodzeného života a hoj-

nosť milostí, na ktoré máme právo, kým s Kristom spojení ostaneme.

c) vtelením Boh prestal byť pre nás cudzou, nedostupnou bytosťou, na ktorú sotva smieme vzhliadnuť. Naplňuje nás útechou, že Bohočlovek je ako my; o čo viac, ako my, za to i on len Bohu môže ďakovať. Ježiš to dobre vie a preto vie sa k nám snížiť, pozná a delí sa s nami vo všetkých našich utrpeniach, okrem hriechu. Na jeho sväté Srdce môžeme sa teda vždy spoľahnúť.

Rozhovor s Bohom, so svätou Trojicou, s vteleným Slovom a s Pannou Máriou, žiadajúc od nich čokoľvek podľa myšlienok a citov tohto rozjímania. menovite, aby sme sa nadchli na čím vernejšie nasledovanie stelesneného Pána.

Tretí týždeň adventný.

Pondelok.

XVI.

Vtelenie.

(Súhrn podľa P. Bernarda S. J.)

Rozjímanie o vtelení je jedno z najdôležitejších. Ukazuje nám, čo je človek bez Boha a

s druhej strany poukazuje na milosrdenstvo Boha Otca, na pokoru Syna, na lásku Svätého Ducha a na čnosti Panny Márie.

Prvé prípravné cvičenie. Predstavím si, ako sa Najsvätejšia Trojica díva na zem, na ľudské pokolenie, ktoré sa neodvratne rúti do priepasti.. Dalej, ako sa rozhodne, aby sa druhá božská Osoba stala človekom... Nakoniec, ako prichádza anjel Gabriel, aby splnil svoje poslanie.

Druhé prípravné cvičenie. Predstavím si, ako by z vtácej perspektívy, zemeguľu a na nej malý domček v Nazarete.

Tretie prípravné cvičenie. Proším od Boha milosti, aby som dobre poznal svojho Pána a Kráľa, aby som ho tým viac miloval a nasledovať mohol. Kladiem si otázku: Koho treba zachrániť? Kto ho zachráni?... Pomocou koho zachráni?

1. Koho treba zachrániť?

Ľudský rod. V akom položení sú ľudia, a to všetci, i tí, čo žili v dobe vteľnia, pred ním a čo len prídu? Prejdem v mysli celé dejiny ľudstva po celej zemeguli.

Aká to pestrosť farieb. Tu bieli, tam čierni, žltí, hnedí... Tu pokoj, tam vojna, tu plačú, tam sa smejú. Jeden v

utrpení druhý v radosti, ten je **zdravý**, iný nemocný, svíja sa v bolestiach. Tí sú slobodní, iní v otroctve, jedni pracujú, iní leňošia, títo sú chudobní, tamtí bohatí, jedni sa rodia, iní umierajú.

Dívam sa nie iba na zovňajšok, ale i do duší. Všade hriech a neresti. A preto zúfalstvo, pochybnosť, nešťastie, povery, bezbožnosť. Sebeckto, závisť, pýcha, cudzoložstvo.

Aké že je postavenie ľudí a) v intelektuálnom, b) v mravnom a c) v sociálnom ohľade?

So stránky rozumovej najväčšie sú medzery ohľadne hlavných pravd. Boha. nesmrteľnosti. V mravnom ohľade všade úpadok. Na poli sociálnom — otroctvo. Postavenie žien a detí v staroveku je známe.

Dar reči je na to, aby sme Boha chválili. A od ľudí čo počujeme? Počujeme azda, že »Chváľte Pána všetky národy?«⁽¹⁾ Nie! Za to však nádavky, lúhanie. preklínanie. Smyselné slová a piesne. Hnus!

Skutky?

(1) 2 116, 1.

**Koľko nespravodlivosti! Dejiny ve-
dia o nich málo. Mnoho sa robilo v taj-
nosti, len Boh im bol svedkom a anjeli.
Koľko špínv.**

**Keď o tom rozmýšľam, tri veci nemô-
žem pochopiť:**

**a) Zaslepenosť ľudí, ako sa rútia do
skazy.**

**b) Strašné bremeno, ktoré berú na
svedomie.**

c) Nešťastie, ktoré si pripravujú.

**Naozaj, »Hriech biednymi činí náro-
dy.«⁽²⁾**

**Ani dnešný svet neposkytuje iný ob-
raz. Poobzeraj sa vo veľkomeste. Na-
stúp do vlaku, alebo na parník. Pozri sa
na davy, čo idú za pôžitkom, ako nahá-
ňajú fantom blaženosti**

**V salóne námorného parníka hrá
orchester, páry tancujú. Pod nimi more,
krútnavy. Toto je obraz ľudstva: Ta-
nec smrti nad krútnavou, nad peklom.
A akí sú všetci nešťastní. Poobzeraj
sa na takom nástupišti. Pozoruj muž-
ských. Všetko nevlúdne, mrzuté, nadu-
té. Tým by chceli imponovať. Oči sú
zrkadlom duše. Akej? Po roky bez svia-**

⁽²⁾ Prís. 14, 34.

tostí, stále v smrteľnom hriechu. To je
človek bez Krista

A ja? Aký by som bol úbohý bez
Krista!

Keď to uvážime, aspoň čiastočne po-
chopíme veľkú milosť vykúpenia a bu-
deme sa snažiť využiť dobro, ktoré pre
nás z vykúpenia nľvnie.

2. Kto zachráni?

Obratim sa teraz od zeme k nebe-
siam. Tam vidím najsvätejšiu Trojicu.
na nebeskom tróne. Anjeli sa jej klaňa-
jú. Padám na kolená a modlím sa Bohu,
ktorý sa díva na zemeguľu, na ľudstvo
a »ľutuje ho«,⁽³⁾ tak ako pri potope.
Ale teraz už nevraví »vyhubím«, ale
»zachránim!«

Predstavím si veľkú korunnú radu,
súboj božských vlastností. Svätosť ho-
vorí: Hnusí sa mi ten rod, ktorý sa odo
mňa odvrátil. Nepoznávam človeka,
stvoreného na môj obraz. Milosrden-
stvo odvetí: Práve preto, že je tak mi-
zerný, hriešny, treba ho zachrániť. Na
to spravodlivosť: Žiadam prísnu odpla-
tu, zadosťučinenie. Tu sa ohlási mŕd-

(3) Gen. 6, 6.

rost'. Slovo, ktoré našlo a navrhuje zá-
zračné riešenie: Zadosťučiniť môže len
Boh, ale zadosťučinenie má dať človek.
Dobrotivý Otec prijíma, Duch lásky
zpečatí veľkodušný návrh a ponúka
spoluúčinkovanie.

3. Pomocou koho zachráni?

Dívam sa na sväté osoby. Nazaret —
dom sv. Jozefa — Panna Mária, naša
Pani, ako ju sv. Ignác nazýva. Aká čis-
tota, láska, pokora.

Mária sa práve modlí, oči sklopené,
ruky složené... pobožnosť, skromnosť.

To je modlitba!

Ziaví sa anjel a pozdraví: Ave Maria!

Čím si zaslúžila Mária také vyzname-
nanie, čím upútala na seba pozornosť?

a) Bola pannou v tom najdokonalej-
šom smysle slova. Je hotová zrieť sa i
hodnosti Matky Boha, keď sa to neda-
lo srovať so sľubom čistoty. I ja si tu
pripomeniem môj prípadný sľub čisto-
ty a zistím, s akou serióznosťou zacho-
vávam pravidlá, klauzúru, určené za
ochranný val tohto sľubu.

b) Bola pokorná. So strachom priít-
ma pozdrav. Nesiaha obidvoma rukami

po ponúknutei hodnosti. I potom sa nazýva slúžkou Pánovou a hneď na to spechá, aby svojej príbuznej, Alžbete, poslúžila.

Áno, pokora a čistota sú čnosti, ktoré upútajú pozornosť Boha i na nás.

c) Múdrost'. Skúma v duchu anielský pozdrav a návrh, lebo dobre vie, že nie je všetko zlato, čo sa blyští. Len keď sa presvedčí, že pozdrav je od Boha a že jej čistota ostane nedotknutá, svoľuje s krásnymi slovami poslušnosti: „Hľa, slúžka Pánova.«⁽⁴⁾

Tým prejavuje: Odovzdanosť do vôle božej. Lebo to je smerodajné a nie vlastný prospech. Ďalej silného ducha. Nefaká sa, keď sa jej, aspoň v hrubých rysoch, zjaví pred očami všetko, čo je s materstvom božím spojené: Kríž. Golgota.

I z toho si môžem odvodiť dôsledky pre svoje povolanie.

Rozhovor so svätými osobami. Dákujem, prosím a sľubujem, že veľké milosti vtelenia, hlavne sviatosti, v prvom rade Eucharistiu, ktorá mi vtelenie zprostredkuje, využijem na spásu duše.

(4) Lk 1, 38.

XVII.

Čas vtelenia.

Prvé prípravné cvičenie. »Keď však prišla plnosť časov, Boh poslal svojho Syna, zrodeného zo ženy.«⁽¹⁾

Druhé prípravné cvičenie. Predstavím si Najsvätejšiu Trojicu vo svojej sláve na nebi. Okolo nej gloriola v dúhových farbách, symbol to milosrdenstva. Pred ňou ľudské pokolenie, krvácajúce z nespočetných ran, padá na kolena a prosí o milosrdenstvo

Tretie prípravné cvičenie. Prosim Pána Boha, aby som, poznavší jeho milosrdenstvo, vzplanul k nemu povďačnou láskou, ktorú nech po celý život zachovám

1. Boh odkladá vtelenie.

Behom tisícročí koľko vzdychov sa vznáša do neba, koľko slz padá na zem a súri tak príchod Mesiáša, ktorého Boh už v raii prisľúbil. Ten však nepri-chádza.

(¹) Gal 4. 4.

a) Tak to chcela božská spravodlivosť. Človek nech vidí, čo spravil, keď sa od Boha odvrátil. »Vedz, aké zlé a horké je, že si opustil Pána Boha svojho«⁽²⁾ Nech človek pocíti jarmo pekelné. Nech sa presvedčí, že bez Boha nič nespraví.

A naozaj. Vidím tu nesmiernu telesnú i duševnú biedu, v ktorej sa nevykúpený ešte človek starého zákona váľa. Nesmiem však preháňať. Božia milosť i vtedy účinkovala, pravda v zmenšencj miere. Ale človek dobrej vôle mohol si zachrániť dušu, i keď len s veľkou námahou.

b) Odklad si žiadala i božská múdrosť. Keby bol Vykupiteľ prišiel hneď po hriechu, tak ako to čakali prarodičia, človek by si nikdy nebol uvedomil následky, nebol by cítil potrebu božskej pomoci. Dejiny ho však dobre poučily. Koľko slz sa za ten čas naplakalo, koľko krvavých vojen, koľko biedy, nemoci, plaču a strádania! A koniec všetkého: Smrť, hrob, návrat do zeme: »Navrátiš sa do zeme, z ktorej si vzatý, lebo prach si a v prach sa navrátiš.«⁽³⁾

(2) Jer. 2, 19.

(3) Gen 3, 19.

To je to nešťastie, ktoré hriech, urážka Boha znamená:

Boh čakal, ale nie až do konca sveta, lebo veď vtedy by už bolo neskoro! Neholo by už dosť času, aby ovocie vykúpenia dozrelo a my aby sme ho ochutnali. Prišiel uprostred vekov, aby — sfa slnko — zasvietil.

Preto Boh i nás často nepoteší hneď po hriechu a pokáni. Čaká, aby sme mali čas pocítiť horkosť hriechu. Ale nenecháva nás dlho o samote. Vráti sa, poteší a táto útecha ožiari nielen prítomnosť, ale i smutnú minulosť.

2. Panna Mária urýchľuje vtelenie.

Modlitby, slzy a vzdychy. »roráty« starozákonných svätcov nemohli privolať Mesiáša. Tu však prišla Panna Mária. Podľa katolíckeho podania ona to bola, čo urýchlila príchod Spasiteľa. Ako zornička na nebi, tiahla za sebou Slnko pravdy.

Jej pokora pohnula Boha, aby dal milosti, jej láska zmäkčila božské srdce, jej čistota, ako by magnet pritiahla Vykupiteľa.

I pred tým videl svet čnosti, obdivoval vieru Abrahámovu, krotkosť Abelovu, roztomilosť Dávidovu, pokoru Esterinu, smelosť a dôveru Juditinu atď. Ale také čnosti, takú absolútnu panenskú čistotu svet ešte nevidel. To bolo najväčším výplodom čnostného života starého zákona, jeho koruna a pečať, predobraz a ideál čnostného života nového zákona.

Boh, čo stvoril nebesá so sbormi anjelov, hviezdne sústavy, svetlo, na zemi kvetnaté polia, tienisté lesy, tajomné hlbiny vôd a zasnežené vrcholy, nie je uchvátený toľkou krásou. Ale čistá, žiarivá, milostiplná duša Panny ho uchvátila a pritiahla na zem. Z tak čistej krvi ešte aj Boh rád berie telo. A do tých čias, kým na zemi nájde čisté duše, rád tu aj ostane, medzi nami, a neolútuje, že prišiel. Nemusí si sťažovať, ako kedysi pri potope: »Neostane duch môj v človekovi naveky, pretože je telo.«⁽⁴⁾

Čnosti Panny Márie nachádzajú mnohých nasledovníkov a vytvárajú duše anjelské. A medzi nami pod závojom

(4) Gen 6, 3

Eucharistie, ostáva ten, »ktorý pasie medzi ľaliami.«⁽⁶⁾

Budem na tom, aby sa pokochal i v mojom srdci, v mojej duši...

3. Slovo je stredobodom časov.

Slovo, vteleny Boh, je stredobodom sveta, stredobodom časov. Celý vesmír je zariadeny pre neho, podľa neho sa orientuje a riadi, na jeho slávu sa vytvara a vyvíja.

Pred ním všetko naň čaká, po ňom túži a jeho predobrazy v tisícoch podobách vytvara. Sv. Augustin píše: »Starý zákon v svojich útrôbách nosil Krista.« Nasledujúce časy dívajú sa na Krista s nadšením, s povďačnosťou, s modlitbou. Sväté Písmo nazýva ho »uholný kameň.«⁽⁶⁾ Sam Kristus srovnáva sa s kameňom a tvrdí: »kto padne na ten kameň, dolame sa; na koho on padne, toho rozdrví.«⁽⁷⁾

Teda i ja som iba pre neho. Pre neho som sa narodil, pre neho žijem. Každá moja myšlienka, každé slovo, každý môj čin má smerovať k nemu ako ku

⁽⁶⁾ Pies 2, 16.

⁽⁶⁾ Eš 2, 20.

⁽⁷⁾ Mt 21, 44.

konečnému cieľu. V ňom sa má všetko sústrediť. Odpútať sa od kráľa je nerozum, katastrofa.

Rozhovor s Pannou Máriou a s vteľným Slovom. Precítim, čím je pre mňa Syn Márie, Ježiš Kristus. On je mi všetko. Odporúčam sa mu k službám až do smrti, verne, podľa jeho vôle a podľa plánu, ktorý mi on určil.

Tretí týždeň adventný.

Streda.

XVIII.

Anjelský pozdrav I.

Prvé prípravné cvičenie. Text sv. evanjelia: »V šiestom mesiaci poslal Boh anjela Gabriela do galilejského mesta, ktoré sa volalo Nazaret, k Panne, zasnúbenej mužovi z rodu Dávidovho, menom Jozef. Meno Panny bolo Mária. Keď vošiel k nej anjel, povedal: »Zdravas, milosti plná, Pán s tebou, požehnaná si medzi ženami.«

Keď to počula, zarazila sa nad jeho rečou a rozmýšľala, čo znamená tento pozdrav. Anjel jej povedal: »Neboj sa Mária, lebo si našla milosť u Boha! Hľa počneš v živote a porodiš Syna a nazveš ho menom Ježiš. On bude veľký a Synom Najvyššieho sa bude volať. Pán Boh mu

odovzdá trón jeho otca Dávida. Kráľovať bude nad Jakubovým rodom naveky a jeho kráľovstvo sa neskončí.»

Mária však povedala anjelovi: »Ako sa to stane, keďže ja muža neznám?« Anjel jej odpovedal: »Duch svätý zostúpi na teba a moc najvyššieho ťa zatieni a preto aj to sväté, čo sa z teba narodí, Synom Božím sa bude volať. Hľa Alžbeta, tvoja príbuzná, tiež počala syna vo svojej starobe, a je už v šiestom mesiaci tá, ktorú nazývali nepľodnou. Lebo Bohu nijaká vec nie je nemožná.«

Odpovedala Mária: »Hľa slúžka Pánova som, staň sa podľa tvojho slova!« — Tu odišiel od nej anjel.«⁽¹⁾

Druhé prípravné cvičenie. Miesto a dej: Nazaret. Asi na 20 míľ od Jeruzalema, rovnako ďaleko od Galilejského mora i od hory Tábor, na juhu od mesta. Mestečko leží v úbočí, medzi stromami. Mesto uzavreté, s výhľadom iba na nebo, ako by nútilo k rozjímaniu. Sv. Hieroným prirovnáva ho k ruži, ktorá sa k nebu vypína. Slovo Nazaret znamená kvetinu, ratolesť.

V malom domčeku s orientálskou strechou vidím modliacu sa Pannu, ako sa rozpráva s anjelom.

(1) Lk 1. 26—38.

Tretie prípravné cvičenie. Prosim od Boha milosti, aby som mohol nasledovať čnosti, skryvajúce sa v tomto tajomstve a aby som z nich aspoň jednu, ktorá ma najviac uchváti, si s milosťou božou osvojil.

1. Čo predchádzalo anjelskému pozdravu?

Utiahnime sa nepozorovaní do kúta malej izbičky v Nazarete, aby sme od dane prežili dej, ktorý sa tam odohráva.

Zaujima nás, lebo ide o všetko ľudstvo, i o nás.

Skromné, pokorné dievča pokľaklo k modlitbe. Nie je ešte ani 16-ročné. Po celej bytosti rozlieva sa jas anjelskej čistoty. Nesrovnateľná krása. Vidno na nej, že hovorí s Pánom, ktorého prítomnosť úplne precifuje. Izba je jednoduchá, chudobná, ale čistá a vkusne zariadená.

Zdá sa, že pozornosť nebies je sústredená na túto izbičku a na modliacu sa v nej Pannu. Naisvätejšia Trojica díva sa na ňu so zjavným zaľúbením. Boh Otec vidí v nej najskvelejšie stvorenie, Syn svoju budúcu matku, Duch svätý snúbenku. Pán zavolá anjela Gabriela.

ktorý s najväčšou pokorou, ako by trúsuc sa predstúpi.

A trikrát svätý Boh sa ozval: »Chod, môj sluha, k Panne, ktorá sa tam modlí. Povedz jej, že ju pozdravujem!«

Je to vec nevídaná, ktorá udiví celé nebo. Veď dosiaľ sa nikdy nestalo, aby Boh dal pozdravovať stvorenie.

»Povedz jej, že je plná mojou milosťou a že ja som s ňou. Opýtaj sa jej, či je ochotná stať sa Matkou Mesiáša, ktorého som svetu prisľúbil.«

A anjel, dojatý dôležitosťou poslania, odchádza na zem.

2. Anjelský pozdrav.

Izba svätej Panny náhle sa rozžiari a naplní nebeskou vôňou. Zjavuje sa anjel v bielom rúchu, pokloní sa dievčaťu, pohrúženému do modlitby a s nevýslovnou úctou pozdravuje svoju budúcu kráľovnú.

A teraz slovo za slovom si premyslíme evanjelium, uvedené v prípravnom cvičení: »Neboj sa Mária... leho Bohu nijaká vec nie je nemožná.«⁽²⁾

⁽²⁾ Lk 1, 30. 37.

Čaká ťa vznešene poslanie, mnoho starostí a utrpenia, ale neboj sa, Bohu nijaká vec nie je nemožná. S ťažkým povolaním, vyznamenaním spája sa i mnoho oietí. Ale neboj sa... Boh bude pri tebe. »Pán s tebou.«⁽³⁾

Kto dá povolanie, dá aj milosti. Sme slabí, ale nebojme sa. Bohu nijaká vec nie je nemožná.

Teraz je rad na svätej Panne, aby odpovedala, prijala povolanie, priniesla obeť, alebo — aby odmietla.

Celý svet čaká so zatajeným dychom, ako sa rozhodne, ako rozhodne o osude ľudstva. Boh je hotový s plánom, jeho prevedenie však od jediného slova svätej Panny závisí.

Prečistá Panna, neváhaj! Pomyslí si, že slovom »staň sa!« vyslobodíš milióny, otvoríš im nebo... Brána nebeská, zmiluj sa nad nami!

»Mária však odpovedala...«⁽⁴⁾ Čo odpovedala? Áno, či nie?

»Mária však odpovedala: »Hľa služka Pánova som, staň sa mi podľa tvojho slova!«⁽⁵⁾ V tom okamihu otvárajú sa

⁽³⁾ Lk 1, 28.

⁽⁴⁾ Lk 1, 37.

⁽⁵⁾ Lk 1, 38.

hrány nebeské a Mária priíma do svojho loňa vtelené Slovo.

Niekde ďaleko otriaslo sa nebo. Svätá Panna to nepočuje Ďakuje Bohu, dávajúc tak príklad, čo máme robiť po svätom prijímaní. Duša jej umlkne: »Slovo sa stalo telom a prebývalo medzi nami.«⁽⁶⁾

»Tu odišiel od nej anjel.«⁽⁷⁾

3. Dôsledky.

a) Kedysi, keď zem, v chaotickom stave ešte bola »pustá a prázdna,«⁽⁸⁾ Duch Boží sa vznášal nad ňou. A tu odznelo veľké »Fiat« a Pán svojou tvorčou silou urobil poriadok a zúrodnil svet.

Ten istý Duch svätý vznáša sa opäť — nad útrobami Panny. Znovu zaznieva to »Fiat — staň sa«, ale teraz z úst Panny a láska božia vytvára dielo ešte vznešenejšie, nádhernejšie: Boh sa stáva človekom. Prvý raz zatĺklo za nás božské srdce, teraz už súčasne i ľudské. Pokloňme sa mu v duchu. Dosiaľ o

(6) Jn 1, 14.

(8) Gen 1, 2.

(7) Lk 1, 38.

tom nik nevie, my sa mu však klaniamе, spolu so svätou Pannou.

b) Druhé, čo si máme vziať k srdcu, je pokora, ktorú Bohočlovek vtelením prejavuje. Ten, ktorý o sebe bol povedal: »Som, ktorý som«,⁽⁹⁾ stáva sa človekom. Človekom, na ktorého pristane: »Moje bytie ako nič pred tebou.«⁽¹⁰⁾

Boh berie na seba našu ľudskú prirodzenosť. Spája sa nielen s ľudskou dušou, ale i s telom, s tým krehkým a smrteľným telom. Sväté Písmo ako by toto zdôrazňovalo slovami: »Slovo sa stalo telom.«⁽¹¹⁾ Boh vo svojej pokore nevzal na seba také telo, aké kedysi vyšlo z rúk Stvoriteľových, ale »v tele, podobnom hriešnemu, poslal svojho Syna.«⁽¹²⁾ »Toho, ktorý nepoznal hriech, urobil za nás hriechom.«⁽¹³⁾

Či mohol ísť ešte ďalej, aby zdôraznil potrebu pokory?

Keď som sa rozhodol ísť za Kristom, musím ho nasledovať i v tejto základnej čnosti. »Učiteľ, budem ta nasledovať, kam len pôjdeš.«⁽¹⁴⁾

(9) Ex 3, 14.

(10) Ž 38, 6.

(11) Jn 1, 14.

(12) Rím 8, 3.

(13) 2 Kor 5, 21.

(14) Mt 8, 9.

Pokorný človek je súčasne i úprimný, čistý a miluje chudobu. Miluje Boha a svojho bližného.

c) Tretie, čo mám v tomto rozjímaní uvážiť, je odpoveď, akú dám na otázku, aké miesto má zaujať Panna Mária v mojom srdci? »Svätá Panna, akou pochvalou mám ňa zahrnúť? Veď ty si nosila Toho, ktorého nemôžu pojať nebesá.« Vidím, ako si ňa ctí Boh, a či aj ja ňa ctím nadostač? Vidím tvoje čnosti, pokoru, čistotu, poslušnosť. Či ňa nasledujem? Vidím, aké si priniesla obeť v svojom povolaní, lebo veľké povolanie, veľká obeta. Či mi tu svedomie nič nevytýka? Príroda sa vždy protiví, ale ja vytrvám na strane milosti.

Rozhovor najprv so svätou Pannou. Pripomeniem si slová antifony:

K tebe voláme — hriešni synovia Evy.
Potom sa obrátim k Ježišovi:

Kriste, Ty si kráľ slávy.

Ty si Otcov Syn od večnosti.

Ty si sa podujal vykúpiť človeka.

A neváhal si vstúpiť do života Panny.

Ty si zlomil osteň smrti

A otvoril si veriacim kráľovstvo nebeské. (Te Deum.)

A k nebeskému Otcovi, ktorý »tak miloval svet, že dal svojho jednorode-
ného Syna, aby nik, kto v neho uverí,
nezahynul.«⁽¹⁵⁾

Nakoniec ďakujem Duchu svätému,
ktorý práve oplodnením svätej Panny
stal sa naozaj Parakletom. Utešiteľom.

Tretí týždeň adventný.

štvrtok.

XIX.

Anjelský pozdrav II.

(»Poslal Boh anjela Gabriela . . k Panne.«⁽¹⁾)

*Prvé a druhé prípravné cvičenie, ako v pre-
došlom rozjímaní.*

Tretie prípravné cvičenie. Proším si sŕňosti,
aby som si cenil svoje povolanie, stav, kde ma
božia Prozreteľnosť, ktorá »dosahuje od konca do
konca a riadi všetko,«⁽²⁾ postavila

1. Milosť povolania.

»Miluješ všetko, čo je — hovorí Pís-
mo o Bohu — a nemáš v nenávisti ničo-
ho, čo si stvoril, lebo ničoho si nestvo-
ril v nenávisti.«⁽³⁾

⁽¹⁵⁾ Jn 3, 16.

⁽¹⁾ Lk 1, 26. 27.

⁽²⁾ Múd 8, 1.

⁽³⁾ Múd 11, 25.

Preto Boh každému stvoreniu vyznaší alebo ponúkne také miesto alebo postavenie v spoločenstve, kde najlepšie, najsnadnejšie dosiahne vytknutého cieľa, t. j. šťastia jednotlivca a celého spoločenstva.

Toto vyznačenie, čo tiež povolaním nazývame, deje sa obyčajne vštepéním určitých vlastností, vlôh a schopností.

Na povolania najvýznamnejšie, ako na kňazské, rehoľné. Boh povoláva zvláštnymi, vonkajšími i vnútornými milosťami. Pannu Máriu povolal prostredníctvom anjela, aby sa stala matkou Bohočloveka.

Kto dostal toto vznešené povolanie? Chudobné, hoci z kráľovského rodu pochádzajúce, ale schudobnelé, skromné, nenátrné 14—15-ročné dievča, ktoré v svojej jednoduchosti žilo v malom odľahlom mestečku a slúžilo Bohu.

Ani v nazaretskej spoločnosti nehrala úlohu. I tu sa stratila medzi ostatnými. Nazaretčania ako by s opovržením sa pýtajú »Či jeho matka nevolá sa Mária?«⁽⁴⁾ A Boh predsa práve ju povoláva, lebo »moje myšlienky nie sú myš-

(4) Mt 13, 55.

Henky vaše ani cesty vaše cesty moje.«⁽⁶⁾ Koľko slávnych žien bolo v rode toho dievčata: Rebeka, Judita, Estera, Zuzanna a iné. Ale pri každej z nich Duch svätý opakoval. »Ani tú si nevyvolil Pán.«⁽⁶⁾ Tak sa míňaly stáročia, až Boh povedal Gabrielovi: »Vstaň, lebo to je ona.«⁽⁷⁾ Povedz jej: »Zdravas, milosti plná.«⁽⁸⁾

A keď skúmame, prečo Boh práve Máriu povolal, nájdeme, že ona najvernejšie spolupôsobila s milosťou, i keď konečná príčina ostáva tajomstvom božej múdrosti a lásky. Keď myslíme na povolanie, či už na povolanie Panny Márie, alebo na svoje, musíme s údivom zvolieť: »O hĺbka bohatstva a múdrosti a vedomosti Božej! Aké nevyspytateľné sú jeho súdy a nepochopiteľné jeho cesty.«⁽⁹⁾

Neostáva, než modliť sa a ďakovať.

Tak to spravila i Panna Mária, keď jej odznelo z úst veľké Magnifikat.

2. Moje povolanie.

I na mňa myslel Boh od vekov a určil mi povolanie. »Večnou láskou miloval

⁽⁶⁾ Iz 55, 8. ⁽⁶⁾ 1 Kr 16, 8. ⁽⁷⁾ 1 Kr 16, 12.

⁽⁸⁾ Lk 1, 28. ⁽⁹⁾ Rim 11, 33.

som ťa, preto som ťa v milosrdenstve k sebe pritiahol.«⁽¹⁰⁾

Pritiahol ma Boh k sebe, keď ma povolal na kresťanskú, katolícku vieru.

Z pol druhej miliardy ľudí, žijúcich na zemi tejto milosti dostalo sa sotva štvrtine. A medzi katolíkmi koľkí dostali tú milosť, čo ja?

Tu nech si každý rozváži, aké vznešené je povolanie každého z nás a koľkých milostí je prameňom. Vznešené je povolanie kňaza, ktorého Stvoriteľ, Vykúpiťel a Posvätiťel do svojej práce tak tesne zapojil, že ho učinil svojim poslom na zemi, druhým Kristom. Veľké je poslanie rehoľníka, ktorého Boh z hlučného, rozbúreného mora života do prístavu kláštora zaviedol, kde — podľa sv. Bernarda — »čistejšie žijú a keď chybujú, ľahšie sa očistia, smelšie spočínú, sú účastní hojnejšej rosy nebeskej a odmena ich bude hojnejšia.«

Ako rehoľník, alebo rehoľníčka dostávam od Boha ctihodné povolanie byť vychovávateľom jeho detí, ošetrovateľom jeho rán, lebo keď ošetrujem bližného v chorobe, v nešťastí, keď konám

⁽¹⁰⁾ Jer 31, 3.

charitatívnu činnosť, tu platí: »Čo ste jednému z týchto mojich bratov urobili, mne ste urobili.«⁽¹¹⁾

Ľ vo svete sú vznešené povolania. Či nie je takým povolanie rodičov, prostredníctvom ktorých obstaráva Boh základné kamene pre budovu svojho časného i večného kráľovstva? Každé povolanie možno učiniť vznešeným, keď bude predchnuté apoštolským duchom a príkladným životom. Sú svätci z každého povolania.

Gréckokatolícky rehoľník v Optine v tom videl svoje povolanie, že po desaťročia trpezlivo ležal v nemocničnej posteli. A naozaj, ľudia z ďalekých krajov chodievali k nemu — učiť sa trpezlivosti v chorobe. Či to nebolo vznešené povolanie?

Nemám si lámať hlavu, ako by som ho zmenil, ale mám sa snažiť vyplniť ho čo najdokonalejšie a využiť na spásu svoju a svojich bližných.

3. Súdny božie a súdy svetské.

»Otče, svet ťa nepoznal«⁽¹²⁾ a preto svet nepozná ani súd Boha, jeho myš-

(11) Mt 25, 40.

(12) Jn 17, 25.

lienky a vôľu a stavia sa proti nemu. Koľkí rodičia snažia sa, iskru povolania za kňaza, do rehole u svojich detí uhasiť. Mladíci, chystajúci sa do rehole, na koľké prekážky narážajú vo svete. Ba i sama príroda sa často protiví. Vo svete nemožno žiť Bohu celkom oddane, bez toho, aby sa nesplnilo proroctvo sv. Pavla: »všetci, čo chcú nábožne žiť v Kristu Ježišovi, budú prenasledovaní.«⁽¹³⁾

Nepozastavujem sa však na tom a nebojím sa! »Neboj sa Mária, lebo si našla milosť u Boha!«⁽¹⁴⁾ »Blahoslavení ste, keď vás ľudia nenávidia a keď vás vylučujú a potupujú... Radujte sa v ten deň a plesajte, vaša odmena je totiž hojná v nebi.«⁽¹⁵⁾

Dobre charakterizuje Prorok synov sveta, keď im vytýka: »zlému rečiete dobré a dobrému zlé... kladiete tmú za svetlo a svetlo za tmú... pokladáte horké za sladké a sladké za horké.«⁽¹⁶⁾

Svet opovrhoval i tou, ktorú Boh najvyššie postavil, najviac si cenil a za svoju matku vyvolil. Ale Panna Mária tým

⁽¹³⁾ 2 Tím 3, 12.

⁽¹⁴⁾ Lk 1, 30.

⁽¹⁵⁾ Lk 6, 22, 23.

⁽¹⁶⁾ Iz 5, 20.

nič nestratila. Jej postačilo, že »našla milosť u Boha« a opovrhla svetom, ktorého »smýšľanie telesné je Bohu nepriateľské.«⁽¹⁷⁾

Ani my nedajme nič na svet, na jeho mienku, úsudky, táranie, lebo »nikto nemôže dvom pánom slúžiť.«⁽¹⁸⁾

Uspokojme sa s tým, že sme v milosti u Boha, že jemu slúžime a preňho žijeme. Boh nás uchovaj, aby sme z horiacej žertvy, ktorú sme raz na oltár boží položili, žiadali hoci čo späť, alebo dokonca vzali...

Pustím sa do práce ešte dnes, aby som talent povolania čo najlepšie zúrokoval.

Rozhovor s Pánom. Obnovím si lásku k svojmu povolaniu. Vznešené povolanie Panny Márie, ktoré práve advent oslavuje a za ktoré Cirkev v »Rorách« ďakuje, nech ožiari i moje povolanie a nech mu vráti tú svätú glazúru, ktorou ho kedysi moje ideálne smýšľanie obtiahlo.

(17) Rim 8, 7.

(18) Mt 6, 24.

XX.

Anjelský pozdrav III.

(»Milosti plná«⁽¹⁾)

A)

Prvé a druhé prípravné cvičenie ako v XVIII. rozjímaní.

Tretie prípravné cvičenie. Proším od Boha milosti, aby som si posväcujúcu milosť nadovšetko cenil.

Predstavme si, ako hovorí anjel Gabriel Panne Márii tieto tajomné slová: »Zdravas, milosti plná«⁽²⁾ Čuduje sa pritom i sám archanjel a je uchvátený. Je uchvátený, i keď bohatý prameň milosti u Boha vidí neustále.

Ani on netušil, že stvorenie unesie toľko milosti. Je mu to nepochopiteľné tým viac, že táto duševná oáza kvitne na púšti, hriechom vypálenej. A nadto, Boh tento »rozkošný raj«⁽³⁾ zasadil do srdca takého nepatrného dievčaťa. A toto srdce, tá duša, je naozaj plná milo-

(1) Lk 1, 28.

(2) Lk 1, 28.

(3) Gen 2, 8.

sti. Milosť ju celú preniká. Svätý Duch sa v nej vznáša ako v nebi. Povzbudzuje svätú Pannu, aby jej spolupôsobením tento kráľovský príbytok urobil čo najkrajším. A táto panenská duša, ako kvetina, šíri nebeskú vôňu, žiari a ako magnet priťahuje duše.

Vábi, zohrieva a ožaruje i moju dušu a ja v svätom nadšení volám: Zdravas!
»Zdravas, milosti plná.«^(*)

2. Poklad pokladov.

Čo Pannu Máriu činí tak krásnou, blaženou a bohatou, to je posväcujúca milosť. Pripomením si všetko, čo sv. Cirkev o tomto poklade učí. Je to po prvé nadprirodzený dar. Presahuje teda všetko, čo len môže príroda poskytnúť. Je cennejšia, ako všetky poklady sveta, ako krása, blahobyt, česť alebo sláva. Na tento poklad človek si nemôže čímkoľvek nároky, lebo je nadprirodzený, prevyšuje nielen ľudskú prírodu, ale prevyšuje všetky stvorenia. I pre Pannu Máriu je to nadprirodzený dar. Vieme iba z viery, že stvorenie je vôbec schopné

(*) Lk 1, 28.

priať takýto božský dar, presahujúci všetky predstavy.

Je to naozaj dar Boží. Veď neomylný Boh, prostredníctvom prvého pápeža, svätého Petra, neomylnne dáva nám na vedomie, že posväcujúcou milosťou vstupujeme s ním, so Stvoriteľom, do príbuzenského sväzku, lebo stávame sa ňou »účastnými na božskej prirodzenosti.«⁽⁶⁾ Dostávame v nej čosi z božského života, akúsi duševnú vlastnosť, ktorá nás uspôsobí na božský život.

Cez posväcujúcu milosť už v zarodku dostávame schopnosť vidieť Boha, mať ho i žiť v jeho spoločnosti. Milosť posväcujúca uspôsobí nás činiť to, čo Boh čini od vekov a čo ho robí blaženým. Duša v posväcujúcej milosti bude raz Spasiteľom takto posúdená: »Vojdi do radosti svojho Pána!«⁽⁶⁾ Do radosti, ktorá i Boha dokonale uspokojí. Aká to radosť!

I ja môžem byť majiteľom toho pokladu, je to dokonca mojou povinnosťou, povolaním. Milosť, ktorú sme stratili v raji, vrátil nám Spasiteľ. Preto ho čakám, túžim po ňom v advente

(6) 2 Pt 1, 4.

(6) Mt 25, 23.

Matka milosdenstva, matka milosti mi ju daruje. Veď ona jediná ju nestratila, ani po páde Adamovom: Ona je nepoškrvnená, milosti plná. Keď o nej Sväté Písmo predsa tvrdí, že »našla milosť u Boha«, to podľa sv. Bernarda znamená, že našla to, čo nie ona, ale čo sme my stratili. A ona je tak dobrotivá. Je hotová vrátiť nám stratenú milosť. Aj si ju vypýtam, aby milosť, keď som ju stratil, bola mi vrátená, a keď ju mám, aby sa zväčšila. »Matka Božia, pros za nas hriešnych.«

3. Znaky božského života.

Zivot je tajomstvo. Aj prirodzený život. »Ignoramus et ignorabimus,« hovorí o ňom Raymond du Bois. O čo viac to môžeme povedať o živote, akým žije Boh v nás.

I keď nepoznáme podstatu života, vieme, v čom sa prejavuje. Posväcujúcou milosťou stávame sa spravodlivými pred Bohom, ňou sa nám odpúšťajú hriechy, jej prítomnosť činí nás Bohu milými, svätými.

Posväcujúca milosť je ten skutočný život. Bez nej sme duševné mŕtvoly.

Posväcujúcou milosťou ozdobená duša je nadprirodzeným odrazom božskej podstaty.

Posväcujúca milosť uspôsobuje nás na vytváranie hodnôt, ktorými si zasluhujeme večné blaženstvo. I keď je náš účinok nie viac, ako pohár vody, podaný bližnému z lásky,⁽⁷⁾ posväcujúca milosť dodáva mu nadprirodzenej hodnoty, a stane sa hodným odmeny vencom spravodlivosti, »ktorý mi v onen deň dá Pán, spravodlivý Sudca.«⁽⁸⁾

Milosť posväcujúca rozšíri dušu, tú nepatrnú rakovinu, aby stačila prijať more blaženosti, poľahky aby sa v ňom celá ponorila. Ňou Boh »ostáva vo mne a ja v ňom.«⁽⁹⁾

Vzbuďme v sebe horúcu túžbu po milosti, veď to je účelom božského adventu, aby sme »mali život, a prehojne ho mali.«⁽¹⁰⁾

Kto mi však pomôže načrieť živej vody Kristovej, ak nie sprostredkovateľka milostí, Panna Mária, na ktorú môžeme vzťahovať slová Písma: »Z jeho plnosti sme my všetci obsiahli a to mi-

(7) Srovn. Mk 9, 40. (9) Jn 6, 57.

(8) 2 Tim 4, 8. (10) Jn 10, 10.

losť za milosťou,«⁽¹¹⁾ a to v tom smysle, že z »jeho« plnosti i ona bola plná milosti.

Rozhovor v prvom rade s »milostiplnou« Pannou. Prosím ju, aby ma naučila vážiť si milosti, aby ma naučila chrániť v sebe stav milosti a zbožne ho zväčšovať.

Tretí týždeň adventný.

Sobota.

XXI

Anjelský pozdrav IV.

(»Milosti plná«.⁽¹⁾)

B)

Prvé a druhé prípravné cvičenie ako pri XVIII. rozjímaní.

Tretie prípravné cvičenie. Prosím od Boha milosti, aby som si posväcujúcu milosť úzkostlivo chránil a snažil sa ju v sebe rozmnožiť.

1. Vernosť Panny Márie k milosti.

Čím je nám mesiac za tmavej noci, plesnivec na strmých skalách, tým je

(11) Jn 1, 16.

(1) Lk 1, 28.

popri nekonečnej spravodlivosti Boha sprostredkujúca moc Panny Márie.

A čomu môže ďakovať Mat' Božia túto výsadu? Jedine tomu, že bola verná milosti.

Nezabúdajme, že i jej vernosť bola vystavená ťažkej skúške, na ktorej však skvele obstála.

Lucifera Boh na čelo anjelského sveta postavil, žiadal však pokoru. Lucifer neobstál, padol a strhol za sebou časť anjelského sveta.

Adama Boh na čelo ľudstva postavil a žiadal poslušnosť. Adam bol neverný. svojím pádom strhol do priepasti miliardy potomkov.

Panna Mária bola postavená nad všetky stvorenia, vyššie než Lucifer, vyššie než Adam. A preto jej skúška bola tým ťažšia. Ona však obstála a urobila tak šťastnou nielen seba, ale i všetkých nás. »Hľa, odteraz blahoslaviť ma budú všetky pokolenia.«⁽²⁾

Táto skúška bola prevedená v malej nazaretskej izbičke.

Anjel s neba zjavuje sa Márii v plnej nebeskej sláve, pokloní sa a ponúka jej

(2) Lk 1, 48.

tú najväčšiu poctu. A svätá Panna je opatrná, stará sa v prvom rade o svoju panenskú čistotu. Anjel jej dá na vedomie, že do jej rúk je vložený osud celého ľudstva, a ona sa predsa »slúžkou«⁽³⁾ nazýva.

Smelo môžeme tvrdiť, i keď Panna Mária bola milosti plná bez svojej zásluhy, ostala takou len svojou vernosťou.

Gratulujem svätej Panne k vernosti, akej v dejinách niet páru.

2. Moja vernosť k milosti.

Či moja vernosť k Bohu, k jeho milosti je dosť únosná, či vydržím pri skúške? Je to otázka, ktorá sa mojej večnosti dotýka. Som si vedomý, o čo ide.

Keď som v milosti, som spravodlivý, som krásny, žijem. môžem si zaslúžiť nebo, môžem uzrieť Boha.

Keď som stratil milosť, som Bohom odsotený, odporný, duševná mŕtvola. Podľa sv. Tomáša, všetko, čo sa odvrátilo od nekonečnej krásy, stáva sa nekonečne odporné.

(3) Lk 1, 38.

.V stave nemilosti nie som schopný zaslúžiť si nebo. »A čo by som rozdal všetko svoje imanie, ba čo by som svoje telo vydal do múk ohňa... nič by mi to neosožilo.«⁽⁴⁾ »Ničím by som nebol.«⁽⁵⁾

Bez posväcujúcej milosti neviem sa držať Boha. I keby ma Boh vpustil do neba, bez milosti bol by som ako slepý na výstave obrazov. Avšak bez milosti Boh ma pošle ta, kde »bude plač a škripanie zubmi.«⁽⁶⁾

Koľko ráz ma stavia život na rúzcestie. Buď, alebo! Vernosť, alebo zrada. Som ako vojak na fronte. Cítim blízkosť nepriateľa, zlého ducha, sveta, vlastného tela... Hlava sa mi zatočí, padám. Na druhej strane však aniel-strážca ma napomína, poukazuje na cenu milosti a následky jej stratv.

Kiež by ma v takom okamihu naplnila sila, ktorá by ma povzbudzovala ako sv. Ľudovíta, ktorý v kritických chvíľach vravieval: radšej zomrieť ako dobrý kresťan, než žiť bez milosti.«

»Ako zmija — hovorí sv. Ján Zlatoústý — obetuje nepriateľovi celé telo,

(4) 1 Kor 13, 3. (5) 1 Kor 13, 2. (6) Mt 13, 42.

len aby jej hlava ostala, tak aj my, odhodme radšej celé telo, všetko, čo je nám milé, len aby milosť ostala.«

3. Čo robiť?

a) »Buďte teda rozvážni a bedlivo sa modlite!«⁽⁷⁾ napomína nás Apoštol. Rozvážna bdelosť. Nesmieme zabudnúť ani na okamih, že »tento poklad máme v hlinených nádobách.«⁽⁸⁾

Tu niet výnimky. Sv. Augustín hovorí: »Niet takého hriechu, ktorého sa ktokoľvek dopustil, i keby bol čo aký hrozný a odporný, aby ho i druhý nespravil, ak ho (svojou milosťou) nezadrží ten, čo stvoril človeka.«

Kto v krehkej nádobe drahocenný olej po klzkej ceste, alebo poklady cez les, plný zlodejov, prenáša, dobre urobí, keď bude opatrný.

Toto je základný kameň múdrosti a zdravej sebalásky.

I keď sa pokušiteľ k Panne Márii ani priblížiť nemohol, ona sa predsa skromne, jednoducho oblieka, krásu svoju závojom zakrýva, miluje samotu. K Alž-

(7) 1 Pt 4, 7.

(8) 2 Kor 4, 7.

bete nejde po hradskej, ale tichým chodníkom cez horu.

A ja, plný hriechnych náklonností, nielen že neobchádzam, ale priamo vyhľadávam zlú spoločnosť, divadlo, biograf, zábavy, odkiaľ koľko ráz poškvŕnený, bez milosti, ako duševný žobrák prichádzam.

b) Opatrnosť však bez modlitby nestačí. Podľa sv. Cypriána »sme veľmi trúfali a nepoznáme svoju slabosť, ak si myslíme, že z pokušenia bez modlitby so zdravou dušou sa dostaneme.« »Bez modlitby — hovorí sv. Augustín — ani biť sa nemožno, nie to zvíťaziť.«

»Predstupujme teda s dôverou pred tvár milosti, aby sme obsiahli milosrdenstvo a našli milosť i pomoc v pravom čase.«⁽⁹⁾

Rozhovor s Pánom a jeho svätou Matkou. Do ich rúk vkladám svoj najväčší poklad, posväcujúcu milosť a prosím, aby ma chránili od nerozumného konania, od akého nás i Kristus varuje: »Nehádzzte svoje perly pred svine, aby ich azda nepošliapaly svojimi nohami.«⁽¹⁰⁾

(9) Žid 4, 16.

(10) Mt 7, 6.

XXII.

Anjelský pozdrav V.

(»Pán s tebou.«⁽¹⁾)

A)

Prvé a druhé prípravné cvičenie ako pri XVIII. rozjínaní.

Tretie prípravné cvičenie. Proším Ježiša Krista, aby som mohol ostať s ním v najtesnejšom spojení.

1. Boh a stvorenia.

Slová »Pán s tebou«⁽¹⁾ majú pre každé stvorenie hlboký význam.

Pán Boh, ktorý všetky stvorenia svojou tvorivou silou z ničoho priviedol k bytiu, všetko aj udržuje, aby nekleslo do prázdna.

Boh je teda všade, kde niečo vôbec je. On dáva stvoreniu súcnosť, silu a stále s ním spolupôsobí.

»Boh, ktorý stvoril svet a všetko, čo je v ňom, a tak je Pán neba i zeme... sám

⁽¹⁾ Lk 1, 28.

dáva všetkým život, dýchanie a všetko.«⁽²⁾

Pre každé stvorenie platí teda »Pán s tebou.«⁽³⁾ Ale táto prítomnosť Božia je u rôznych stvorení rôzna, podľa toho, akou dokonalosťou Boh stvorenie obdaril.

Prítomnosť Božia je značnejšia u rastlín, než u kameňov. Rastliny dostaly od Boha nielen viac krásy, ale dostaly i život. Ešte výraznejšia je prítomnosť Boha u zvierat. lebo do istej miery cítia a poznávajú.

Ďaleko väčšia je prítomnosť Boha u človeka, lebo ten bol stvorený na obraz boží a obdarený rozumom a slobodnou vôľou. I z vlastnej prirodzenosti dal Boh človeku niečo, keď ho učinil posväcujúcou milosťou svojím príbuzným

Celkom zvláštnym spôsobom, nad každé pomyslenie, je Boh prítomný u svätej Panny, ktorej túto okolnosť anjel slovami »Pán s tebou«⁽⁴⁾ zdôraznil.

Prítomnosť Boha u Panny Márie prevyšuje iba jeho prítomnosť u Ježiša Krista, ktorý je už sám božskou Osobou.

(2) Sk 17, 24. 25. (3) Lk 1, 28. (4) Lk 1, 28.

Stupeň prítomnosti Boha úzko súvisí, alebo je azda totožný, s láskou, akou Boh stvorenie miluje, lebo je podstatou lásky, že hľadá čo najtesnejšie spojenie s milovanou bytosťou.

Aký podivný a múdry je plán sveta, zakladajúci sa na láske! »A my sme poznali a uverili v lásku, ktorú má Boh k nám.«⁽⁶⁾

Dajme chválu Bohu, že na tej nádhornej stupnici, siahajúcej až k Bohu, vyznačil nám tak popredné miesto.

2. Boh a Panna Mária.

Slová anjela Gabriela »Pán s tebou«⁽⁶⁾ svätý Augustín pri výklade sv. evanjelia doplňuje: »Pán s tebou, viac ako so mnou, lebo ti naplňuje nielen dušu, ale i telo.«

Svätý Bernard s údivom hovorí o nádhernom tajomstve: »Boh je s Máriou celkom zvláštnym spôsobom, lebo spojil sa nielen s jej vôľou, ale i s telom. Z jej krvi, z jej podstaty formuje jediného Krista, ktorý nie je ani výlučne z Boha, ani výlučne z Panny a predsa

⁽⁶⁾ 1 Jn 4, 16.

⁽⁶⁾ Lk 1, 28.

patri celý Bohu a celý Panne. A nie sú to dve osoby, ale spoločné dieťa obidvoch.« Panna Mária to svätej Brigite sama povedala: »Akoby sme (s Bohom) boli jedno srdce.«

Svätá Bohorodička, ako jedinečne sa v tebe splnily slová: »Pán s tebou!«⁽⁷⁾ Kým si ho pod srdrom nosila, dych, teplo i telo božského plodu bolo jedno s tvojim. Spoločný bol váš pohyb i všetko, takže mohla si povedať so sv. Pavlom: »nežijem už ja, ale žije vo mne Kristus.«⁽⁸⁾ Žije skrze mňa.«⁽⁹⁾

«Kto ma stvoril, spočinul v mojom stánku.«⁽¹⁰⁾

Teraz už viac ako doteraz tuším — lebo pochopiť to nevládzem — aká ie veľká tvoja sláva, Panna Mária.

3. Boh a ja.

Boh je i pri mne, áno, a to veľmi intenzívnym spôsobom. Bol so mnou a ja s ním od vekov. O tom ma sám ubezpečuje slovami: »Večnou láskou miloval som fa.«⁽¹¹⁾

(7) Lk 1, 28.

(8) Gal 2, 20.

(9) Jn 6, 58.

(10) Sir 24, 12.

(11) Jer 31, 3.

Čím som bol od vekov? Ideou, myšlienkou Boha, s ktorou sa s láskou zaoberal, ani matka, s dieťaťom v náručí. Od narodenia čím že som, než stelesnou myšlienkou Boha.

Mojou minulosťou i prítomnosťou je Boh. Na rukách ma nosí a nemôže sa ma zriecť, bez toho, aby ma súčasne nezničil.

A moja budúcnosť? Vlieva sa do Boha. V ňom budem naveky, či už odmenený, alebo potrestaný. »Pán s tebou.« Nebolo by teda prirodzené, keby som sa u Boha cítil cudzo, keby som na neho nemyslel. Boh je nám živlom, v ktorom »žijeme, hýbeme sa a sme.«⁽¹²⁾

Zvláštnym spôsobom je u mňa Boh svojou prítomnosťou v Eucharistii. »Pán s vami«, hlása večná lampa. Prítomnosť Boha v Eucharistii stáva sa mi celkom osobnou v svätom prijímaní a môžem povedať Kristovi, že »si ma zamiloval a seba samého vydal v obeť za mňa.«⁽¹³⁾

»Ostaňte v tejto mojej láske«⁽¹⁴⁾ vyzýva nás Kristus. Chcem mu byť poslušný a nielen že si zachovám posvä-

(12) Sk 17, 28.

(13) Gal 2, 20.

(14) Jn 15, 9.

cujúeu milosť, ale budem ho nasledovať vo všetkom, lebo s ním chcem byť na veky. To nech mi pripomína každé »Dominus vobiscum!« každé »Pán s vami!«

Rozhovor s Pánom. Prosím ho spolu so žalmistom: »Neodvrhuj ma od tváři svojej a neodnímaj mi Ducha svojho svätého,«⁽¹⁶⁾ lebo mojou horúcou túžbou je »Esse cum Christo — Byť s Kristom«, teraz i naveky.

štvrtý týždeň adventný.

Pondelok.

XXIII.

Anjelský pozdrav VI.

(»Pán s tebou.«⁽¹⁾)

B)

Prvé a druhé prípravné cvičenie, ako v XVIII. rozjímaní.

Tretie prípravné cvičenie. Prosím od Boha účinnú vieru v Eucharistiu, ako v neustále sa opakujúce vtelenie.

⁽¹⁶⁾ Ž 50, 13.

⁽¹⁾ Lk 1, 28.

1. „Ako sa to stane?“⁽²⁾

Tajomstvo vtelenia núti nás k pokore a úcte. V srdci sa nadchneme, ale rozum sa pochybovačne pýta: »Ako sa to stane?« A práve preto, že toto tajomstvo presahuje rozum a poteší srdce, je najvdáčnejšou témou na kontempláciu.

Poznaly to všetky mysticky a kontemplatívne založené duše, v prvom rade sv. Bernard, ktorý sa práve s touto otázkou so zalubou zaoberal. Pobožný údiv vyvoláva v duši sv. Bernarda zdanlivé protiklady:

Vtelené slovo, nesmierna rozsiahlosť, vmestní sa do nepatrných jaslí, do útrob Panny. Výška, ktorá sa k nám snížila, hĺbka, ku ktorej rovná cesta vedie. Slovo, ktoré nehovorí, svetlo, ktoré sa neblyští, voda, ktorá je smädná, chlieb, ktorý hladuje. Moc, ktorú spravujú (sv. Jozef a Panna Mária), múdrosť, ktorú poučujú. Boh, ktorý, zatiaľ čo ho krmia, sám krmí anjelov, plačúce dieťa, ktoré potešuje. Sama veselosť a smúti, dôvera, bojí sa, spasenie — trpi, život, čo umiera, strach, čo posilňuje,

(²) Lk 1, 34.

utrpenie, čo oslobodzuje, smrť, čo oživuje.

»Ako sa to stane?« Veru, je to neslýchaná, nepochopiteľná novina, ktorú sami anjeli nemôžu pochopiť. Či nie na to myslí Prorok, keď hovorí: »stvoril Pán, novú vec na zemi, žena obklúči muža (t. j. bude ho mať v útrobach).«⁽³⁾ Je to naozaj novina, ktorú i Cirkev obdivuje, keď spieva: »Ktorá si bola matkou svojho Boha, rodičkou Stvoriteľa« a podľa latinského textu »natura mirante — na obdiv prírodv.«

A svätá Panna ani na okamih nepochybuje. Slová »Ako sa to stane?« nie sú u nej výrazom pochybnosti, ale výrazom strachu o panenskú čistotu. Ona si nezasluhovala výčitky, ako apoštoli, ktorých Ježiš »pokarhal... pre ich neveru a tvrdosť srdca, lebo neverili.«⁽⁴⁾

Panna Mária poznala Písmo, vedela o zázračnej plodnosti Sary, Anny, matky Samsonovej. V žalmoch často spievala pieseň svojho praotca Dávida: »(Boh) činí, že neplodná býva v dome ako matka dietok, veseliac sa.«⁽⁵⁾ Ani

⁽³⁾ Jer 31, 22.

⁽⁵⁾ Ž 112, 9.

⁽⁴⁾ Mk 16, 14.

proroctvo Izaiášovo nebolo jej iste neznáme: »Hľa, panna počne a porodí syna.«⁽⁶⁾ Ona »zachovala tieto zvesti a premýšľala o nich.«⁽⁷⁾ Vedela, že »Bohu nijaká vec nie je nemožná.«⁽⁸⁾ Oslávme túto vieru Panny Márie spolu so svätou Alžbetou: »Blahoslavená, ktorá uverila.«⁽⁹⁾

Vzbuďme v sebe vieru, že Boh, ktorému »nijaká vec nie je nemožná,«⁽¹⁰⁾ a ktorý vtelenie urobil skutkom, uskutočňuje i opätovné vtelenie v Eucharistii.

2. Viera v Eucharistii

Eucharistia je, popri tajomstve vteľenia, najdôležitejším skúšobným kameňom kresťanskej viery. Koho viera pri skúške na tomto kameni obstojí, ten bez ťažkosti uverí všetko ostatné, čo katolícka Cirkev učí. A naopak, v Eucharistii slávi viera svoje triumfy. Milosť Božia je tak silná, že pod jej vplyvom elita ľudstva i toto tajomstvo — ktorému všetky naše smysly tak prudko odporujú — vedela prijať. Už toto je sa-

(6) Jz 7, 14.

(7) Lk 2, 19.

(8) Lk 1, 37.

(9) Lk 1, 45.

(10) Lk 1, 37.

mo v sebe skutočným zázrakom.

Eucharistia je ako by delidlom duchov.

Tí, čo nevládku povzniesť sa k Eucharistii, a pochopiť, že »Duch oživuje, telo nič neosoží«⁽¹¹⁾ a v svojom hmotárskom srdci stále opakujú, že »tvrdá je to reč, kto ju môže počúvať?«⁽¹²⁾ tí sa odtrhnú od Krista, ako biudná kométa od slnka a zakratko i na Boha zabudnú. Krestanú byt krestanmi.

A naopak, tým, čo sa pokorne poklonia pred tajomstvom Eucharistie, zasvieti »svetlo, ktoré osvecuje každého človeka, prichádzajúceho na tento svet.«⁽¹³⁾ Tí nájdu prameň, ktorý osvieži, oheň, čo zonreje, liek, ktorý ich vylieči. Tí na otázku »Ci však to uverit', žeby Boh prebýval s ľuďmi na zemi?«⁽¹⁴⁾ odpovedia: »Už verime nielen pre tvoje slova, ale sami... vieme, že tento je naozaj Spasiteľ sveta.«⁽¹⁵⁾

3. Živá viera.

Sľub Pána Ježiša, že kto prijíma jeho telo a krv, »ostáva vo mne a ja v

(11) Jn 6, 64. (12) Jn 6, 61. (13) Jn 1, 9.

(14) 2 Krn 6, 18. (15) Jn 4, 42.

ňom,«⁽¹⁶⁾ u Panny Márie splnil sa v tajomstve vtelenia. Pokiaľ bol Spasiteľ u jej srdca, prenikol ju celú svojou milosťou. A naopak, Panna Mária bola celá v svojom Synovi myslou, srdcom a dušou. To nemožno popierať.

U nás toto tajomstvo pokračuje cez sv. prijímanie. »Ostáva vo mne a ja v ňom.« Aj fyzicky tak dlho, kým sa sväté spôsoby vo mne nestrovia. Ale duševná prítomnosť Boha má trvať v nás po celý deň, po celý život, stále. Fyzická prítomnosť Spasiteľova u mňa má byť spojená so živou vierou. Bezprostredne po sv. prijímaní pred každým kresťanom mal by sa zapáliť oheň večnej lampy, a neskôr, tento plameň — živá viera a láska má nahradiť.

Keď svätú Pannu zlatým domom nazývam, i ja mám byť takým zlatým domom, keď sa dávam Bohu za príbytok.

Dnešný deň nech mi bude dňom živej viery, lebo tak prežitý deň bude mi najlepšou prípravou na zajtrajšie sv. prijímanie. A tak nech sa to opakuje stále... lebo tak »hromadiac čnosť na

(16) Jn, 6, 57.

čnosť idú po ceste a uvidia Boha na Sio-
ne.«

Rozhovor s Bohom a s Pannou Máriou. Proším Pannu Máriu, aby jej materské city vytvorily vo mne toho pravého eucharistického ducha, ktorý pozostáva z viery, čistoty a nezištnej lásky.

Eucharistický duch spája ma s Prečistou Pannou, lebo z jej srdca vzišla krv, ktorá sa stane i mojim telom a krvou v svätom prijímaní.

štvrtý týždeň adventný.

Utorok.

XXIV.

Anjelský pozdrav VII.

(«Duch svätý zostúpi na teba.»⁽¹⁾)

Prvé a druhé prípravné cvičenie, ako pri XVIII. rozjímaní.

Tretie prípravné cvičenie. Prostredníctvom Panny Márie vyprošujem si nežnú vieru v Svätého Ducha.

⁽¹⁾ Lk, 1, 35.

1. Duch svätý a Matka Božia.

I keď sú diela Najsvätejšej Trojice navonok spoločné, jednotlivé účinky pripisujú sa, podľa svojej povahy, rôznym osobám.

Keďže Duch svätý reprezentuje lásku, preto i najväčšie dielo lásky, vtele-
nie, pripisujeme Svätému Duchu. Tak sa
stal Duch svätý ako by ženíchom Pan-
ny Márie. On to bol, ktorý spôsobil, že
Syn, od vekov zrodený od Otca, ako
človek narodil sa z Panny Márie. Keď
sa Panna Mária obáva o svoju panen-
skú čistotu, anjel ju uspokojuje: »Duch
svätý sostúpi na teba a moc Najvyššie-
ho ťa zatieni, a preto to sväté, čo sa z
teba narodí, Synom Božím sa bude vo-
lať.«⁽²⁾

Kedysi, na počiatku, Boh povedal:
»Učiňme človeka.«⁽³⁾ Teraz Duch svä-
tý hovorí Panne Márii: Učiňme človeka!
Ja svojou tvorivou silou stvorím naj-
krajšiu ľudskú dušu, ozdobím ju draho-
kamami milosti a spojím ju so Slovom.
A ty, Panna Panien, dáš svoju panen-
skú krv, aby som z nej vytvoril pre du-

⁽²⁾ Lk 1, 35.

⁽³⁾ Gen 1, 26.

šu, spojenú so Slovom, telo, príbytok, chrám, zo všetkých najnádhernejší.

Toto spoluúčinkovanie vytvorilo medzi Pannou Máriou a Svätým Duchom pomer, ktorý — v súhlase s ľudskými predstavami — k pomeru medzi snúbencami prirovnávame. Oprávňuje nás na to sám Boh, keď v Piesni piesní spieva hymnu svojho zasnúbenia s omiľostenou dušou.

2. Svadobné dary.

Keby slnko svoju životodarnú silu sústredilo len na jednu jedinú kvetinu, čo by to bola za nádherná kvetina! Ako by sa musela vyvíjať kvetiňa, pre ktorú Boh stvoril zvláštne slnko!

A na druhej strane, aké možnosti, akú kapacitu by musela mať taká kvetina, aby vládala využiť všetku energiu slnka!

Toto rovnanie umožní azda, aby sme nahliadli do skvelej duše Panny Márie, aby sme pochopili veľkosť lásky Svätého Ducha.

Pred Svätým Duchom od vekov sa rysuje obraz jeho snúbenky Panny Márie. Jednotlivé náčrty ukladá, ako do alba, do Svätého Písma. Už na prvú stranu

diktuje meno »Ženy«, ku ktorej had nemá prístupu a ktorej krásu nič nezatienu. (4)

Predstavuje svoju snúbenku ako rebrik, siahajúci do neba, po ktorom Boh zostupuje, ako prút Áronov, ktorý, odrezaný od koreňa, predsa rozkvitne. Ju vidíme v ružovom kríku Možišovom, ktorý horel a predsa nezhorel, vo vlně Gedeonovej, ktorá ostala suchá, i keď všetko ostatné pokryla rosa. Poznávame ju v Eve, v matke všetkých živých, v Säre, Judite, Estere, z ktorých každá mala po jednom ryse z budúcej »Ženy«.

Prišiel čas, aby »Creator Spiritus — Tvoriaci Duch« stvoril si snúbenku. Najprv ju prirodzenými darmi zahrňuje: Dáva jej krásu, vznešenosť, um, srdce, charakter, akých nebolo, ani nebude. Tak sa to patrilo pre živé tabernákulum. Obdarúvava ju i darmi ducha, dáva jej nadmieru milosti, oslobodzuje ju — jedínú zo všetkých — od dedičného hriechu. Ani to však nestačilo: Urobil ju pokladníčkou svojich milostí, z plnosti ktorej všetci čerpáme. I keď veď, podľa svätých Otcov, neprichádza

(4) Srvn. Gen 3, 14.

milosť s neba, ak nie prostredníctvom Panny Márie.

Nou sa šíri Cirkev, kajajú sa hriešnici, prestávajú kacírstva, rodia sa svätí.

3. Úcta k Svätému Duchu.

Úcta k Svätému Duchu a k Panne Márii úzko súvisí. Duch svätý nám odporúča, našepkáva úctu k Panne Márii a naopak, Panna Mária oživuje duše svojich ctiteľov lúčami božského slnka. Preto ctitelia Panny Márie v duchovnom živote rýchlejšie napredujú, stávajú sa dokonalejšími. Svätý Ján Berchman povedal: »Od tej doby, čo ctím Pannu Máriu silnejšie, moja cesta k dokonalosti nabrala švih.«

Pri krste, birmovke, prípadne v kňazskom svätení. Duch svätý ma svojou pečatou označil. To je mimoriadny titul na hojnosť milostí. Panna Mária mi určite pomôže tým, že ma privedie k obzvláštnej úcte Svätého Ducha.

Musím však Svätého Ducha v prvom rade sám dobre poznať. Musím študovať jeho náuku, teológiu, rozširovať úctu k nemu, veď koľkí — nie iba pohani — mohli by mi povedať, ako Efezani sv.

Pavlovi: »Ani sme nepočuli o tom, či je Duch svätý.«⁽⁶⁾

Pri prijímaní a vysluhovaní sviatostí vždy mám myslieť na toho, kto nimi účinkuje a svojimi rečami, tvrdohlavosťou nikdy sa nemám protiviť Svätému Duchu, lebo: »Kto by hovoril proti Duchu svätému, tomu sa neodpustí ani v tomto ani v budúcom veku.«⁽⁶⁾

Buďme nástrojom, hodne reprezentujme krotkosť Ducha-Utešiteľa. »Nezarmucujte Svätého Ducha Božieho, ktorým ste označení ako pečatou pre deň vykúpenia! Odstráňte zpomedzi seba všetku rozhorčenosť a prhkosť, hnev a zrady, rúhania a všetku zlosť!«⁽⁷⁾

Rozhovor so Svätým Duchom a jeho snúbenkou Pannou Máriou.

Milosrdná sestra B. Katarína Labouré Zóé 27. nov. 1830 pozorovala, že na prsteňu, ktorý Duch svätý dával na ruku Panny Márie, niektoré drahokamy nelesknú sa tak, ako ostatné, čo jej bolo takto vysvetlené: Nelesknúce sa drahokamy reprezentujú tie milosti, o ktoré ľudia obyčajne nežiadajú.

⁽⁶⁾ Sk 19, 2.

⁽⁶⁾ Mt 12, 32.

⁽⁷⁾ Ef 4, 30, 31.

Skúmam, rozmýšľam, či si nenechám ujsť také milosti, ktoré by som na prihovor Panny Márie ľahko mohol dostať. Prosím Svätého Ducha, aby mi ich — prostredníctvom Panny Márie — daroval.

štvrtý týždeň adventný.

Streda.

XXV.

Anjelský pozdrav VIII.

»Ha Alžbeta, tvoja príbuzná tiež porodí syna vo svojej starobe.«⁽¹⁾

Prvé a druhé prípravné cvičenie, ako pri XVIII. rozjímaní.

Tretie prípravné cvičenie. Od Panny Márie prosím si milosti, aby som s Cirkvou vždy spolucítil.

1. Úloha zázakov.

Keď Sára, manželka Abraháмова počula, že má v svojej starobe porodiť syna, usmiala sa, lebo neverila. Na to ju Boh pokarhal slovami: »Či je niečo Bohu nesnadného?«⁽²⁾

(1) Lk 1, 36.

(2) Gen 18, 14.

Keď Zachariáš pochybuje, že Boh mu v jeho veku dá potomka, je potrestaný nemotou: »A hľa, budeš nemý a nebudeš môcť hovoriť až do dňa, keď sa všetko toto stane, lebo si neveril mojim slovám.«⁽³⁾

Ale nie tak Panna Mária. Ona si zaslúžila pochvalu sv. Alžbety: »Blahoslavená, ktorá uverila.«⁽⁴⁾

Dobrotivý Boh vieru obyčajne zázrakmi podporuje, usnadňuje, upevňuje a odmeňuje. Tak to bolo i v prípade Panny Márie, keď jej poukázal na zázračnú plodnosť svätej Alžbety. Preto i Cirkev sa svetu zázrakmi predstavuje. »Svoiu pravdu Boh zázrakmi robí pochopiteľnejšou. A najviac zázrakov robí, bezpochyby, na príhovor Panny Márie. Aj prvý zázrak na svadbe v Káne urobil na jej žiadosť, keď mu povedala: »Nemajú víno.«⁽⁵⁾

Pomyslime si na bezpočetné pútnické miesta, plné dokladov o zázrakoch, ktoré sa staly na príhovor Panny Márie. A tieto doklady v koľkých dušiach novzbudzujú usínajúcu vieru a pobožnosť. Na takom pútnickom mieste, ako na-

(3) Lk 1, 20. (4) Lk 1, 45. (5) Jn 2, 3.

príklad v Lurdoch, ako by sme sa dostali do nadzemského ovzdušia, ako by sme chodili po Svätej zemi evanjelia, ktorá bola svedkom toľkých zázrakov Pánových. Cítíme tu bezprostredný dotyk ruky Panny Márie, ktorý zahojí rany telcsn^é i duševné.

Ideu. i ja, aby sa Panna Mária dotkla milostive i mojej duše.

2. Zázraky a neverný svet.

»Vzdclaný«, »osvietený« svet trpí až chorobným odporom k zázrakom. Vysmejte, odmietne ešte i možnosť zázrakov, odkazujúc ich do ríše povery. A prečo? Či Boh, ako Stvoriteľ, nie je nad všetkými prírodnými zákonmi a — keď je na to príčina — nemôže urobiť výnimku? Veď tak robí každý rozumný zákonodarec, keď je to potrebné. A či Boh niekedy zázrak nepotrebuje? Veď bez zázraku ako by nás uistil, že s nami on hovorí, on oznamuje svoju vôľu? Zázrak je tá pečať, ktorou Boh opečiatkuje svoje listy k nám, ktorou overuje svoje akty. Preto robil zázraky Kristus, preto sprevádzali apoštoli a ich následníci svoje kázanie zázrakmi. Bolo to nutné hlavne zpočiatku, keď mladá

sadenica evanjelia potrebovala hodne vlahy a zalievania. Ale napr. v Lurdoch deje sa nie menej zázrakov i teraz, pred očami a kontrolou vzdelaného sveta.

Boh robí zázraky výlučne len preto, aby overil svoju Cirkev: Námaha iných vyznaní v tom smere bola vždy márna.

A čo na to neverný svet? »Čo si počať s týmito ľuďmi? Známe je, že sa ... stal zázrak, zjavný všetkým ... a nemôžeme ho poprieť.«⁽⁹⁾

Hľadajú klukaté vysvetlenia, vhodné iba na učičkanie svedomia

Ja však ďakujem Bohu, že môžem byť členom jeho zázrakmi overenej Cirkvi a môžem požívať úplnú a dokonalú istotu pravdy.

3. Moje stanovisko.

Je na čase, aby som zrevidoval svoje stanovisko voči zázrakom, svoje kresťansko-katolícke smýšľanie, lebo je isté, že tieto dve veci úzko súvisia.

Žijem v ovzduší, plnom nevery a pochybností. Podvodní »okultisti«, »jasnovidci«, vykladači karát zarábajú majetky, ale skutočné zázraky sa a priori odmiätajú, alebo prijímajú s rezervou.

⁽⁹⁾ Sk 4, 16.

Áno, ľahkovernosť je hriechom, ale i prílišný kriticizmus je nerozum.

Veď to predsa nie je nič mimoriadneho, keď v božskom ovzduší Cirkvi stane sa tu a tam zázrak. Aká nevďačnosť a škoda bola by popierať hodnovernosť zázrakov len preto, aby sme sa ukazovali vo svetle »pokrokovosti«. Či by nebolo škoda odhodiť pravé perly len preto, že nájdú sa i falošné.

Svedčilo by to, že mi už chybuje vnútorné spolucítenie s Cirkvou, cirkevné smýšľanie, ktoré podľa Duševných cvičení, poznám podľa týchto znakov:

a) »Keď odložiac každú osobnú mienku, som vždy hotový podrobiť sa pôvodnej, katolíckej hierarchii Cirkvi svätej, snúbenky to Kristovej.

b) Keď chválím inštitúciu sv. spovedi pred kňazom a časté sv. prijímanie.

c) Keď odporúčam denné počúvanie sv. omše, dlhé obrady, cirkevné spevy a modlitby.

d) Keď si vážim reholí, sv. celibát a keď panenstvo považujem za dokonalejšie ako manželský život.

e) Keď schvaľujem nasledovanie evanjelských rád: chudobu, čistotu, poslušnosť.

f) Keď chválím úctu sv. relikvií, vzývanie na pomoc svätých, v prvom rade Pannu Máriu, odpustky, púte, pálenie kadidla a sviečok v kostole, cirkevné rúcho a obrady.

g) Keď vychvaľujem pôsty, vonkajšie i vnútorné znaky pokánia.

h) Keď schvaľujem stavbu kostolov a ich výzdobu.

i) Keď schvaľujem a obhajujem Cirkevné zákony a predpisy. (Zákaz a výstrahu pred smiešaným manželstvom.)

j) Keď nešpehujem za cirkevnou vrchnosťou, ale — keď je to možné — obrátim sa tam, kde prípadné chyby môžu napraviť, alebo zamedziť.

k) A nakoniec, keď ma vedie skôr láska, ako strach, ale zato neopovrhujem svätým strachom od pekla, ktorý ma môže v ťažkom pokušení zachrániť od zlého.

Dobre sa pozriem do toho zrkadla, ktoré mi veľký autor Duševných cvičení predkladá. Azda si budem nútený priznať, že ovzdušie, otrávené protestantizmom mi tiež poškodilo a v svojich svetonázoroch už nie som stopercentný katolík.

Potom mi neostáva než polepšiť sa a

modlíť sa so slepcom z Jericha: »Daj, Pane, aby som videl!«⁽⁷⁾

Keď chcem pomáhať iným, najprv sa musím sám vyliečiť a splniť vyzvanie žalmistu:

»Oslavujte Pána a vzývajte jeho meno! Hlásajte národom jeho dielo.«⁽⁸⁾

Rozhovor s Pánom. Ďakujem mu za svetlo, za ktorým idem, za pokoj, ktorý mám v živote i smrti, ako sv. Terezka, ktorá umierajúc tak sa posmeľovala: »Čo sa bojíš, Tereza? Si predsa dieťaťom Cirkvi.« P. Albán Stolec na náhrobok dal si napísať slová: »Kto je tak šťastlivý, že sa môže katolíkom nazývať, nech sa za mňa pomodlí Otčenáš!«

štvrtý týždeň adventný.

štvrtok.

XXVI.

Anjelský pozdrav IX.

(»Hľa slúžka Pánova som, staň sa mi podľa tvojho slova.«⁽¹⁾)

Prvé a druhé prípravné cvičenie, ako v XVIII. rozjásaní.

(7) Lk 18, 41. (8) Ž 104, 1, 2. (1) Lk 1, 28

Tretie prípravné cvičenie. Prošám Všemohúceho, aby som sa podľa príkladu Panny Márie celkom odovzdal do vôle Božej.

1. Slúžka Pánova.

»Slúžkou nazývajú teba, ktorá si bola vybraná za Matku Božiu«, diví sa sv. Ambruš. Ducha, odsudzujúceho každé velikášstvo a pýchu, ducha, ktorý má byť raz živiteľom jej budúceho Syna, dostala Mária od Svätého Ducha. Ona nebola taká, ako tí, čo »radi majú... pozdravy na námestiach a oslovovanie od ľudí: učiteľ.«⁽²⁾

U Panny Márie meno »slúžka«, ktoré si dala, nevyplývalo z predstieranej skromnosti, ale z precíteného pomeru k Bohu, z ochoty, podriaďiť sa jeho vôli.

»Staň sa mi podľa tvojho slova!«, to bolo jej zásadou a vodidlom. Preto zanecháva rodičovský dom a ide slúžiť do chrámu, čo asi zodpovedá za našich pomerov kláštornému životu. I s Jozefom sa len preto zasnúbila, lebo vycítila, že je to vôľa božia a ona je iba »slúžka Pánova.«

(2) Mt 23, 6. 7.

Preto pracovala v svojej nazaretskej domácnosti, v tom smysle prijala smrť sv. Jozefa i rozlúčku so Synom, keď ho povolanie od nej odvolalo. A útechou vo vdovstve a opustenosti bolo jej: »Slúžka Pánova som.«

Preto vydržala i pri kríži, neklesla, lebo mala vieru; preto ostala i po nanebevstúpení ešte dlhé roky na zemi v horúcej túžbe po svojom Synovi, lebo slúžke patrí sa trpezlivo čakať, kým ju Pán zavolá.

Bola hodnou matkou toho, ktorý o sebe bol povedal: »Nesostúpil som preto s neba, aby som konal svoju vôľu, ale vôľu toho, ktorý ma poslal.«⁽³⁾

I ona mohla smelo povedať: »Mojím pokrmom je, činiť vôľu toho, ktorý ma poslal.«⁽⁴⁾ A práve preto i o nej možno povedať: »Bola poslušná až po smrť... preto ju Boh povýšil.«⁽⁵⁾

2. „Tvoj služobník som ja“. (6)

Áno, som ti slušom, Pane. A to z viacerých príčin. Máš teda právo žiadať odo mňa, aby som splnil tvoju vôľu.

(3) Jn 6, 38.

(4) Jn 4, 34.

(5) Srovň. Fil. 2, 8. 9.

(6) Ž 118, 125.

Som tvojím stvorením a závisím od teba v narodení i v živote. Bez tvojej vôle ani vydýchnuť nemôžem. Ako stvorenie, som ti bezpodmienečným majetkom. Čo len chceš, môžeš so mnou urobiť, nikomu si zato nie zodpovedný. A ja nemám oproti tebe žiadnych práv.

A aký si ku mne dobrý, teraz i v minulosti. Moje bytie je ako vešiak, ktorý si stvoril, aby si mal kde složiť svoje dobrodenia. Pritom i sám vešiak, moje jestvovanie, je tvojím dobrodením.

Keď som bol pre teba stratený, odkúpil si ma, a to za vysokú cenu krvi vlastného Syna. A keď som upadol, koľko rás si ma pozdvihol, privinul k sebe a vrátil mi všetky stratené milosti, postavenie i hodnosť.

Okrem týchto všeobecných mám aj čiste osobné príčiny, pre ktoré máš právo žiadať odo mňa osobitné služby: Dostal som kňazské svätenie, prípadne povolanie na rehoľný život. A vtedy »jeho požehnanie ako rieka sa rozlialo«⁽⁷⁾ na mňa a »mieru« dobrú natlačenú, natrasenú, pretekajúcu«⁽⁸⁾ dal si mi do daru.

(7) Sir 39, 27.

(8) Lk 6, 38.

Na koľo, ak nie na mňa sa vzťahujú slová: »Ty si rozkázal svoje príkázania ostríhať usilovne.«⁽⁹⁾

3. »Čas konania je, Pane.«⁽¹⁰⁾

Tak ako Panna Mária nielen slovom a v teórii bola slúžkou, ale bola ňou skutočne, i pre mňa prišiel »čas konania«,⁽¹¹⁾ čas práce. Mojou prácou má byť v prvom rade splnenie božích príkazaní. Mám ich splniť všetky, bez výnimky, lebo »kto všetky zákony zachová a proti jednému hreší, zhrešil proti všetkým.«⁽¹²⁾ Daromná je moja chudoba, keď nie som trpezlivý, daromná čistota bez poslušnosti, nespasí ma pobožnosť, keď hreším jazykom.

Ďalej mám plniť povinnosti, vyplývajúce z povolania. To je vlastne to najdôležitejšie, čo odo mňa Boh čaká. Nemôže byť Bohu milá modlitba, pre ktorú zanedbám povinnosti povolania.

Nesmiem zabúdať, že mi Boh svoju vôľu nie priamo rozkázmi, ale riadením môjho osudu oznamuje.

Údery, ktoré nás stihajú, Boh dopúšťa, veď keby chcel, mohol by ich odvrá-

⁽⁹⁾ 2 118, 4.

⁽¹¹⁾ 2 118, 126.

⁽¹⁰⁾ 2 118, 126.

⁽¹²⁾ Jak 2, 10.

tit. Je to napríklad prenasledovanie, ohováranie a vôbec veci, závislé na slobodnej vôli človeka, ktoré z hriechu a zo zlej vôle vyplývajú.

Iné, ako živelné pohromy, chudobu, nemoci a predčasnú smrť Boh priamo dopúšťa. A tu sa máme odovzdať celkom do jeho vôle podľa princípu: »Čo nemôžem zmeniť, prenechám na starosť Bohu.«

Tu treba často bojovať, než sa naša vznierajúca sa vôľa nepoddá a kým nepobozkáme v našom záujme trestajúcu nás ruku.

Ťažko je niekedy presvedčiť seba samého, že »tým čo milujú Boha... všetky veci sú na osoh.«⁽¹³⁾

Vtedy si máme spomenúť na »Slúžku Pánovu«, ktorá za každých okolností bola medzi tými, čo »uverili v lásku«⁽¹⁴⁾ a i keď sa zdalo, že celý svet sa na ňu rúti, dúfala a nesklamala sa.

Rozhovor s Pánom a so Slúžkou Pánovou. Prosím, aby mi pomohli odovzdať sa celkom do vôle božej, aby ma naučili veriť, že po zamračenom adven-

(13) Rim 8, 28.

(14) 1 Jn 4, 16.

te prídu radostné Vianoce, po veľkom piatku vzkriesenie a po tuzemskom utrpení víťazstvo a spasenie. A preto: »Veseliť sa budeme podľa (počtu) tých dní, v ktorých si nás ponižoval, a podľa tých liet, v ktorých sme zažili zlé.«⁽¹⁵⁾

štvrtý týždeň adventný.

Piatok.

XXVII.

„Pán ponižuje a povyšuje“⁽¹⁾

Prvé prípravné cvičenie. Text sv. evanjelia: »Keď jeho matka Mária bola zasnúbená s Jozefom, prv ako by sa boli sišli, vyšlo najavo, že počala z Ducha svätého. Keďže jej muž Jozef bol spravodlivý a nechcel ju vystaviť potupe, zamienil si ju tajne prepustiť. Keď sa teda s týmto svojím úmyslom zapodieval, hľa anjel Pána sa mu zjavil vo sne a hovoril: Jozef, syn Dávidov, neboj sa vziať si Máriu za ženu, lebo čo sa v nej počalo, je z Ducha svätého.«⁽²⁾

Druhé prípravné cvičenie Mária už pred zvestovaním bola zasnúbená s Jozefom. I keď sa ešte nesišla, podľa židovských zákonov boli po-

⁽¹⁵⁾ Ž 89, 15.

⁽¹⁾ 1 Kr 2, 7.

⁽²⁾ Mt 1, 18—21.

vinní vzájomnou vernosťou, ako manželia. Ne-
verného, ako cudzoložníka, ukameňovali.

Predstavím si Máriu v jej domove a Jozefa v
dielni pri práci. V obidvoch sa odohráva tuhý
boj, čo sa i navonok prejavuje.

Tretie prípravné cvičenie. Prosím Všemohú-
ceho, aby mi dal silu, obstáť na skúške, ktorej
ma Boh podrobuje, ďalej múdrosť a súcit s trpia-
cimi.

1. Čistota Panny Márie.

Nadišiel čas, keď Panna Mária mala
dokázať, že je dievkou (slúžkou) Páno-
vou nielen slovom, ale i skutkom. Okol-
nosti ju postavily pred otázku, ktorá
vyžadovala nadľudských síl.

Eftaiova dcéra, ako každá Židovka,
plakala, že bude ako panna pochovaná.
Prv, než by ju otec, podľa svojho ne-
rozumného sľubu, obetoval, prosila:
»Nechaj ma za dva mesiace obchádzať
hory a oplakávať svoje panenstvo.«⁽³⁾

Ale Máriu už vopred zasvätil jej že-
ních, Duch svätý, do smyslu evanjelia
z nej narodiť sa majúceho dieťaťa. Ona
— jediná v starom zákone — poznala
už tú pravú perlu, ktorú keď niekto ná-

(3) Sdc 11, 37.

jde, ide, predá celý majetok a kúpi si ju.⁽⁴⁾

Vidím Máriu na úsvite jej mladosti, ako odchádza do chrámu, sťa čistý baránok do dutiny skalnej.

Jej horúcou túžbou je, byť medzi tými, ktorí »nebudú sa ženiť ani vydávať, ale budú podobní anjelom Božím,«⁽⁵⁾ ktorí svoje telo dajú »v živú, svätú a Bohu lúbeznú obeť.«⁽⁶⁾ Koľko radostí jej asi priniesla táto úplná odovzdanosť Bohu, jej panenská čistota!

Pre ňu odev panenskej čistoty nie je svieracou kazajkou, ale nosí ho ako najväčší dar, za ktorý ďakuje Bohu. »Radujem a veselím sa v Pánovi a duša moja plesá v Bohu mojom, lebo ma obliekol do rúcha spasenia a odevom spravodlivosti ma priodial, ako nevestu, okrášlenú ozdobami.«⁽⁷⁾

Prosím Pannu Máriu, aby i vo mne rozžala lásku k čnosti čistoty, aby som pochopil a precítil mienku najlepšieho znalca, Ducha svätého. »Nijaká cena nevyváži zdržanlivú dušu.«⁽⁸⁾ Lebo veď panenský život, hlavne pre toho, kto

(4) Srvn. Pies 2, 14.

(5) Mt 22, 30.

(6) Rim 12, 1.

(7) Iz 61, 10.

(8) Sir 26, 20.

žije vo svete, má mnoho prekážok, mnoho nepriateľov.

Prvého, toho najväčšieho nosíme v svojom tele a v krvi: ten nám zámenou za čistotu, za skromnosť raj na zemi ponúka.

Na tom sa zakladá bojový plán sata-na i sveta. O aká šťastná je duša, ktorá tu nepozná kompromis. Šťastlivý, kto svoje telo, smysly a obrazotvornosť na uzde udrží. Toho minie hanba, výčitky svedomia, spojené s hriechom. Tí sú spokojní a dostávajú sa do dôverného pomeru so Srdcom Ježišovým a raz v nebi, spolu s Pannou Máriou budú nasledovať »Baránka všade, kam ide«⁽⁹⁾ a zaspievajú pieseň, ktorú »nikto sa nemohol naučiť.«⁽¹⁰⁾

Zistím, či vo veci čistoty nerobím ústupky, či na nej nie je kaz, za ktorý ňba záhuba nasleduje.

2. Mária sa odovzdáva do vôle Božej.

Na čistom, blankytnom nebi sbierajú sa mračná. Božia prozreteľnosť dala na javo Márii, že podľa odvekých plánov Božích, má sa zasnúbiť. Mária,

(9) Zjv 14, 4.

(10) Zjv 14, 3.

služka Pánova, v duchu sa otrasie, ale verí a uspokojí sa. Tento pomer bude pomerom dvoch čistých ľahí.

Neskôr, pri zvestovaní dozvedá sa, že jej bola ponúknutá hodnosť Matky Božej. »Ako sa to stane?«⁽¹¹⁾ pýta sa, strachujúc sa o svoju čistotu. Anjel ju poteší. Služka Pánova verí a uspokojí sa.

Keď sa vrátila od sv. Alžbety, »vyšlo najavo, že počala.«⁽¹²⁾ Svätá Panna doteraz mlčala, vediac že »tajnosť kráľovu dobré je ukrývať.«⁽¹³⁾

Má mlčať i pred svojim snúbencom? Či jej uverí? A či vôbec má právo miešať sa do Božích plánov, predchádzať »čas, ktorý určil Otec?«⁽¹⁴⁾

A Mária mlčí, i keď jej ide o česť, o život.

Kiež by sme sa i my naučili radšej mlčať, než hovoriť a brániť sa. Kiež by sme riešenie veľkých problémov prenechávali Bohu.

3. Márie múdro usudzuje.

Mária vidí na tvári vrele milovaného snúbenca žiaľ a starosť. Jozef bojuje tu-

⁽¹¹⁾ Lk 1, 34.

⁽¹²⁾ Mt 1, 18.

⁽¹³⁾ Tob 12, 7.

⁽¹⁴⁾ Gal 2, 4.

hý duševný boj: Či by som sa bol sklamal? O nevinnosti Márie nemôže však pochybovať, ale fakty ako by boli proti. Čo asi tainých slz vyronil. čo sa natrápil a namodlil! Keď svoj sväzok s Máriou nezruší, dostane sa do protivy so zákonom. keď ju prepustí, poruší zákon lásky. Volí nakoniec strednú cestu: »Zaumienil si ju tajne prepustiť.« aby ju nevvstavil potupe.

Mária vidí tento duševný boj: Nemé ústa Jozefove ako by hovorily: »Mrú moje oči za výrokom tvojím, hovoriac: kedv ma potešíš?«⁽¹⁵⁾

Ale neodsudzuje Jozefa, nerobí mu výčitky, nepýta sa: Teda pochybuješ? A či som si oď teba nezaslúžila dôvery, alebo aspoň úprimného slova?

Keď sa vzieme do Jozefovej situácie. nútení sme obdivovať jeho múdrosť, pozornosť a láskavosť.

Boh sa nakoniec zmiľoval a poslal anjela s odkazom: »Jozef, syn Dávidov, neboi sa vziať si Máriu za ženu. leho čo sa v nej počalo, je z Ducha svätého.«

Tým sa všetko vysvetlilo, Jozef radostne padá k nohám Márie, odprošuje

(15) Ž 118, 82.

ju, volá ju, ako manželku, k sebe a ctí si ju ako živé tabernákulum. »Dobrý je Pán k dúfajúcim v neho a k duši, hladajúcej ho.«⁽¹⁶⁾

Rozhovor s Pánom. Prosím od neho milosti k tým skvelým čnostiam, ktoré Panna Mária i sv. Jozef preukázali. Prosím si svätú striezlivosť v úsudku: Radšej nech sa sto ráz zmýlim, súdiac lepšie, než aby som raz posúdil bližného horšie ako si zaslúži.

Predvečer vianoc.

24. decembra.

XXVIII.

Cestou do Betlehema.

Prvé prípravné cvičenie. Text sv. evanjelia: »V tých dňoch vyšiel rozkaz od cisára Augusta popísať celý svet... Každý išiel do svojho mesta, aby sa dal zapísať. Vybral sa teda aj Jozef z galilejského mesta Nazaretu do Judska, do mesta Dávidovho, ktoré sa volá Betlehem, keďže pochádzal z domu a rodu Dávidovho, aby sa dal zapísať s Máriou, svojou snúbenicou, ktorá bola v požehnanom stave. Keď tam boli, nadišiel čas, aby porodila. I porodila svojho prvorodeného Sy-

⁽¹⁶⁾ Jer 3, 25.

na, zavinula ho a uložila v jaslích; v hospode totiž nebolo pre nich miesta.⁽¹⁾

Druhé prípravné ovičenie. Predstavím si cestu z Nazareta do Betlehema. Je to cesta asi na 3—4 dni, vedúca rovinou Ezdrelon, horami Samárie a Judska a nížinou Refaim. Po ceste karavána za karavánou. Mnohí idú peši, hoci v Judsku málokto nemá somára. Neúmorné, trpezlivé zviera, s málom sa uspokojí a nesie svojho gazdu i s nákladom.

Pútnici sa občas zastavia. Pri prameni, v tieni. Večer sa rozložia v predmestí, postavlia stany a ráno, za spevu žalmov o Jeruzaleme, pokračujú v ceste. Tak cestuje i Jozef s Máriou.

Tretie prípravné cvičenie. Prosím Pána, aby nálada, ktorá vyžarovala z jeho srdca a naplnila srdce jeho Matky a sv. Jozefa, i moje srdce posvätila.

1. Svätá ľahostajnosť Márie i Jozefa.

To, čo geniálny pôvodca Duchovných cvičení o svätej ľahostajnosti učí, nádherne sa uskutočňuje v chovaní Panny Márie a sv. Jozefa. Predstavme si ich postavenie i okolnosti pred veľkou rodinnou udalosťou.

Boh ako by na ich starosti nebral ohľad. Neradí sa s nimi, iba rozkazuje.

(¹) Lk 2, 1—7.

Keby sme sa na to ľudským okom dívali, povedali by sme, že je priamo krutý a vrtošivý. Oni však nereptajú, ale podrobujú sa. Vrchnosť nech myslí, poddaný je na to, aby poslúchal.

Boh s nimi nakladá — tentoraz prostredníctvom pohanskej svetskej vrchnosti — ako so šachovými figúrkami. Oni však dobre vedia, že otázka: »Prečo vám Boh zakázal?«⁽²⁾ pochádza od zmije a i teraz obyčajne ňou býva našeptávaná. — A či ja ju často nenadhádzujem tomu, ktorý má právo so mnou disponovať a mne rozkazovať?

V Betleheme všade sú odmietaní, nikti ich nechce prijať na noc. Nemusela to byť neochota. Veď mesto bolo plné cudzincov, privedených sem cisárskym rozkazom. A konečne nik nevedel, kto sú, čo sú. A oni mlčia. A tak ostáva iba maštaľ, aby Baránok boží tam spatril svetlo sveta. Také sú cesty Prozreteľnosti a »blahoslavený, kto sa na mne nepohorší.«⁽³⁾

Syn Boží pochádza teda z maštale, tam sa narodil. Nech sa len Židia po-

⁽²⁾ Gen 3, 1.

⁽³⁾ Mt 11, 6.

horšujú a nech sa čudujú pohami. Ježiš sa za to nehanbí, naopak, sám to tak zariaduje. My však bývame hrdí na svoj pôvod, na svojich slávných príbuzných, a keď je náš pôvod jednoduchý, starostlivo to zatajujeme. »Moje myšlienky nie sú myšlienky vaše; ani cesty vaše cesty moje.«⁽⁴⁾

2. Pokora.

Najvyššej poteche predchádza najhlbšie pokorenie. V duhovnom živote často tak býva. »Mocný... navnivoč obrátil pyšných... a povýšil pokorených«⁽⁵⁾, hovorila Mária Alžbete, a kto vie, koľko ráz si to odvtedy opakovala. Ona vedela, že bez poníženia niet pokory. Tak ju naučil rozmyšľať božský Obyvateľ jej života. Od nej sa to i Jozef naučil.

Preto nereptajú, neodvolávajú sa na to, alebo ono, lebo: Taká je vôľa božia — hovoria si v duchu — a bude to na slávu božiu i naše spasenie.

Preto žiari nad betlehemskou jaskyňou a nad jej obyvateľmi nebeská žiara,

(4) Iz 55, 8.

(5) Lk 1, 51. 52.

preto sú títo ľudia v maštali najšťastnejší na celom svete.

Preto sa chystajú anjeli na najkrajšiu serenádu, aby zaspievali najkrajšiu a najradostnejšiu pieseň, akú kedy zem počula.

Krútnavy pokory, osvetlené lúčami slávy poukazujú na vkus a na smýšľanie Boha.

3. Túžby Panny Márie.

Božské Dieťa už pred svojim narodením oznámilo Matke svoje smýšľanie, svoje city, z ktorých najvzácnejším je túha.

a) Svätá Panna túži dať svetu Spasiteľa. Vie dobre, že v sebe nosí výkupnú cenu sveta, vie, že v nej sa skrýva božia múdrosť, ktorá »osvecuje každého človeka,«⁽⁶⁾ a želá si, aby už svietila. Ohce dať Ježiša všetkým, nikomu ho nechce odoprieť.

Aká nesmierna je láska svätej Panny! Ba či tuší, že toho, ktorého najväčšmi miluje, vydáva na utrpenie a na smrť? Áno. A o to väčšia a hrdinskejšia je jej materská dobrota.

⁽⁶⁾ Jn 1, 9.

Svätá Panna, podaj i mne svojho Syna a mňa jemul! Nech bude mojím svetlom a životom! Bez neho som chudobný, sirota, som medzi tými, čo »sedia vo tme a v tóni smrti.«⁽⁷⁾

b) Panna Mária túži vidieť Ježiša. Vidieť to, čo »mnohí poroci a spravodliví žiadali si vidieť... ale neuzreli«,⁽⁸⁾ toho, ktorého »sami anjeli túžia... uzrieť.«⁽⁹⁾

Či i vo mne horí túžba, uvidieť Ježiša? Alebo ma to necháva chladným? Či ho vyhľadávam v Eucharistii? A či túžim vidieť ho zoči-voči raz na nebi?

Život svätých, všetkých, čo milovali Pána, v tejto túžbe celý sa rozplýva. Sv. Terezka, keď bila hodina, mnohokrát zvolala: Teš sa, lebo o hodinu si bližšie k Bohu!

Pane Ježišu, »túžba vrškov večných«,⁽¹⁰⁾ udržuj vo mne nádejnú túžbu za tebou, ktorá nech zahluší vo mne každú pozemskú túžbu.

c) Mária túži slúžiť svojmu Synovi, ako matka dieťaťu, ako stvorenie Stvoriteľovi. A keďže ona jediná je matkou svojho Stvoriteľa, táto túžba u nej rastie až k nebesiam. S radosťou sa na ňu

(7) Lk 1, 79.

(8) Mt 13, 17.

(9) 1 Pt 1, 12.

(10) Gen 49, 26.

díva nebeský Otec, kochá sa v nej, spolu so Synom i Duchom svätým.

I ja si prosím aspoň kvapku z toho mora, aby som i ja túžil, Bohu čo najvernejšie slúžiť; slúžiť mu v mojich bližných, v chorobe, chudobe, lebo veď »čo ste jednému z týchto mojich najmenších bratov urobili, mne ste urobili.«⁽¹¹⁾

Rozhovor s Pánom a s presväťou Panou. Prosím od Pána, prostredníctvom svätej Panny, toho ducha, ktorý ju na ceste do Betlehema naplňoval. Aby som sa pokorne podriadil božskej Prozreteľnosti, aby som túžil Bohu verne slúžiť. V tom smere urobím i praktické pred-savzatie.

Vianoce.

25. decembra.

XXIX.

Narodenie Pána nášho Ježiša Krista I.

(Podľa: Meschler, Exertitien.)

1. Roku 749. od založenia Ríma*) Judea, krajina Herodesova, ktorého veľ-

⁽¹¹⁾ Mt 25, 40.

*) Terajší náš letopočet pochádza od mnícha Dyonisia Exegia zo VI. storočia. Exegius sa, po-

kým nazývali, prežívala nemalé vzrušenie.

Cisár Augustus, ktorému vtedy i Judsko bolo podčinené, nariadil súpis všetkých poddaných. Nariadenie prišlo i do Nazareta. Židovskí vlastenci zúria, že cudzia nadvláda sa opäť zamiešala do záležitostí vlasti. Ale v jednom nazaretskom domčeku vec chápu celkom inakšie, hoci splnenie rozkazu práve u nich je spojené s mimoriadnymi ťažkosťami...

Oni si už zvykli vo všetkom, v dobrom i zlom, vidieť predovšetkým dielo Prozreteľnosti a vedia, že »tým, čo milujú Boha, všetky veci sú na osoh.«⁽¹⁾

Pripravujú sa podľa svojich skromných možností na cestu do Betlehema, kde, ako potomci kráľa Dávida prislúchajú a kde sa preto majú prihlásiť k súpisu.

Po ceste karavána za karavánou, všetko vzrušené a netrpezlivé. Nie tak tie dve osoby z nazaretského domčku.

Žena, ktorú muž Máriou nazýva, sedí na mezkovi, tvár má pod závojom. Muž, ktorého zas žena Jozefom volá, je asi

dľa neskorších výskumov, zmýlil o 4 roky, takže Ježiš sa narodil vlastne v 4. roku »pred Kristom«.

(1) Rim 8, 28.

30-ročný, vážny, dobrosrdečný a priateľský.

Vetrík nadzdvihol závoj Márie; zatrepe panenskú tvár, malé červené ústa, jemné ťahy a veľké modré oči. Zlatožlté vlasy splývajú jej na ramená. Z celého zjavu, nevýslovne pekného a milého, žiari čistota.

Skromnosť a vyrovnanosť odlišuje ich od ostatných cestujúcich. A kto že sú tí dvaja počestní? Živé tabernákulum Pána ide po ceste a nik si ho nevšíma.

2. Došli do Betlehema, malého mestčka na juh od Jeruzalema, medzi horami Judska. Ulice sú plné cudzincov, každý dom a hostinec preplnený. Skromní počestní darmo sa dopytujú, všade odmietavá odpoveď. Oni pochopia, na všetko pristanú. Z núdze, v ktorej však riadenie Prozreteľnosti a plány Božie spatrujú, utiahnu sa do jaskynnej maštali v predmestí, aby tam prenocovali.

3. Narodenie Pána pre Matku Božiu nebolo iste neočakávané, ale výsledkom horúcich túžob a modlitieb, aby čím skôr spatrila Božieho Syna. Keď jej láska a túžba vyvrcholila, zázračne — bez narušenia jej panenského života — ako

čistý, dnes napadnutý sneh našlo sa pri nej novorodeniatko, Syn Boží.

Rímske Martyrologium udalosť, ktorá sa stala medzníkom svetových dejín, nasledovne opisuje:

»25. decembra, roku 5199 od stvorenia sveta, 2957 od potopy sveta, 2015 od narodenia Abraháma, 1032 od odchodu Mojžiša a židovského národa z Egypta, v 65. sedemročí od proroka Dániela, 191 od Olympiády, 752 od založenia Ríma, v 42. roku panovania Octaviána Augusta, keď na zemi pokoj vládol, Ježiš Kristus, večný Boh, Otcov Syn, chcejúc svojim svätým príchodom zachrániť svet, počatý od Ducha svätého v deviatom mesiaci

v Judskom Betleheme z Panny Márie ako človek sa zrodil.«

Pokľaknime aj my a spolu so šťastlivou Bohorodičkou vzhliadnime na Dieťa. Ako sa díva na Matku, ako k nej rúčky nafahuje, ako by prosil o pomoc a podporu ten, na svete tak opustený Boh.

Aj sa rozplakal. Podívajme sa na jeho slzy, počujme jeho plač! Lebo Ježiš nie tak plače, ako iné dieťa a nie preto.

Iné dieťa plače, lebo cíti farchu dedičného hriechu, on plače, aby nás od farchy hriechu oslobodil.

Iné dieťa plače, lebo oplakáva svoju nemohúcnosť a slabosť, on plače, lebo my sme tak nemohúcní a slabí.

On plače, lebo my neplačeme, hoci by sme mali prečo. Plače pre nás a za nás.

A či nás tie slzy nenaplnia hanbou, žiaľom, bolesťou? Ostaneme bezcitní a vysmejeme svojím životom tieto božské, za nás preliate slzy?

Tie slzy zmäkčily by i srdce z kameňa!

A medzitým Spasiteľ tam v iasličkách začína svoje spasiteľné dielo, odháva je Offertórium na oltári lásky. Malé, úzke jasličky ako by ho svieraly v horlivosti za slávu Otcovu, keď hovorí: »Krstom mám byť pokrstený, a ako ma úzkosť sviera, kým to nevykonám.«⁽²⁾

Láskavou starostlivosťou obíma Matku i sv. Jozefa, ale myslí i na nás, na svojich budúch spolunpracovníkov. V jeho duševnom živote niet detinskej nevedomosti, ale moc i v slabosti a veľkolepá činnosť v nemohúcnosti.

⁽²⁾ Lk 12, 50.

Už tam, v jasličkách, trpí za nás, učí nás a miluje.

Rozhovor s Ježišom v jasličkách. Uvážim, čo by som povedal tam prítomnému Ježišovi, Panne Márii a sv. Jozefovi. Čo by som nedostal od toho milého, štedrého Dieťaťa? Prosim si hlavne čnosť pokory a čo z nej vyplýva: detinskú prostotu a oddanosť. Veď i on tam, v jasličkách, je stelesnená oddanosť... Oddanosťou začína, ňou pokračuje po celý život a ňou raz dokoná na kríži...

26. decembra.

XXX.

Narodenie Pána Ježiša Krista II.

(Aplikácia smyslov.)

Prvé prípravné cvičenie. Text sv. evanjelia: „A toto Slovo sa stalo telom a prebývalo medzi nami.“⁽¹⁾

Druhé prípravné cvičenie. Miesto a dej ako v predošlom rozjímaní. Predstavím si jaskyňu na predmestí; 38 stôp dlhú, 15 stôp širokú a 9

(1) Jn 1, 11.

stúp vysokú maštal pre dobytok. Na východe nie je síce nezvyklé, keď pocestný v takej maštali prenocuje, ale pre svätú Rodinu, v položení, v akom bola, taký nocľah je predsa nepohodlný.

Tretie prípravné cvičenie. Prosím Pána Ježiša, aby okolnosti, za akých sa ako človek narodil, boli mi vzorom pre moje duševné znovuzrodenie.

1. Zrak.

Predo mnou tmavá jaskyňa, v nej dobytok. Jasle sú pripevnené k múru. Protok hovorí o volovi a oslovi. Možno, že ide o zvieratá svätej Rodiny: osol, čo ich niesol a vól na zaplatenie dane. Že tu človek chybuje, toho nemými svedkami sú iba zvieratá. »Do svojho vlastného prišiel a vlastní ho neprijali.«⁽²⁾

Zvieratá ohrievajú plienkami ovinuté Dieťa, Slovo, ktoré sa stalo telom a ktorým »povstalo všetko, čo povstalo«,⁽³⁾ Kráľa kráľov, Pána časov a večnosti. Aký je nepatrný! Kto by povedal, že je tak veľký, nesmierny, nekonečný a neprístupný. Hľa, tu je, maličký, každému prístupný, i mne. Vábi ma

(2) Jn 1, 11.

(3) Jn 1, 3.

jeho krása, neodpuďzuje chudoba, naopak.

Dieťaťko, brat môj, ľúbim ťa, žehnám ti, modlím sa ti.

Mária i Jozef sú tiež pohrúžení v modlitbu. Víťajú Spasiteľa v mene všetkých stvorení. Je potešiteľné, že ľudský rod práve nimi je zastúpený. Ozajstná polnočná omša. Oltárom sú jasle, na nich je obeta.

V meste všetko spí, alebo sa zabáva. Je noc. O beata nox! Šťastlivá noc, ktorá si toľké svetlo priniesla. Zasuviť i mne do duše a po tej pozemskej noci prebuď ma na večné svetlo.

Pri tejto nočnej pobožnosti duša sa mi dôverou naplní...

2. Sluch.

Vo vnútri: Plač. Sotva sa narodil, už bojuje s utrpením, už ho bodlo žihadlo hriechu, trnie nerestí. Za nás trpí! Jeho plač i moje slzy účinnými robí, a to ma teší.

Vonku: Tíšina. Príroda mlčí, svätým dojatím.

Hore: Anjelský spev. Krásne melódie. Noc ich udivene počúva. Čo je v

tých akordoch? Modlitba, láska, pozdrav. To sa vzbudzuje i vo mne. Počúvam: »Sláva Bohu na výsosti...«⁽⁴⁾

3. Chuť.

Je tu čosi nevýslovne sladké, ale i horké. Ochutnávam to. To milé dieťa horko plače. Plače, lebo trpí. Znáša následky chudoby. Za mňa plače, aby mi slzy pokánia osladil.

Božské Dieťa ochutnáva panenské mlieko Matky. I pre toho je Mária zdrojom života. Krmí toho, čo sám krmí celý svet. Aká to nenáročnosť a skromnosť! Podakujem sa Panne Márii, že chová nám božského Baránka. Keď pri svätom prijímaní ústa k ranám Ježišovým priložím, ochutnám panenské mlieko Márie, ktoré sa v krv Ježišovu zmenilo, a z neho čerpám večný život. Ave!

4. Čuch.

Božské dieťa dušu mi láskou a čistoťou navonia. Vôňa čnosti sála tu z každej bytosti. Len moje srdce šíri nečistý

⁽⁴⁾ Lk 2, 14.

zápach. Nie! Bude alabastrovou nádobou, ktorú rozbijem, ako kedysi Magdaléna, a jej obsah, voňavý olej pobožnosti a lásky, k nohám Dieťaťa vylejem. Bude kadidlom, z ktorého modlitby, ako dym, až k nemu vystúpia. Prijmi, o Pane, prijmi . . .

5. Hmat.

Ohmatávam v duchu kamenné steny jaskyne. Sú vlhké, tvrdé, studené. I zem je vlhká, hrbolatá. Jasle neotesané, slama v nich pichľavá, závoj Márie zasľzený. Rúčky Dieťaťa premrznuté. Kiež by som ho k sebe mohol privinúť, zohriať ho na svojom srdci!

Spravím to. Ako by mi ho sama Mária podávala, ako svätému Stanislavovi. Ale či by sa Ježiš na mojom srdci naozaj zohrial? Či by ho ešte viac nechladilo toto sebecké srdce, chladné k bližnému a tým i k nemu?

Prosím Božské srdce, nech ma zohreje. Chystám sa k sv. prijímaniu, chystám v duši postieľku pre Betlehenského Dieťa.

Živou vierou, nádejou ju vysteliem, láskou zohrejem a prenesiem ho z jaslí

do nej, do svojho srdca. Ako uspávan-
ku ďakovnú pieseň mu zaspievam a so-
trvám pri ňom v tichosti. Panna Mária
a svätý Jozef mi pomôžu.

27. decembra.

XXXI.

Narodenie Pána Ježiša Krista III.

Prvé prípravné cvičenie. Text sv. evanjelia: »I porodila svojho prvorodeného syna, zavinula ho do plienok a uložila v jaslách; v hospode totiž nebolo pre nich miesta.«⁽¹⁾

Druhé prípravné cvičenie. Miesto a dej ako v druhom prípravnom cvičení predošlého rozjímania.

Tretie prípravné cvičenie. Prosím Pána Ježiša, aby som ho v tajomstve vtelenia čím lepšie poznal, poľúbil a verne ho nasledoval

1. Kedy sa narodil?

Narodil sa, keď »prišla plnosť časov«,⁽²⁾ keď »nadišiel čas«,⁽³⁾ v čase najväčších nedostatkov a chudoby. Zdá

(1) Lk 2, 7. (2) Gal 4, 4. (3) Lk 2, 7.

sa to náhodilé, ale bolo to podľa božích plánov.

Ježiš sa narodil, keď prišla plnosť časov, ktorú i anjelské sbory netrpezlivo čakaly, aby medzery v ich radoch, čo pýcha narobila, sa vyplnily.

Keď nadišiel čas, po ktorom duše spravodlivé toľké roky túžily, ktorý proroci ospevovali, po ktorom »všetko stvorenie spoločne vzdýchalo a spoločne sa svíjalo v bolestiach.«⁽⁴⁾

2. Kto sa narodil?

Narodilo sa svetlo sveta, pohrúženého do tmy nevedomosti a bludu, Život vo svete, kde hriech všetko udusil. Narodil sa Kráľ sveta, spútaného Luciferom.

Áno, narodil sa Kráľ slávy, čo navráti slávu Bohu, narodil sa Kráľ pokoja, ktorý dá pokoj ľuďom dobrej vôle.

3. Ako sa narodil?

Kráľ slávy, svetlo sveta a Život, narodil sa ako chudobné dieťa. Zastavme sa tu na okamih a pozrime sa, aký je pomer Ježiša k chudobe.

(4) Rim 8, 22.

Narodenie je jeho prvým vystúpením na zemi. Pri vtelení počuli sme iba tep jeho srdca, ale teraz ho tu vidíme celého.

Od prvého vystúpenia mnoho závisí. My si pri prvom vystúpení na novom pôsobisku dávame vždy dobrý pozor, veď prvé dojmy, tak dobré ako zlé, dlho ostanú, sú nám akousi navštívenkou.

Ježiš vystupuje svojim narodením na katedru sveta. Ako?

Čas. Noc. Ako každá noc. Žiadne svetlo, iba hviezdy na nebi a začadený lampáš v maštali. Žiadne oslavy, ako to pri narodení pozemského kráľa býva.

Miesto. Nie palác, ani nie kaštieľ, ba ani nie obyčajný obytný dom, ale — maštal. Ani to nie panská, moderná, ale taká východná, núdzová, vypožičaná maštal.

Strava. Ako každého smrteľníka: materské mlieko a krv chudobnej matky.

Odev: Plienky a handry. To je jeho kráľovský plášť. Chudoba.

Lôžko. Jasle, tvrdé a nepohodlné, vypožičané. To je trónom Kráľa kráľov.

A sám Kráľ? Plačúce dieťa.

Ba či sme sa neprerátali, keď sme pri rozjímaní o Kráľovi kráľov tak nadšene sľúbili: »Učiteľ, budem ťa nasledovať, kam len pôjdeš.«⁽⁵⁾ Či nás toto prvé jeho vystúpenie nezarazilo? Keby nás volal do boja, do arény, aby sme pred zrakmi tisícov s dravou zverou bojovali a potom z ruky anjela palmu víťazstva prijali... azda by sme sa nadchli, ale takto...

Silnému, dobre urastlému chlapovi nič nie je protivnejšie, ako slabosť, nemohúcnosť, plač. A hľa, tu je náš vzor, dieťa: »Veru vravím vám, ak sa neobrátime a nebudete ako deti, nevôjdete do kráľovstva nebeského.«⁽⁶⁾

Keď teda naše rozhodnutie, ísť za Kristom, berieme vážne, nežiadajme, aby nám bolo lepšie, ako Jemu.

Naopak, tešme sa, keď na nás ťarcha chudoby dolieha. Divní dobrovoľní chudobní, ktorí sa boja núdze!

Prichodíme v duchu často k jasličkám, hlavne keď zbadáme, že nám povyrastaly nároky. Poodtínajme ich podľa miery, ktorú tu vidíme.

(5) Mt 8, 19.

(6) Mt 18, 3.

Porovnajme náš byt, našu izbu, stravu, odev. Porovnajme svoj oblek s jeho odevom. Veď naším módnym žurnálom má byť predsa evanjelium.

Porovnajme svoje lôžko s jaslami Všetko poodtínajme podľa miery jasli. maštale a plienok. A keď vidíme, že je to celkom nemožné, redukujme aspoň požiadavky, primerane k nášmu postaveniu.

Svätý Ignác napísal do pravidiel: Ich odev, lôžko, strava nech budú ako sa patrí chudobným.

Keď sme urobili chybu, lekárom nech je nám Ježiš. Láska k nemu nech bude nožom, čo poodtína všetko zbytočné. slama a plienky nech nám budú obvázom na rany, čo chudoba utrpela.

Nikdy nehľadajme, čo by sa ešte dalo srovnáť s chudobou, ale hľadajme, čo by sme ešte mohli — bez narušenia vyšších záujmov — postrádať.

4. Prečo sa narodil chudobný.

Na to nesmrteľný autor Duševných cvičení tak odpovedá:

Stalo sa tak preto, aby po toľkom utrpení, hlade a smäde, po horúčave a zime, po toľkej nespravodlivosti a po-

tupení zomrel nakoniec na kríži . . . a to všetko pre mňa. Dlhým opakovaním slova »po« sv. Ignác ako by nám chcel dať času všetko toto vychutnať, rozvážiť a keď sme sa už rozohriali, udrie kladivom . . . a toto všetko pre mňa.

Tu niet iného východiska, ako obnoviť rozhodnutie, že pôjdem za Kristom, za každých okolností, po cestách-necestách a budem ho nasledovať.

Rozhovor s Pánom. Prosím a sľubujem všetko, podľa tohto rozjímania. Pevne sa rozhodnem, v chudobe, s božou pomocou verne nasledovať Krista. Nebudem lipnúť na nijakom stvorení, redukujem požiadavky, a následky chudoby radostne budem znášať. Usporím na sebe, aby sa chudobným viac ušlo.

28. decembra.

XXXII.

Pastieri pri jasliach.

Keď sa Kristus narodil, v blízkosti Betlehema pastieri pásli svoje stáda.

Tu sbierala kedysi pramať Pánova, Ruth, klasy, tu pásol Dávid, ba i sám patriarcha Jakub svoje stádo.

Tu nocovali v túto svätú noc pastieri. Povečerali, pomodlili sa a políhali. Len jeden ostal na stráži.

Je práve poľnoc. Strážca ide prebudiť nasledujúceho, aby ho vymenil.

Ešte raz sa poobzerá.

A zbadá niečo celkom nezvyklé. Na východe, nad kopcom, zdvíha sa osvetlený mrak, spúšťa sa dolu, približuje sa. Pod mrakom je svetlo, ako vo dne.

Odbehne. »Vstávajte!«

Psi zavijú, stádo sa poplaší, ľudia sa chytajú zbraní.

Svetlo došlo až k pastierom. Hviezdy pri ňom celkom vybledly. Mrak je stále svetlejší a zo stredu toho svetla náhle sa vynorí postava, prekrásny mladík, ovenčený gloriólou, v bielom rúchu, ktoré oslepuje. Rysy tvári jemné, výraz priateľský, milý, pritom však vznešený.

Pastieri nepochybujú, že je to zjavenie. Bude to anjel, ak nie sám Jehova.

Mladík sa ozval: »Nebojte sa!« To ich uspokoilo. »Nebojte sa! Hľa, veľkú radosť vám zvestujem . . . dnes sa vám v meste Dávidovom narodil Spasiteľ, Mesiáš a Pán. A toto vám bude znamením:

Nájdete nemluvniatko, zavinuté do plienok a uložené v jasliach.«⁽¹⁾

Pastieri pochopili, že sa narodil dávno očakávaný Mesiáš a oni sú pozvaní, aby sa mu poklonil. Na to anjel rozprestrel krídla, vzniesol sa do výšky, kde sa náhle zjavuje spústa jemu podobných a vytvoria kordon až po brány nebeské a spievajú: »Sláva na výsostiah Bohu a na zemi pokoj ľuďom dobrej vôle.«⁽²⁾

Oči pastierov, nadšených takou nádherou, sú priamo zaslepené.

Keď sa zjavenie skončilo a prestal spev anjelov, pastieri prichodia pomaly k sebe; bez slova sa na seba dívajú. Jeden sa nakoniec ozval:

To bol akiste Gabriel, posol Boží. — Nik neodpovedá.

Kristus sa narodil — hovorí druhý. Poďme do Betlehema.

A stádo? — pýta sa tretí.

Pán sa oň postará — hovoria skoro naraz — my len pôjdeme.

Dochádzajú k jaskyni. Vchod je zatarasený. Skromne zaklopú. Vychádza Jozef a priateľsky sa ich opýta, čo chcú?

(1) Lk 2, 10. 12.

(2) Lk 2, 14.

Pastieri porozprávajú, že mali zjavenie a že ich sem anjel poslal, aby sa poklonili Dieťaťu, čo sa tu narodilo.

Radostne, ďakujúc Bohu, počúva Jozef tieto reči. Tvár sa mu rozžiari, keď hovorí: Tam je.

Pastieri vchádzajú. Pri svetle lampáša pozerajú na Dieťa s údivom, s vierou, hoci Dieťa sa nijako nelíši od iných.

Kde má matku?

Mária sa zjaví, jednoducho, skromne ale nie v rozpakoch.

Pastieri ju pozdravujú hlbokým úklonom.

Mária sa poďakuje za pozdrav, opätuje ho a berie Dieťa na ruky. Pastieri sa rozostavia do kruhu.

To je Mesiáš — hovorí jeden. Mesiáš — opakujú ostatní.

Pokľaknú a úprimne sa pomodlia.

Potom nevyberanými slovami porozprávajú, čo videli, ako sa im zjavili anjeli; čo im povedali a ako spievali. Mária počúva, všetko si zapamätá. Je k nim veľmi milá. Azda im Dieťa aj na ruky dala, aby ho privinuli k sebe, pobzkali.

Radosť všetkých je nevýslovná. Všetci ďakujú Bohu a chvália Všemohúceho.

Pri rozlúčke pobožkajú okraj odevu Márie a pýtajú sa, či môžu prísť aj druhý raz.

Odišli. Ale na túto návštevu nikdy nezabudli, každému o nej rozprávali a v hodinu smrti bola im útechou a nádejou.

Pannu Máriu to všetko tak hlboko dojalo, že o tom neprestajne uvažovala. »Mária si však zachovala tieto zvesti a premýšľala o nich v svojom srdci.«⁽³⁾

Keď nám ešte ostáva čas, pozrime sa, ako rozjímal Panna Mária.

I. O čom rozjímal? Lhká odpoveď. O Ježišovi. Pozorovala do najmenších podrobností všetko, čo na ňom videla, čo o ňom počula a sama skúsila. Pozorovala ten nedostižný ideál a všetko sa usilovala obrátiť v prospech duše. To jej holo každodenným chlebom.

Ani u mňa nemôže byť inakšie. Panna Mária, nauč ma požívať tento božský chlieb nielen v Eucharistii, ale i v každodennom rozjímaní!

⁽³⁾ Lk 2, 19.

II. Ako rozjíkala?

a) Všetko, čo pozorovala, dobre si vstúpila do srdca. Nerozjíkala tak povrchne, nedbalo ako azda ty.

b) »Premýšľala v svojom srdci«, stále opakovala a porovnávala: Čo povedal anjel mne, čo pastierom, čo Zachariášovi?

Tak sa stala jej viera, jej duchovný život »duchovnou bohoslužbou«. (4) Porovnávala veľkosť a bohatstvo Boha s maličkosťou a chudobou Dieťaťa, alebo s maštaľou, jasličky s nebeským trónom, dobytok s anjelmi. A vzplanula v nej láska, obdiv. Jej rozjímanie vyvrchoľovalo v nadšení.

Keď vzala Dieťa na ruky, porozprávala sa s Otcom: »Pane Bože zástupov, vyslyš modlitbu moju... Pohľad na tvár pomazaného svojho!« (5)

I ja sa pokúsím tak rozjímať. Všetky svoje smysly sústredím na jasličky a poviem: »Poďme, klaňajme sa (mu)!« (6) Poprosím svätú Pannu, »Vežu zo slonovej kosti«, aby ma naučila rozjímať tak, ako ona rozjíkala.

(4) Rim 12, 1.

(6) Ž 94, 6.

(5) Ž 83, 9, 10.

III. Ovocie rozjímania Panny Márie.

a) Každá jej práca vyplývala z modlitby.

b) Ježiša vždy lepšie poznala a vrúcnejšie milovala.

c) Nahromadila nesmierne poklady, z ktorých štedro dávala apoštolom, evanjelistom, Cirkvi a dáva i dnes každému, kto sa k nej obráti. Stala sa tak živou »Archou úmluvy.«

Rozhovor s Pánom a so svätou Pan-nou. Prosím ju, aby mi vylíčila svoje dojmy o svätej noci vianočnej. I ja jej rozpoviem, čo ma najviac uchvátilo. Nakoniec obraciam sa k Otcu nebeskému: »Všemohúci Bože, daj tým, ktorých svetlo tvojho vteleného Slova ožiarilo, aby v ich skutkoch žiarilo to samé svetlo, čo žiari vierou v ich srdci.«

29. decembra.

XXXIII.

Pastieri pri jasliach

Prvé prípravné cvičenie. Text sv. evanjelia: »A boli v tom kraji na poli pastieri, ktorí v noci strážili svoje stádo. Tu zastal pri nich anjel Pánov a sláva Pánova ich ožiarila, takže sa veľ-

mi zľakli. Ale anjel im povedal: Nebojte sa! Hľa, veľkú radosť vám zvestujem, ktorá bude všetkému ľudu, lebo dnes sa vám v meste Dávidovom narodil Spasiteľ, Mesiáš a Pán... Chytrý sa vybrali a našli Máriu, Jozefa a nemluvniatko, vložené v jaslích.«⁽¹⁾

Druhé prípravné cvičenie. Miesto a dej ako v predošlom rozjímaní.

Tretie prípravné cvičenie. Proším vtelené Slovo, aby mi dalo zo správania sa pastierov čo najviac si prisvojiť.

1. Správanie sa anjelov.

a) Anieli zostupujú s neba, aby sa poklonili Kristovi.

Môžeme si predstaviť ich údiv, keď videli, ako sa Boh pokoril.

Nenasledujú však svojich pyšných druhov, ale túžia zostúpiť na zem a pokloniť sa mu. Nebeský Otec vydal rozkaz: »Nech padnú pred ním na kolena všetci anjeli boží!«⁽²⁾

Bez výnimky, všetci.

Pozrime, ako zostupujú v nádhernom sprievode k maštali, k jasičkám. S akou úctou, pokorou a bázňou Božou to robia!

(1) Lk 2, 8—16.

(2) Zid 1, 6.

Serafíni, podľa mena »planúci« uznávajú, že v porovnaní s horúcou láskou Dieťaťa sú veru studení. Cherubíni, t. j. »vedomosťami naplnení« vyhlasujú sa za nevedomých, keď na vtelenú Múdroseť pohľadnú. A poklonia sa mu všetky Sbory.

Drahý Ježišu! Ako sa teším, že teba, tak hlboko pokoreného Boha, vidím v toľkej sláve. Túžim pokloniť sa ti spolu so svätými duchmi.

A ja s akou úctou sa k tebe približujem pri každodennej sv. omši, sv. prijímaní, pri adorácii?

b) Anjeli spechajú hlásať Krista.

Komu v prvom rade? Ku komu ich sväté Srdce Ježišovo posielala? Koho volá k sebe prvého?

Chudobných, jednoduchých, pracovitých pastierov.

Pastier národov, súčasne i obetný Baránok za spásu sveta, nie bez príčiny sa najprv pastierom ohlásil.

Vidí v nich pastierov svojho ľudu, kňazov a tých, ktorí sa s nimi v anoštolскеj práci delia, mužských a ženských rehoľníkov.

Krásne hovorí sv. Ambruš: »Či nevidíš rodiacu sa Cirkev? Kristus prichá-

dza na svet a pastieri začínajú bedliť... Tak je to v poriadku. Pastieri, čo ich bedliť dobrý Pastier naučil.«

Stádo znamená ľud, noc svet a pastieri predstavujú kňazov (a ich pomocníkov).

Pastieri sú najbližší k srdcu dobrého Pastiera.

A čím si toto vyznamenanie zaslúžili? Tým, že sú chudobní, ponížení, skromní, pracovití a bdeli vo svojom povolaní.

Tu mi treba hľadať príčinu, keď sa mi Kristus len málokedy zjaví a len občas ma zavolá.

Z druhej strany však, aké je to potešiteľné! Jednoduché, opovrhované, zdánlivo podradné postavenie, ale dobre soľnené, bolo vyznamenané. Netreba vynikať vo svete, aby si ma Boh všimol.

Anielské posolstvo neišlo k bohatým, k veľkňazom.

Z príkladu anjelov i ja čerpám túhu a odhodlanie, byť hlásateľom Kristovým. Veď som pozemským anjelom.

Aká to radosť, aká to sláva, oznamovať radostnú zvesť spasenia! Spolu

s Prorokom prosím: »Hľa, tu som, pošli ma!«⁽³⁾

Daj mi Bože krídla anjelov, aby som tvoje posolstvo zanesol hoci na kraj sveta...

2. Správanie sa pastierov.

a) Po ceste tam. V mnohom nám dávajú príklad:

1. Horlive spolupracujú s milosťou. Vec nenechávajú len tak. Idú keď boli zavolaní, lebo »nie tí sú spravodliví, čo zákon počúvajú, ale iba tí budú ospravedlnení, čo ho plnia.«⁽⁴⁾

2. Sú poslušní. Nedostali priamy rozkaz, len im bolo naznačené »nájdete nemluvniatko«. A oni pochopili.

Poslušní sú, i za cenu obetí. Pre Ježiša zanechávajú stádo, zárobok, výživu.

3. Chytré sa vyberajú. Neodkladajú na zajtra, na neurčito, čo im bolo milosťou nadiktované. Sv. Béda hovorí: »Chytré idú pastieri, lebo Krista nemieme lenivo hľadať. Mnohí nenájdu Krista, lebo sú leniví, lenivo idú za ním.«

⁽³⁾ Iz 6, 8.

⁽⁴⁾ Rim 2, 13.

4. Svojne sa vyberajú a nechodia po rôznych cestách. »Povedali si...: Zájďme až do Betlehema a... chytró sa vybrali«⁽⁶⁾ všetci.

Akým smutným zjavom je nesvornosť, keď jednotlivcov nie Duch svätý, ale vlastné záujmy vedú po rôznych cestách.

b) U jaslí.

1. Modlia sa, vďaku vzdávajú a prosia novorodeného Krista, aby sa zmiľoval a začatú prácu dokončil. I sami sa mu ponúkajú na pomoc.

2. Neprišli asi s holými rukami, pamätliví súc na slová Písma: »Nech sa neukáže pred Pánom prázdny.«⁽⁶⁾

Obetovali mu zo svojej chudoby. Nie mnoho, ale zo srdca. Ako to však Ježiš prijal! Ani my nepristupujme s holými rukami k Pánovi pri sv. prijímaní, k oltáru. Denné sebazeprenia sú tie najkrajšie, Ježišovi najmlšie dary.

Pozrime sa ešte raz na rozlúčku pastierov s Ježišom. Ako mu bozkajú rúčky, plienky, šaty Panny Márie a akí natešení sa vracajú k svojmu povolaniu. I Boh od nás často žiada, aby sme sa

⁽⁶⁾ Lk 2, 15.

⁽⁶⁾ Dt 16, 16.

zriekli ďalších radostí rozjmania a vrátili sa k svojmu povolaniu. Niekedy — ako sa hovorí — kvôli Bohu musíme Boha zanechať.

Pastieri, keď sa vrátili k svojmu stádu, boli natešení, lebo videli Ježiša. Všetko ostatné stratilo pred nimi význam. I oni pocítili to, čo sv. Ignác vyjadril slovami: »Nenávidím zem, keď sa na nebo dívam.«

Našli Ježiša a v ňom všetko. Pekne to povedal sv. Tomáš Kempenský: »Kto našiel Ježiša, dobrý poklad našiel. Niet chudobnejšieho od toho, kto postráda Ježiša. Je najbohatší, kto je zadobre s Ježišom.«

Počúvajme pastierov, s akou prostotou, bezprostrednou, pritom však vznešenou láskou chvália Boha, ktorý tak miloval tento svet. Rozprávajú sa a rozoberajú do najmenších podrobností všetko, čo videli a počuli.

A čím viacej hovoria o Ježišovi, tým väčšia je ich láska k nemu. S akou úctou hovoria o Bohorodičke, o dobrotivom Jozefovi. »Čím je srdce naplnené, to hovorí aj ústa.«⁽⁷⁾

(7) Mt 12, 34.

Keď i v nás žije láska ku Kristovi, i my radi hovoríme o tom. Keby sme boli usilovní a šikovní, túto lásku tak v sebe, ako i v bližných mohli by sme ešte stupňovať.

Prečo je to, že pomerne tak málo myslíme na Krista, tak málo o ňom hovoríme? Keby sme to častejšie robili, veselšie by sme išli za svojou prácou, boli by sme silnejší.

Rozhovor s pastiermi. Opýtam sa ich: »Koho ste videli, pastieri? Porozprávajte, čo ste videli, kto sa vám zjavil.« »Novorideniatko a anjeli, velebiaci Boha. Matka, čo Kráľa porodila a materské radosti so slávou panenstva sjednotila, ktorej nebolo a nebude rovnej.«

Potom blahoželám pastierom, teším sa s nimi a rozprávam s nimi, menovite dnes, o Ježišovi, radostne, s nadšením a svojou radosťou budem aj iným príkladom.

30. decembra.

XXXIV.

„A toto vám bude znamením“.

Prvé prípravné ovičenie. Text sv. evanjelia: »Anjel im povedal: Hľa, veľkú radosť vám zves-

tujem, ktorá bude všetkému ľudu, lebo dnes sa vám v meste Dávidovom narodil Spasiteľ, Mesiáš a Pán. A toto vám bude znamením: Nájdete nemluvniatko, zavinuté do plienok a uložené v jasliach.«⁽¹⁾

Druhé prípravné cvičenie. Miesto a dej, ako v XXXII. rozjímaní.

Tretie prípravné cvičenie. Prosím Pána, aby »znamenie«, ktoré svojim narodením dáva, i ja som pochopil a na svoj duševný prospech obrátil.

1. „Toto vám bude znamením.“

Podľa reči anjela, detstvo, jasle, plienky, sú znamenia, podľa ktorých poznáme pravého Mesiáša. Ako výmluvná je to reč! Židia nechceli takého Mesiáša. Urážalo ich to. Pohani s opovržením sa odvracajú od Boha, ktorý sa v maštali narodil, ktorý je handrami ovinutý a v jasliach uložený. A práve toto sú znamenia, že prišiel Vykupiteľ, ozajstný Lekár. Lebo svet je nezdravý. Prečo? Tri veci mu zaškodily: pýcha, hmotárstvo a smyselnosť ho otrávil. A tak či mohol sa skutočný Lekár zjaviť inakšie, než v znamení, čo tak výrazne sym-

(1) Lk 2. 10—12.

bolizuje potrebné lieky: pokoru, chudobu a sebazaprenie.

V tomto rozjímaní preberieme tieto tri lieky podrobnejšie, veď sa i nám zídu.

Svojím príchodom na tento svet Spasiteľ dve veci mal vykonať:

Mal sa stať obetou za hriechy, ktorých sa človek následkom pýchy, hmotárstva a smyselnosti dopustil. A Ježiš dokonale splnil túto úlohu. Jeho znamenia dokazujú, že bol naozaj obetou. I svätí otcovia jasličky za oltár a Ježiša v nich za obetu pokladajú. »Obety a dary si nechcel, ale dal si mi telo. V obetách zápalných a za hriechy nemal si záľuby, preto som povedal: »Hľa, tu som!«⁽²⁾ Pekne to povedal Tertulián: »Sotva čo opustil lono Panny, stáva sa obetou za nás.« A sv. Ján Zlatoústý: »Neverte, že Baránok sa obetoval iba posledným činom svojho života. Keď život obetou chcel zakončiť, obetou ho aj začínal.«

Už v jasličkách okúsil oheň, ktorý ho nakoniec zápalnou obetou urobil. Neskôr to svojim učeníkom prezradil, ho-

(2) Žid 10, 8. 9.

voriac: »Krstom (krvi) mám byť pokrstený a ako ma (úzkosť) sviera, kým sa to nevykoná.«⁽³⁾

Je to výzva aj pre mňa, aby som vzbudil v sebe túžbu za Ježiša čo najviac obetovať. A keď azda teraz ešte ako to Novorodeniatko, nemôžem účinkovať navonok, prinášam obeť modlitby a sebazaprenia, čo je pre získanie milosti veľmi dôležité.

2. „Toto vám bude znamením.”

Ale Ježiš nechcel sa za nás len obetovať, chcel nás tiež povzniesť — ako svoj obraz — na výšku svojho povolania. Aby sme sa — idúc po stopách Kristových — stali svätými a dokonalými, musíme prekonať troje prekážok: nezriadené lipnutie na pozemských veciach, náchylnosť k pôžitkárstvu a nezriadenú lásku k voľnosti.

a) Náš božský Lekár svojím príkladom, svojou láskou, trhá okovy, ktoré nás pútajú k zemi.

Opustená maštal v predmestí, plienky, handry! Lôžko: Jasle, vypožičanou slamou vystlané. To sú znamenia. Či ne-

⁽³⁾ Lk 12. 50.

vysmievajú skon za časným dobrom, za majetkom? Veru mnohí — aj duchovné osoby — často posudzujú ľudí podľa majetku. Či by nemali — ak sú dôslední — alebo opovrhnuť Ježišom, alebo zriecť sa svojich zásad? Také zjavy vyskytovaly sa aj u prvých kresťanov. Už svätý apoštol Jakub spozoroval, že keď sa zjaví na shromaždení (Bohoslužbe) bohatý so zlatými prsteňmi na rukách, všetci vstávajú a ponúkajú mu miesto, ale chudobného strkajú do kúta, a len-len že ho nevykážu. »Či to nerobíte rozdiely medzi sebou a neusudzujete podľa zlých zásad? . . . Či Boh tých, čo sú v očiach sveta biedni, nevyvolil, aby boli bohatí vo viere a dedičia kráľovstva, ktoré prisľúbil tým, čo ho milujú?«⁽⁴⁾

Mám si teda zvyknúť, aj v chudobnom, ba práve v chudobnom vidieť obraz boží a jeho dieťa. Mám si zvykať na nenáročnosť, akú Ježiš v Betleheme preukazoval.

b) U Ježiša vidíme ďalej anjelskú čistotú. Životný program sám si stanovil, a hľa, ako ďaleko je od neho všetko, čo by len zďaleka mohlo vyvolať smy-

(4) Jak 2, 4. 5.

selnosť. Odmieta pohodlie, parenisko to smyselnosti. Jeho spoločnosť? Panna Mária, svätý Jozef a anjeli. Poukazuje tak na prostriedky, ktorými si čistotu uchováme; sú to sebazaprenie, duch chudoby, nežný príbuzenský pomer k Panne Márii a svätému Jozefovi, ktorým aj Boh svojho Syna do opatery sveril.

c) A nakoniec obdivujme a usilujme sa napodobňovať Ježišovu poslušnosť. Pre dieťa, menovite pre nemlúvniatko, poslušnosť je samozrejماً vec. Ale pre Nemlúvňa, ktoré od začiatku vládne božským a ľudským rozumom, je to hrdinská obeta a čnosť.

V klauzúre jaslí, poviazaný, ako by na nemohúcnosť odsúdený, začína svoju pozemskú púť a poslušne ju končí na kríži.

Rozhovor s Pánom. Sv. František z Assisi strávil raz Vianoce v nevelkej jaskyni pri meste Greccio. Jaskyňu si tak zariadil, že bola verným obrazom betlehemskej maštale. Jasličky boli oltárom, na ktorom aj polnočnú sv. omšu odbavovali. Mal tam i sošku Nemlúvniatka. Keď ju raz — podľa legendy —

z jaslí vyberal, socha ožila a pohladila ho po tvári.

Pri sv. omši, po evanjeliu, obliekol si diakonské rúcho a s hlbokým vzdychom, priamo padajúc pod farchou zbožnosti, s radosťou vyzýval veriacich, aby si hľadali nadzemské poklady.

Bolo to kázanie o Kráľovi, ktorý sa v meste Dávidovom narodil. Koľkoráz chcel vypovedať slovo »Ježiš«, vzplanula v ňom láska a nemohol povedať iba »betlehemske dieťa«. A slovo Betlehem znelo mu z úst tak milo, ako by to báranok vypovedal. A keď občas slovo Ježiš predsa vyriekol, bolo mu vidieť na tvári, ako ho to slovo blaží.

I ja sa vynasnažím pohovoriť s Pánom o ponaučeniach, vyplývajúcich z tohto rozjímania a urobím dobré predsavzatie na tento deň, na celý život.

31. decembra.

XXXV.

○ večnosti.

Prvé prípravné cvičenie. Text sv. Písma: »Berie sa človek do domu svojej večnosti.«⁽¹⁾

(1) Kaz 12, 5.

Druhé prípravné cvičenie. Posledný deň pomíňajúceho sa roku často prirovnávame k mŕtvoniku na ceste k večnosti. Vymaňme sa na chvíľu z dravého prúdu času a oddychnime si.

Keď sa poobzerám, všade narážam — ako kedysi prorok Ezechiel — na samé kosti,⁽²⁾ všade cintorín, popol, nezvratné to dôkazy ľudskej pomínutelnosti. Pozemský život vlieva sa do nekonečného mora večnosti.

Tretie prípravné cvičenie. Prosím Pána, aby ma v tento deň presvedčil o nutnosti, zasvätiť sa Bohu.

S myšlienkou večnosti úzko sú spiate tieto otázky:

1. Je večnosť?

Ako je pravda, že je Boh, práve tak je pravda, že je aj večnosť, večný život, absolútna spravodlivosť.

Daromne sa stavajú proti tomu — vo vlastnom záujme — ľudské vášne, márne je každé mudrovanie. Keď zavriem oči, od toho slnko neprestane svietiť. Márne strkám hlavu do piesku, večnosť ma raz predsa dohoní.

»Boh ide po svojej večnej ceste múdrosti, spravodlivosti a lásky. Anjeli pa-

(2) Srovn. Ez 37, 1.

dajú, duše sa potápajú, ale nárek zatratených nezahluší spev blažených: Svätý, svätý, svätý... (Heitinger).

Čo zdravý rozum vyžaduje, to zjavenie nepochybne dosvedčuje:

»Verím v život večný.«

2. Čo je večnosť?

Večnosť je stála prítomnosť, večné teraz. Podľa klasickej definície Boetia »večnosť je súčasné, úplné a nedicelne vládnutie nekonečne dlhým životom.« Stála prítomnosť, stále teraz, v ktorom duša odrazu prežije, alebo pretrpí celú večnosť.

Trocha názornejšie mohli by sme azda povedať: Večnosť je nekonečná reťaz; každé očko reťazi znamená — povedzme miliardu rokov. Keď niekoľko miliárd odoberieme, reťaz sa neskrátí, ak pridáme, nepredĺži sa. Môžeme povedať, že človek v hodinu smrti vstúpil do večnosti, ale nemožno povedať, žeby z nej doteraz niečo odbudol. »Keď strom padne na sever alebo na juh, tak ostane.«⁽³⁾

⁽³⁾ Kaz 11, 3.

Málokedy sa stane, aby strom, ktorý raz padol na sever, búrka milostí obrátila na juh. Istý svätý pri myšlienke, že smrťou vstúpi raz do večnosti a jeho osud bude tým spečatený, tak zmera-vel, že ani hlavu nevedel otočiť. Iný svätý, keď raz pokúšajúceho satana odháňal slovami: »Odstúp satan, ktorého Boh zatratil na celú večnosť«, dostal od satana cynickú odpoveď: »Ty úbožiak, vieš ty vôbec, čo je večnosť?«

3. Aká bude moja večnosť?

Dvojaká môže byť. Alebo večná radosť, večné blaženstvo, bez každej stopy bolesti, smútku, strachu či neistoty, alebo — večné muky a beznádejné zúfalstvo bez každej útechy.

Či už k jednému, alebo druhému, ale k jednému sa istotne blížim, a to veľmi rýchlo. Je to myšlienka, ktorou by sa mal každý cez svoj kraľučky život najviac — mohli by sme povedať — výlučne, zaoberať a tak všetko »sub specie aeternitatis« robiť. Preto sv. Tereška už v detstve so svojim bratom tak rozprávala: »Večnosť? Večná radosť, alebo večné muky!« Preto si zvolil sv.

Alojz za heslo: »Čo mi to osoží pre večnosť?« Preto je tak nesmierné dôležitý osud každého jednotlivca, každej duše, že pre jedinú dušu vyplatilo by sa založiť zvláštne biskupstvo.

Preto prišiel Syn boží na tento svet, preto trpel a umrel na kríži, preto založil Cirkev. A bol by to celkom určite urobil aj pre jednú jedinu dušu.

4. Moja večnosť závisí od tuzemského života.

To je nesporné. Každá moja myšlienka, dobrá, alebo zlá, každé slovo, každý čin je semeno, ktoré do pôdy života zasejem. Mizne, ale v hodinu smrti, pri súde sa všetko zjaví a nasleduje ma neodvratne. »Ich skutky sú s nimi.«⁽⁴⁾

Dobré slovo, myšlienka, krátka modlitba, malá úsluha, sebazaprenie, to všetko sú diela okamihu, ale ich hodnota je nekonečná. Keď sa protivím pokušeniu, keď sa modlím, bedlím, trpím alebo pracujem a som poslušný, to všetko pre večnosť robím. A naopak, hriech jednej sekundy môže mi celú večnosť pokaziť.

(4) Zjv 14, 13.

5. Čo je večnosť v pomere k zemskému životu?

Písmo Starého zákona, keď vypočítava patriarchov, pri každom udáva stáročný vek a u každého končí slovami: »A umrel.« »A bolo všetkých dní Matuzálemových 969 rokov a umrel.«⁽⁶⁾ A čo to je, ten príslovečný vek k večnosti? Život — pokiaľ žijeme — vidí sa nám niekedy dosť dlhý, ale po miliónoch rokov bude to len okamih. Čo je časné, je tak krátke, ako by už bolo pomínulo.

6. Svoj život mám pre večnosť obetovať.

Áno, za blaženú večnosť. Sv. Ján Zlatoústý v knihe Barlaam a Jozafát uvádza túto legendu: Ktorýsi národ veľmi si vážil svojich kráľov, ktorí však vládli vždy iba za rok a po roku odchádzali do vyhnanstva na osamelý ostrov. Väčšina kráľov preto po celý rok hýrila a zabávala sa. Iba jeden z nich bol múdry. Ten rok svojho panovania tak využil, že ostrov, na ktorý sa po roku mal dostať, svojou kráľovskou mocou po celý rok zveľadoval, takže stal sa

⁽⁶⁾ Gen 5, 27.

nie miestom vyhnanstva, ale zemským rajom.

Tento kráľ nežil prítomnosti, ale budúcnosti. Tak máme robiť aj my. Dobre sa postarať o večnosť.

Nikdy nesmiem zabúdať, že to, čo ma dnes na okamih blaží, môže ma navždy trápiť vo večnosti, a naopak, čo ma teraz trochu potrápi, vo večnosti bude mi blaženstvom.

7. Čo mám teda robiť?

Urobím predsavzatie, že budúci rok prežijem svätejšie, mimoriadne sväto. Vezmem si k srdcu radu sv. Tomáša Kempenského: Pracuj, piš, čítaj, buď poslušný, modli sa, mužne znášaj biedu a utrpenie.« Sv. Hyeroným hovorí; »Žiadna práca nie je dosť tvrdá, nijaký čas nie je dosť dlhý, keď nimi večnosť môžeme zaslúžiť.« Lessius nás tak napomína: »Myšlienkou večnosti každý deň sa máme zapodievať, lebo ňou sa najľahšie prekonáva pokušenie: ona nás najbezpečnejšie zachráni od hriechu.«

Rozhovor s Pánom. Obraciam sa k malému Ježišovi, ku Kráľovi večnosti, ktorý sa preto narodil, aby ľudské duše

drahocenné to perly, pre večnosť zachránil. Potom sa obrátim k Otcu nebeskému modlitbou:

»Všemohúci Bože, ako narodený Spasiteľ sveta stal sa zdrojom nášho znovuzrodenia, tak nech nám bude aj darcom nesmrteľnosti. Amen.«

1. januára.

XXXVI.

Nový rok.

(Oktáva Vianoc.)

Prvé prípravné cvičenie. Text sv. evanjelia: »Po ôsmich dňoch, keď bolo treba obrezať chlapčeka, nazvali ho menom Ježiš, ktorým ho bol anjel nazval skôr, ako počal v živote.«⁽¹⁾

Druhé prípravné cvičenie. Miesto a dej. Betlehemska jaskyňa — maštaľ, kde svätá Rodina stuzákonný obrad, spojený s udelením mena, od-bavuje.

Tretie prípravné cvičenie. Prosim Pána, aby som ho i v tomto tajomstve lepšie poznal, viac poľúbil a na jeho nasledovanie sa odhodlal.

(1) Lk 2, 21.

1. Kto sa podrobil obradu?

Maličké, nevinné dieťa, náš božský Kráľ, na ktorého nasledovanie sme sa radostne podujali.

»Učiteľ, budem ťa nasledovať, kam len pôjdeš.«⁽²⁾

Pozrime sa na neho zblízka.

a) Jeho ľudská príroda, spojená s Božstvom. V ňom je všetko nekonečne hodnotné a schopné nekonečnej zásluhy.

Jeho ľudská prirodzenosť je ako by na zem pričarovaný raj.

b) V tomto raji nachádzam aj prameň, božské Srdce, z ktorého voda života vyteká a dáva mu možnosť nekonečnej zásluhy.

c) V jeho srdci drahocenná božská krv. Naozaj drahocenná, má znamenité vlastnosti a silu.

1. I doteraz nás umýva, nie od telesných nečistôt, ale od škvrn na duši.

2. Smieruje. Áno, smieruje nás s Bohom, keď ju pri svätej omši ako žertvu obetujeme. Smieruje nás s bližnými, keď nás s nimi v svätom prijímaní spája. Ale smieruje nás i so sebou samými, le-

⁽²⁾ Mt 8, 19.

bo keď sme ju prijali, vchádza nám do žíl a dodáva nám sily, pozdvihnúť sa nad ľudskú prírodu, premôcť vášne a žiť v čistote a pokoji.

3. Tá svätá krv nás i teraz posväcuje a zabezpečuje nám večný život.

2. Ježiš za nás svoju krv vylieva.

Tvrdá smluva starého zákona, ktorú Boh s vybraným národom zaviazal, už od malého dieťaťa, keď dostávalo meno, krv požadovala. A Ježiš nechcel byť výnimkou. Prečo?

a) Lebo Otec dal príkaz: »Aby svojou vlastnou krvou posvätil ľud.«⁽³⁾ Svet bol vo veľkom nebezpečenstve, ľudstvo sa rútilo do priepasti, ale Boh sa rozhodol, že ako výkupné prijme krv vlastného Syna.

Srdce Ježišovo horí túžbou zavdačiť sa Otcovi a navrátiť, čo bolo stratené. Nevie sa dočkať konca svojho pozemského života a spechá pri prvej príležitosti obetovať svoju krv aspoň čiastočne. Vylieva za nás svätú svoju krv, ktorú len nedávno od Panny Márie dostal.

b) Lebo sa chcel ako dieťa zákona na-

(3) Žid 9. 22.

rodíť. »Božé môj, chcem a zákon tvoj jej v mojom srdci.«⁽⁴⁾ Rozhodol sa, že bude pokorný a poslušný až do krviprelievania, až do smrti. Z poslušnosti zrieka sa krvi.

c) Lebo tým chce vyhlásiť všeobecný zákon sebazapierania. Židovský obrad obrezania je totiž toho výrazom. Svätý Štefan, prvý mučeník jasne hovorí: »Vy tvrdošíjni a neobrezaní čo do srdca a uší, vždy sa protivíte Duchu svätému.«⁽⁵⁾

Toto, od židovských chlapcov zákonom božím požadované krviprelievanie, ktorému sa aj Ježiš, ako zákonodarca, dobrovoľne podriadil, je v úplnom súhlase s programom Kristovho Kráľovstva. Je to so strany Kristovej opätovná výzva, aby sme svojho božského kráľa v boji proti pýche, sebecke a smyselnosti až po krviprelievanie nasledovali.

Trojnásobný sľub je ozajstným vypovedaním vojny tomuto trojnásobnému nepriateľovi. Je to ozajstné krviprelievanie, na ktoré sa niektorí z nás ešte v mladosti, pri skladaní sľubov, podu-

(4) 2 39, 9.

(5) Sk 7, 51.

jali. Zopakujme tento sľub, obnovme si ho v prvý deň roku.

3. Dostáva meno Ježiš.

a) »Nazvali ho menom Ježiš.«⁽⁶⁾

Mal už meno: »Slovo«, »Syn boží«. To vyjadrovalo jeho božský pôvod, božskú prirodzenosť. Teraz dostáva nové meno: Ježiš. Toto už i na jeho ľudskú prirodzenosť poukazuje a znamená: Boh je pomoc, spása.« A on vtelením prišiel nám na pomoc, stal sa nám spasením, oslobodením od hriechu a jeho následkov.

Je to slávne meno. Boh ho najprv Márii, potom Jozefovi a nimi aj nám vyjavil.

Je to meno, ktoré si Pán vlastnou krvou zaslúžil. Aby ho dostal, musel sa podrobiť prvému krviprelievaniu, ktoré však bolo iba úvodom ďalšieho prenasledovania, osočovania, bičovania, trním korunovania, falošného obviňovania a nakoniec ukrižovania.

»Uponížil sa a bol poslušný až po smrť na kríži. Preto ho Boh povýšil a dal mu meno nado všetky mená.«⁽⁷⁾ Toto meno pre Ježiša znamenalo len upo-

⁽⁶⁾ Lk 2, 21.

⁽⁷⁾ Fil 2, 8. 9.

níženie, utrpenie. Iba zmŕtvychvstanie ho raz ovenčí gloriolou.

b) »Ktorým ho bol anjel nazval.«⁽⁸⁾ Meno, čo bolo od vekov v srdci Otca nebeského, prvý raz anjel vyslovil a nám ho oznámil. Preto je tak sväté a veľké. Viem to a použijem to v duševnej borbe.

4. Dieťa odovzdali matke.

Po skončení obradu plačúce dieťa odovzdali matke. Veď je ono matkino a svojich bratov, ktorými sme my. »Lebo malučký narodí sa nám a syn daný je nám.«⁽⁹⁾ Vrátia ho matke, ktorá plače spolu s ním. Vrátia jej Baránka. Má už meno, ktorým ho storáz, tisíc ráz volá, nahlas i potichu. Vrátia ho, aby ho nakrmila, aby mal viac krvi, aby ju mohol za nás obetovať.

Berme účasť v bolesti Panny Márie. Aké je to kruté pre matku, vidieť krvi-prelievanie svojho dieťaťa. A to je iba »initio dolorum — začiatok bolesti.«

Či vidí Matka svojim duševným zrakom i pokračovanie a koniec, či vidí pred sebou aj kríž? Keď jej ho opäť po-

(8) Lk 2, 21.

(9) Iz 9, 6.

ložia do náručia, ale neživého. Či to Matka Spasiteľova tušila? Jej účasť na vykúpení je úmerná účasti na utrpení.

Ale utrpenie Panny Márie mieša sa i s radosťou. Prvý raz odznelo drahocenné meno Ježiš. Zákonité meno Dieťaťa, ktoré mu dal »otec«, zástupca jeho nebeského Otca.

Panna Mária cíti silu tohto mena. Len čo vypovedala meno Ježiš, jej utrpenie sa zmiernilo a preniká ju akási sila.

Rozhovor s tromi svätými osobami a s Otcom nebeským. Poďakujem sa za toto meno, ktoré pre mňa znamená radosť, slávu a silu. Sľubujem, že sa do nového roku pustím v tom mene, pod zástavou tým menom označenou... Meno Ježiš dnes i vždy budem s útcou a pobožne vyslovovať, ako skutočnú, najkratšiu ale i najkrajšiu modlitbu.

Najsv. mena Ježiša.

2. januára.

XXXVII.

Meno Ježišovo.

Prvé prípravné cvičenie. Text svätého Písma:
»A dal mu meno, nado všetky mená.«⁽¹⁾

(1) Fil 2, 9.

Druhé prípravné cvičenie. Predstavím si, ako oznamuje anjel Jozefovi: »A ty mu dáš meno Ježiš, lebo on vyslobodí svoj ľud z jeho hriechov.«⁽²⁾

Tretie prípravné cvičenie. Prosím Pána, aby som jeho meno so svätým Pavlom v srdci, myslí a na ústach nosil po celý život.

1. Meno Ježišovo je svetlo.

Keď ho hlásajú, vrhá svetlo do duší. Pre apoštolov, v prvom rade pre sv. Pavla, meno Ježiš je fakľou, ktorou zažívajú svetlo viery.

Moc toho mena pociťujú i jeho nepriatelia. Tí sa od ničoho tak neboja, ako od mena Ježiš. Apoštolom pohrozili »a prikazovali, aby vôbec nekázali a nevyučovali v mene Ježišovom.«⁽³⁾

Ale nemohli ich zastrašiť. Tí ďalej hlásajú meno Ježišovo a keď zato boli vyšľahani, »odchádzali z rady natešení, že ich uznali za hodných, trpieť potupenie pre meno Ježišovo.«⁽⁴⁾ Svätý Pavol v svojich 14 listoch, ktorými svet i doteraz poučuje, 219 rás spomína meno Ježiš.

⁽²⁾ Mt 1, 21.

⁽³⁾ Sk 4, 17. 18.

⁽⁴⁾ Sk 5, 41.

V tom pokračujú i duchovní nástupcovia apoštolov.

Svätý František Xaverský ponáhľa sa, beží, aby toto meno doniesol k pohanom a tým menom zažal v nich svetlo viery. Obličaj mu zažiari, oči sa zaslzia, keď si na meno Ježiš iba pomyslí. »Život mi je farchou — píše — a radšej by som chcel zomrieť, než vidieť, ako potupujú meno Ježišovo, bez toho, aby som to mohol zabrániť.«

A úspech sa skutočne dostavuje. V tisícoch vzplanulo svetlo viery a nespočetní našli pri svetle mena Ježišovho cestu spasenia. Svetlo je však potrebné nielen pohanom. Koľko ráz sa i v mojej duši zatemní. Sužuje ma neistota a neviem si rady. Koľkokrát mi upadá duch viery, keď neviem srovať svoje činy s vierou. V takom položení meno Ježišovo zapáli mi nové svetlo. Ak mám silu opakovať, keď treba i sto ráz: Ježiš, Ježiš, na nebi mojej duše istotne zasvieti božské Slnko.

2. Meno Ježišovo je pokrmom.

Je pokrmom, ktorý občerství, posilí ducha, keď si naň len pomyslíme. Kŕmí rozum, lebo pripomína, čím je nám Je-

žiš, za čo mu vďačíme a čo od neho môžeme čakať. Ale síli aj vôľu, keď ukazuje, čo možno od neho a skrz neho získať. Ježiš sám vyhlásil: »Čokoľvek budete prosiť v mojom mene, urobím.«⁽⁶⁾

Svätý Peter bol povedal: »Každý, kto bude vzývať meno Pánovo, bude spasený.«⁽⁶⁾

Meno Ježiš má v sebe akúsi tajomnú silu. Každý, keď v pokušení meno Ježiš ústami alebo v srdci vypovie, hneď pocíti, že je silnejší. Meno Ježiš priamo zázračne krotí vášne a odháňa zlého ducha. Kristus nie nadarmo povedal: »V mojom mene budú vyhánaf zlých duchov.«⁽⁷⁾

Hlavne v boji o sv. čistotu je meno Ježiš zdrojom zázračnej sily. Zatiaľ čo bez neho boj je priamo beznádejný, meno Ježiš nepriateľa hneď odzbrojí. Kto je tým menom vyzbrojený, nepadne. Proti nemu je zlý duch ako uviazaný pes: Breše ale neuškodí.

3. Meno Ježišovo je liekom.

V nešťastí alebo smútku je ako balzam na rany. Keď toto meno vysloví-

(6) Jn 14, 13. (6) Sk 2, 21. (7) Mk 16, 17.

me, rozrazíme mračná a uspokojíme sa.

Podľa sv. Bernarda od toho mena krajšie ani vysloviť, ani počuť, ba ani pomyslieť nemožno.

To, čo cíti väzeň, keď sa železná brána žalára otvorí a vstupuje osloboditeľ, prinášajúci omilostenie, čo cíti strokotanec, čakajúci na kúsku brvna spasenie, keď vidí blížiacu sa loď, ktorá ho ide zachrániť, to cítime i my, koľko ráz meno Ježiš na pomoc voláme. Okovy padajú a strokotancovi mora života Ježivošo meno prináša spásu.

Takou, doteraz azda neznámou a nevyužitou pokladnicou je nám meno Ježišovo. Ďakujem za to a vynasnažím sa využiť milosti, utajenej v tomto mene.

Rozhovor s Pánom. Vďaku ti vzdávam, Pane, z plného srdca a chválim meno tvoje naveky, lebo si dobrý, milostivý a milosrdný k tým, čo tvoje meno na pomoc volajú.

Všemohúci, večný Bože, ktorý si nás stvoril a vykúpil, vzhliadni láskavo na túto spásonosnú obeť, ktorú tvojej Výsosti v česť mena Pána Ježiša Krista prinášame, a spolu s ňou i na naše srdcia a celý život. Vlej nám do srdca milosti a daj, aby sme sa tešili, že sme v slávnom

mene Ježišom na večné spasenie vyznačené a nim je naše meno do knihy večného života zapísané.

3. januára.

XXXVIII.

Ježiš — nemluvniatko I.

Prvé prípravné cvičenie. Text sv. evanjelia: »Dnes sa vám narodil Spasiteľ.«⁽¹⁾

Druhé prípravné cvičenie. Miesto a dej. V betlehemskej maštali podľa rozjímania o pastieroch pri jaslích.

Tretia prípravné cvičenie. Prosím Pána, aby tajomstvo jeho narodenia vystupňovalo vo mne radosnú lásku a oddanosť k nemu.

1. Narodenie Ježiša Krista je pre každého radosnou udalosťou.

a) Podťe k jasičkám spravodliví! »Venite fideles!« Svätý svätých, hľa, došiel. Narodila sa Nevinnosť, Poslušnosť, Čistota a Láska. Tu pred nami je náš vzor, model. »Spravodlivý nech len

⁽¹⁾ Lk 2, 11.

koná spravodlivosť a svätý nech sa len posväcuje.«⁽²⁾

Pre umelca je potešením, vidieť umelecké dielo, učiť sa na ňom a tak sa zdokonaľovať. Umelec odchádza za umením do ďalekých krajov. Vedátor je neúnavný v svojom bádaní.

Aj duša, idúca za dokonalosťou, musí byť neúnavná. Ide k jasličkám, lebo tam leží ten nedostižný umelec a súčasne i umelecké dielo, od ktorého dokonalejšie ani Boh nestvoril. Toto je kniha kníh, obsahujúca všetky poklady vedy a múdrosti. Poďme spravodliví, ideme ho obdivovať a učiť sa.

b) I hriešny nech sa poteší. Narodilo sa mu vykúpenie, narodila sa mu nádej a lekár jeho nemoci.

c) I trpiacemu sa pri jasličkách uľaví. Malé ručičky snímajú kríže, alebo ich aspoň uľahčia a rany ošetrí.

d) Poteší sa i chudobný a sirota. Chudobnému sa v ňom bohatstvo narodilo, sirote mať, brat a všetko . . .

V mene tých všetkých sa poďakujem, tým viac, že z každého z nich i ja mám

⁽²⁾ Zjv 22, 11.

niečo v sebe a tak môžem všetkých do istej miery zastupovať.

S božského Dieťaťa prenesiem svoj zrak na Matku božiu, na jeho prvého a najdokonalejšieho nasledovníka, na záchrana hriešnikov, potešenie smútiacich, na dobrotivú Matku chudobných a osirotených. I jej ďakujem a prosím, aby mi pomohla poďakovať svätej Trojici.

2. Malý Ježiš je zdrojom nádeje.

»Narodil sa nám«. Môžem teda pristúpiť k jasličkám s plnou dôverou a bez strachu. Boh už nie je taký tajomný a neprístupný, ako ho žalmista opisuje: »Oheň ho predchádza a spaľuje vôkol jeho protivníkov. Hory rozplývajú sa ako vosk pred Pánovou tvárou: pred Pánovou tvárou celá zem.«^(*)

Nie! Pred tvárou toho božského Dieťaťa sa iba srdcia rozplývajú. Kto by sa hál dieťaťa. Veď ono nehrozí, ale plače. Ženské a detské slzy sú hrozné, ale nie strach, ale lásku a sústrasť vzbudzujú. A keď sa ešte dozviem, že toto Dieťa plače za mňa! Neprichádza ako sudca,

(*) Ž 96 3. 4.

lež ako pomocník. Jeho slzy sú mi najviac krotkou výčitkou, ale prezrádzajú, že je mi ochotný odpustiť a napraviť to, čo mi práve vyčíta. Dieťa sa žiada na ruky a každý ho rád privinie. Hľa, ženích nášho srdca, a žiada si to srdce. Dôverujem Ježišovi i čo sa týka minulosti, prítomnosti a budúcnosti. A že Ježiš, to božské Dieťa je stále ten istý, čo bol, to dokazuje jeho neustála prítomnosť v Eucharistii, pri svätej omši a v svätom prijímaní.

3. Volá ma, aby som sa mu celý odovzdal.

»Narodil sa nám.« Dieťa je náchylné rozdávať. S naivnou ľahkomyselnosťou, s úsmevom rozdáva všetko, čo mu práve do rúk príde. Božské Dieťa ide ešte ďalej: dáva i seba samého. Nám sa narodil. »Je môj a ja som jeho.«⁽⁴⁾

Naozaj, som jeho. Cítim, že on mne a ja som sa jemu narodil a mojím cieľom je, aby som bol celkom jeho.

On pre mňa zanechal nebo i rodičovský dom. Odložil pre mňa plášť nebeskej slávy a ja som sa pre neho sproti-

(4) Pies 2, 16.

vil satanovi, svetu a všetkej svetskej nádhere. On opovrhol pre mňa svetským dobrom, ja, aspoň v duchu, sa ich zriekam. On sa zriekol slobody, dal sa plienkami ovinúť, ja kladiem ruky do okôv pravidiel a predpisov. Jeho ovinula Mária, urobila ho ako by otrokom lásky, a ja sa mu prostredníctvom Panny Márie celý odovzdávam.

Rozhovor s Pánom vykonám podľa sv. Hieronýma, ktorý z lásky k Ježišovi do Betlehema sa presťahoval.

Tieto dni strávim aj ja — aspoň v duchu — v Betleheme. Vynasnažím sa — vykonávajúc svoju prácu — svätú Rodinu ako slúžka obslužiť. Odplatou nech mi je, že Ježiša môžem občas k sebe privinúť. V takom najynom, ale pobožnom a čarovnom duchu, ktorý je vlastný veľkým svätým, ako sv. Bernardovi, alebo Bonaventúrovi, s Ježiškom v rukách vykonám rozhovor, kolokvium sv. Hieronýma:

»Koľko ráz len vidím toto miesto (betlehenskú jaskyňu), srdce sa mi s malým Ježišom rozpráva:

— Pane Ježišu, ako tvrdo ležíš pre moje blaho. Ako že sa odvdáčim?

— Nič si nežiadam. Zaspievaj: Sláva Bohu na výsostiach a teš sa! Ešte horšie mi bude na hore Olivetskej a na kríži.

— Milé dieťa, musím ti niečo dať, všetko svoje zlato.

— Veď celé nebo i zem je moja, všetko zlato a striebro, nič nepotrebujem. Daj to chudobným a ja to tak beriem, ako by si mne dával.

— Urobím to s radosťou, ale i tebe chcem niečo dať.

— Keď si taký veľkodušný, poviem ti, čo mi máš dať: Daj mi svoje hriechy, zlé svedomie, tvoje zatratenie.

— A čo s tým urobíš?

— Vezmem to na ramená a to bude moje kniežatstvo, ako Izaiáš bol povedal: »A kniežatstvo je položené na jeho ramená.«⁽⁶⁾

— O, milé Dieťa, končím dojatý — myslel som, že to chceš, čo je vo mne dobré, a ty pýtaš čo je nedobré. Vezmi to teda a ja sa oslobodím od hriechu a budem mať život večný.

(6) Iz 9, 6.

4. januára.

XXXIX.

Ježiš — nemluvniatko II.

Prvé prípravné cvičenie. Text sv. pisma: »Vo všetkom sa musel stať podobným svojim bratom.«⁽¹⁾

Druhé prípravné cvičenie. Miesto a dej podľa vianočného rozjímania.

Tretie prípravné cvičenie. Prosim Pána, aby som v škole, ktorú pre mňa v jasličkách otvára, bol jeho verným a učenívým žiakom.

1. Ježiš v jasličkách učí pokore.

Ježiša na svet jeho Srdce priviedlo. Kto niekoho miluje, usiluje sa mu byť podobný, lebo vie, že len tak sa priblíži milovanej osobe. Podľa starého latinského príslovia »podobný podobnému sa teší.« Preto Ježiš v svojej nekonečnej láske musel sa stať »podobným svojim bratom.«⁽²⁾

My sme malí, trpiaci a chudobní. Preto sa i on stáva malým, trpiacim a chudobným.

(1) Žid 2, 17.

(2) Žid 2, 17.

a) Stáva sa malým a tým sa nesmierne pokorí. Uvážme, čím je, odkiaľ a kam prišiel.

Je večný. »Ty, Pane, na počiatku zemi si dal základy, dielom tvojich rúk sú nebesá. Tie sa pominú, ale ty ostaneš.«⁽³⁾

Je nekonečný. Svojou prítomnosťou celý svet zaplňuje.

A porovnajme toto všetko s niekoľko dní starým, v jasliach utiahnutým deckom, ležiacim na slame. Všetkej slávy ho pozbavila láska. »Vo všetkom musel sa stať podobným svojim bratom.«⁽⁴⁾

b) Kupec, »keď našiel veľmi cennú perlu, odišiel, predal všetok svoj majetok a kúpil si ju.«⁽⁵⁾ Tou perlou je pokora, to jest dobrovoľné, úplné a bezpodmienečné podriadenie sa vôli božej. Uznanie svojej ničotnosti a nepatrnosti. Pokora je Bohu milá a vzácna čnosť, lebo pokorou vzdávame Bohu jemu patriacu úctu. Avšak málo ľudí pozná tú perlu, lebo pýcha, pomíjajúca nádhera, lesk a sláva ich zaslepila.

⁽³⁾ Žid 1. 10. 11.

⁽⁵⁾ Mt 13. 45.

⁽⁴⁾ Žid 2. 17.

Tu prichádza Syn boží. Stáva sa malým a nepátrným. Neprichádza ako prvý Adam v mužnom veku, lež ako dieťa. Ukazuje mi, aký mám byť, ako sa mám ponížiť a ako sa mám odovzdať do opatery tých, ktorým ma Boh sveril: svojich predstavených a duchovného otca.

I ja mám byť podobný svojmu malému bratovi, Ježišovi, ako i on sa stal podobným mne.

2. Ježiš v jaslach učí trpezlivosti.

a) Boh na nebi je nekonečne blažený. Na nikoho a na nič nie je utisnutý. I svojich anjelov zaplavil nekonečnou blaženosťou. Ale vidí, že my tu na zemi trpíme. Líbi nás, ako svojich bratov, a preto »musel sa stať podobným svojim bratom.«⁽⁶⁾

b) Boh vidí, že ľudia nepoznajú cenu utrpenia, nepoznajú »poklad, skrytý na poli«.⁽⁷⁾ Utekajú od neho, ako od najväčšieho zla. A veru, pre človeka, ktorý padol, toto je ten najpotrebnejší liek, najväčšie dobro. Preto prichádza, aby ho okúsil, ba celkom vypil, až do

⁽⁶⁾ Zid 2, 17.

⁽⁷⁾ Mt 13, 44.

dna. Pre mňa už len posledné kvapky ostanú. Čo mám na to povedať? Ak nie pre iné, tak z lásky, musím sa stať podobným svojmu malému bratovi.

3. Ježiš v jasiach učí chudobe.

a) Boh je nekonečne bohatý, je Stvoiteľom a majiteľom všetkých pokladov. »Tvoja je, Pane, velebnosť, moci i sláva, i víťazstvo; tebe patrí chvála, lebo všetko, čo je na nebi i na zemi, je tvoje.«⁽⁸⁾

Boh vidí našu chudobu, ľúbi nás a chce nám byť podobný. Prichádza teda na zem, medzi nás. Vidím ho v maštali, na vypožičanej slame. Ten bohatý Boh stáva sa chudobným, lebu »musel sa stať podobným svojim bratom.«⁽⁹⁾

b) Príčinou najväčšieho úpadku býva lipnutie k zemskejmu dobru, k hmotu. Toto je koreňom všetkých sociálnych nespravodlivostí a biedy. Hrozba »Beda vám boháčom, lebo máte svoju útechu«,⁽¹⁰⁾ nepomáha. Boh preto siaha k účinnejšiemu prostriedku, k láske. Prichádza na zem, aby dal príklad.

⁽⁸⁾ 1 Krn 29. 11.

⁽¹⁰⁾ Lk 6. 24.

⁽⁹⁾ Žid 2. 17.

»Chudobný som a v námahách od svojej mladosti.«⁽¹¹⁾

Už teraz, v jasličkách, bez slov, ale príkladom hlása: »Blahoslavení chudobní v duchu, lebo ich je kráľovstvo nebeské.«⁽¹²⁾ Už v jasličkách nakazuje: »Veru, vravím vám, niet nikoho, kto opustil dom, alebo ženu, alebo brata, alebo rodičov, alebo deti pre kráľovstvo božie a nedostal by mnoho ráz viac v tomto čase a v budúcom veku večný život.«⁽¹³⁾

Čo na to odpoviem?

Presvedčím seba samého a nadchnem sa: musím sa stať podobným svojmu nebeskému bratovi. Poohľadnem sa, čoho by som sa mohol pre neho odriecť. Odteraz v odriekaní nebudem vidieť nepríjemnosť, ale skutočné bohatstvo. »Však znáte milosť Pána nášho Ježiša Krista, že hoci bohatý, stal sa pre vás chudobným, aby ste sa vy jeho chudobou stali bohatými.«⁽¹⁴⁾ Tak si získam jeho Srdce, jeho lásku, ktorá je viac hodná, ako všetky poklady sveta.

(11) Ž 87, 16.

(12) Mt 5, 3.

(13) Lk 18, 29.

(14) 2 Kor 8, 9.

Rozhovor s Pánom. Prosim od neho tie tri, jemu tak milé čnosti: pokoru, trpezlivosť a ducha chudoby. S toho ohľadu sa sám preskúmam a urobím predsavzatie, že všetko nepotrebné rozdam chudobným a so všetkým, čo mám, budem hospodáriť nie ako s vlastným majetkom, lež ako s dobrom chudobných v Kristu, to jest šetrne a úsporne.

5. januára.

XL.

Malý Ježiš a Eucharistia.

Prvé prípravné cvičenie. Text sv. Písma: »Dieťa sa nám totiž narodí, syn nám bude daný.«⁽¹⁾

Druhé prípravné cvičenie. Pred mojím duševným zrakom tabernákulum sa zvoľna mení v jasličky a pod priehľadným závojom Eucharistie vidím malého Ježiša.

Tretie prípravné cvičenie. Prosim Pána, aby Eucharistia, sprítomnené to vtelenie, vzbudila vo mne a ustálila radostnú náladu Vianoc, a nech mi bude stálou školou, kde sa pôjdem učiť čno-

(1) Iz 9, 6.

sti večného detstva. Lebo podľa slov Kristových: »Ak sa neobráтите a nebudete ako deti, nevojdete do kráľovstva nebeského.«⁽²⁾

Malý Ježiš a Eucharistia.

Je milou a vďačnou úlohou, medzi tajomstvom vtelenia a medzi Oltárnou sviatosťou hľadať znaky podobnosti a tie pre duševné dobro usilovať sa využiť.

Že i sám Ježiš rád to robieva, vidno z početných zázrakov eucharistických.

I.

Prvá vec, spoločná božskému Dieťaťu a Eucharistii je mladosť.

Je síce pravda, že Dieťa, uložené v jasličkách, je ako Boh od vekov, lež ako človek má iba niekoľko dní. Keď mu bolo 8 dní, dostal meno, keď mu bolo 40, rodičia ho v chráme obetovali.

A Eucharistia?

Hoci je tak stará, ako Cirkev sama, a bude jestvovať, kým svet svetom bude, každodennou konsekráciou zachováva mladosť, mohli by sme povedať detinskú útlosť. Sotva čo sa — na slová kňa-

(2) Mt 18, 3.

zove — narodí, po 8—10 minútovom živote vstupuje do hrobu, do srdca veriacich a spolu so svätými znakmi zaniká jej pozemský život. I v tabernákulu najviac 3—4 týždne ostane, lebo podľa prísneho predpisu má byť vymenená. Jej pozemský život je teda sama mladosť. Nechce starnuť, nechce byť dlho v studenom kalichu. Teplé srdcia ju priťahujú, za nimi túži. Ježiš v Eucharistii sa teší, keď prichodí mnoho ľudí, mnoho detinských srdc, aby sa kalich vyprázdnil a on sa pre nás mohol znovu narodiť. Rád ostáva mladý, on, večný Syn večného Otca, ktorému je »tisíc rokov, ako jeden den.«⁽³⁾

II.

Druhým spoločným rysom božského Dieťaťa a Eucharistie je detinská jemnosť a útlosť.

Cirkev to nie nadarmo tak zariadila, že na vtelenie i na sviatok Božieho Tela predpisuje tú istú prefáciu, podľa ktorej »je správne a spásonosné vzdávať vďaku Pánovi, lebo tajomstvo Slova, ktoré sa telom stalo, dodáva duševným očiam našim nového svetla . . . Boh

(*) 2 Pt 3, 8.

sa ním stal viditeľným a roznečuje lásku k veciam neviditeľným.«

Ako by sme sa nenadchli láskou k božskému Dieťaťu, ktoré Panna — podľa prefácie o Panne Márii — »od Duha svätého počala a bez ujmy slávneho panenstva oslnila tento svet svetlom večným.«

Dieťa, ktoré Duch svätý, to nekonečné more krásy, z krvi Panny vytvoril, musí byť nekonečne krásne a milé. Božská čistota a večné svetlo. V ňom nekonečná krása božia, anjelmi obdivovaná, skrýva sa pod závoj dieťaťa a stáva sa ešte výraznejšou.

A v Eucharistii?

I tu sa ukrýva tajomná velebnosť Spasiteľova pod nepatrné spôsoby chleba a vína.

Je to velebné a núti nás to na kolená, keď Pán Ježiš v Eucharistii, v zlatej, drahokamy ozdobenej monštrácii, v záplave svetla je vyložený, keď ho blahovonný dym kadidla a spev veriacich »Svätý, svätý, svätý« obklopuje. A tá velebnosť je predsa tak milá, tak bezprostredná, že nezastrašuje, ale naopak, priťahuje. I to najplachejšie dieťa žiada

sa k Ježišovi v Eucharistii, díva sa na neho, dobre sa cíti pri ňom.

III.

Malé dieťa nazývame nemlúvniatkom. A ako to pristane Ježišovi v obidvoch tajomstvách.

Božské Dieťa po celú svoju mladosť málo hovorí, je nemlúvne. Ústa iných detí Boh mnoho ráz zázrakom otvoril, aby ho vebily. »Z úst detí a nemlúvniat pripravil si slávu,«⁽⁴⁾ hovorí žalmista. Ale Ježiš nebol takým zázračným dieťaťom. On, ako každé iné nemlúvňa, nehovorí; je tichý ako baránok, keď si tvrdý zákon vo veku 8 dní žiada jeho krvi. Len jeho slzy volajú do neba o milosrdenstvo.

Nehovorí, keď na rukách Matkiných prijíma poklonu mudrcov z východu. Len múdрым pohľadom díva sa na symbolické dary, na zlato, kadidlo a myrhu; jeho pohľad ako by hovoril: Lúto mi je.

Nehovorí, keď ho starý Šimeon stretáva, ale jediným pohľadom privádza starecké srdce do vytrženia.

(4) Ž 8, 3.

Od detstva až do 30 rokov v evanjelii nenájdeme slová, ktoré by bol Ježiš ako Mesiáš preriekol, okrem slov v chráme, vo veku 12 rokov, ale i tu nie ako dieťa, ale ako Boh prehovoril.

A božské Dieťa Eucharistie?

V oltárnej sviatosti je ešte viac nemluvňa, ako v detstve pozemného života. Okolo tabernákula je niekedy tak ticho, že je to priam skúška pre vieru.

Ale toto mlčanie je iba zdanlivé a dočasné. Keď máme trpezlivosť vyčkať, božské Dieťa za krátko preruší mlčanie a dá sa do kontaktu s rozjímavou a modliacou sa dušou. Začne hovoriť, ticho, ale srozumiteľne, v troch jazykoch. Hovorí medzinárodnou rečou *lásky*, rečou *svätého Písma* a nakoniec rečou *privátneho zjavenia*.

Božské Dieťa hovorí medzinárodným jazykom lásky. A láska, ktorú on zpod svätých znakov hlása, je láskou, ktorá sa slovami ani vypovedať nedá. Najvyšší stupeň lásky práve to charakterizuje, že človek zamlkne, ako by zmeravie. Stáva sa to v extázii. Takou extatickou láskou je Eucharistia, ktorá však hovorí, a to nahlas, takže jej slová prenikajú aj kovovou stenou tabernákula,

ba často ešte tvrdšou stenou ľudského srdca, stenou, ktorú vytvorily túžby a vášne. A nie je to divné. Veď pod spôsobami chleba a vína horí tá najžhovejšia láska, klope tam Srdce, ktoré láskou celý svet objíma. Či môže pritom srdce ľudské ostať studené?

I keď sme nie schopní, v tichej extáze tráviť pred Oltárnou sviatosťou celé noci, ako sv. František Xaverský, alebo sv. Margita Alacoque, i keď neskladáme hneď ódy a chválospevy, porozumieme reč lásky, ktorou Boh z tabernákula rozpráva. Poznáme to pri návšteve Oltárnej sviatosti, keď po krátkej trpezlivosti v spoločnosti Kristovej začíname sa dobre cítiť. Čím ďalej tam ostaneme, tým viac sa nám srdce zohreje, oči sa zarosia. božský mier a sila nás naplní. Mier, ktorý i sám by nás mohol presvedčiť o prítomnosti Pána. Sila ducha sa nám obnoví, občerství a s novou chuťou dáme sa na ďalšiu púť po krížovej ceste života, ktorá nás tam vonku čaká. Ešte aj kleslá duša, ako duša Phoenixova, vstáva odtiaľ občerstvená, lebo ju vzkriesila láska. Počula z tabernákula hlas Pánov: Tu som, neboj sa. A to stačilo.

Keď už toto tajomné mlčanie a rozjímanie takou rečou hovorí a tak vie zapáliť srdce, o koľko jasnejšia bude reč božského Nemluvniatka, keď pred Eucharistiou s veľkňiou lásky, so svätým písmom v ruke priklakneme.

Často čítame a modlíme sa so žalmistom: »Ignitum eloquium tuum vehementer et servus tuus dilexit illud — čistený v ohni je výrok tvoj dokonale: a tvoj služobník ho miluje.«⁽⁶⁾ Lebo oheň hreje a srdce rado teplotu.

A v svätom Písme skutočne nachádzame oheň. Nech čítame krásne a stále časové dejiny starého zákona, alebo žalmy či knihy Nového zákona, všetko je preniknuté ohňom lásky a všade sa ozýva: »Večnou láskou miloval som Ťa; preto som Ťa z milosrdenstva k sebe pritiahol.«⁽⁶⁾ Aký blažený pocit preniká dušu, keď počuje hlas proroka: »Či môže žena zabudnúť na svoje nemluvniatko, aby sa nezľutovala nad svnom svojho života? A keby ona zabudla, ja nezabudnem na teba.«⁽⁷⁾

Keď Pieseň Šalamúnovu podľa výkladu svätých otcov na seba vzťahujeme,

⁽⁶⁾ Z 118, 140.

⁽⁷⁾ Iz 49 15. 16.

⁽⁸⁾ Jer 31, 3.

určite pocítíte pravdivosť slov, že »Ignitum eloquium tuum vehementer.«

Avšak božské Dieťa hovorí k nám aj rečou súkromných révelácií, rečou, ktorú iba s vybranými hovorí. Veď skoro všetko, čo im bolo povedané, platí pre každú dušu.

Či slová, ktoré sv. Margita Alacoque počula: »Hľa Srdce, ktoré ľudí tak milovalo . . .« nevzťahujú sa na každého?

Rozhovor s Pánom. Vvkonám ho podľa piesne sv. Tomáša Aquinského »Ave verum,« ktorú Mozart tak nádherne zhudobnil:

Ave, ave verum corpus,
natum de Maria Virgine,
vere passum immolatum
in cruce pro homine.

Cuius latus perforatum
unda fluxit et sanguine.
Esto nobis praegustatum
in mortis examine.

6. januára.

XLI.

Zjavenie Pánovo.

1. Povolanie mudrcov z východu.

Chaldejská púšť. Tichá sviatočná noc. Na nebi hviezdy.

Knieža ktorejsi krajiny — sväté Písmo ho mudrcom nazýva — ctiteľ pravého Boha, akých bolo i medzi pohanmi nemálo, dívajúc sa na nebo spozoroval hviezdu neobyčajnej veľkosti a jasú. Tá hviezda ako by ho volala.

Poznáva v nej — bezpochyby účinkom milosti — hviezdu, o ktorej kedysi Balám bol povedal: »Vyjde hviezda z Jakuba a povstane berla z Izraela... Z Jakuba ten bude, ktorý má nanovať«,⁽¹⁾ a vydá sa so svojím sprievodom na cestu. Po ceste stretáva ešte dvoch podobných pútnikov, nesúcich tiež pozdravy svojich poddaných novorodenému Kráľovi, ktorého Boh poslal, aby sjednotil národy.

(1) Nm 24, 17—19.

Aká mohla byť ich radosť, keď sa dozvedeli, že sú všetci účastní rovnakého povolania.

2. Cesta.

Pred nami púšť. Brieždi sa. Na východe akési svetlo sa zjavuje, jasnejšie zorničky. Ako by svetlomet, hviezda, ktorá sa na zem spustila.

Zo tmy sa ťavy, kone vynárajú. Počúť hlas zvončekov, samotú púšte akýsi spev oživuje.

Sú to mudrci z východu; už týždne, možno i mesiace na cestách. Hviezda ich doviedla cez Jordán. U Jericha sa však stratila. Divili sa, ale nezúfali. Dopýtovali sa o novonarodenom Kráľovi, ľudia však nechápali. Poslali ich ďalej na západ.

3. V Jeruzaleme.

Príchod pútnikov do Jeruzalema, ich počet, zvieratá a výstroj vzbudzuje pozornosť. Pútnici sa po novonarodenom Kráľovi dopýtujú, ale ľudia sa tu nielen čudujú, ale i nastrašia, lebo dobre vedia o krutej a krvilačnej povahe žiarlivého

Herodesa, ktorý už nie jedného s cesty odstaviť.

Odkazujú ich do kráľovského paláca. Príchod vznešených hostí budí i tu rozruch, ale otázka, kde je novorodený Kráľ, ktorému sa prišli pokloniť, zapôsobí ako hrom z neba.

Treba to hlásiť kráľovi. Ale kto sa odváži?

Keď sa starý tyran dozvedel, o čo ide, zbledol, zachvel sa ani pavúk, keď cíti korisť.

Ale premáha sa, skrýva vzrušenie.

Dáva rozkazy na dôstojné ubytovanie hostí a hneď je hotový prijať ich. Sotva sa usalašili, už ich aj volajú a odvádzajú do skvelej, zlatým lustrom osvetlenej siene.

Vo dverách zjavuje sa chudá, chorobná postava kráľova v purpurovom rúchu, zlatým opaskom prepásaná. Prichádza pomaly, celou váhou sa na paliču opiera.

Taký bol ten »Veľký« Herodes. Chorobami zničené telo, zločinní zahlušené svedomie, ale nadaný. Aj cisári si ho vážili.

Teraz je 67-ročný, ale drží sa trónu žiarlivou krutosťou. Usadne na trón a podozrievalo sa poobzerá.

Tak sa stretáva nevinná, skoro detinská poctivosť so stelesnenou podlosťou, lžou a krutosťou.

S vyumelkovanou prívetivosťou vypytuje sa o ceste pútnikov. Keď sa ho pýtajú na dieťa, tvár sa mu zachmúri. Azda sa mu tiene vlastných detí, čo ich dal povraždiť, zjavily. Ale zakrýva vzrušenie a pýta si odklad. Tuší, že to bude niečo s Mesiášom a hneď v noci svoláva radu.

Keď sa bol dozvedel, že podľa proroka, Mesiáš sa má v Betleheme narodiť, prepúšťa mudrcov a posielal ich do Betlehema, aby sa všetko podozvedali a keď nájdu dieťa, aby mu to bezodkladne hlásili. Lebo i on sa mu vraj chce pokloniť, urobiť ho svojim nástupcom.

4. V Betleheme.

Sotva mudrci vyšli z mesta, hviezda sa im opäť zjavila a dovedla ich do Betlehema, do domu, kde už svätá Rodina bývala.

Boli iste prekvapení, keď novorodeného kráľa nenašli v paláci, ale v obyčaj-

nom domčeku. Ale nepohoršili sa. O Spasiteľovi sveta mali jasnejšie predstavy než Židia.

Keď sa Mária dozvedela o vysokej návšteve, so vznešeným kludom a nevýslovnou jemnosťou vzala Dieťa na ruky; mudrci, sviatočne vystrojení s východnou obradnosťou vstupujú.

Mária sedí v závoji, so Synom v náručí.

Mudrci vystierajú koberec a vykladajú svoje symbolické dary. Potom sa poklonia Dieťaťu a s úctou, pokorne a s dôverou sa mu, spolu so svojím ľudom, obetujú.

Kto vie, čo cítili v tom okamihu.

Mudrci podávajú dary Dieťaťu. A ono — ako by žehnajúc — vystiera rúčky, a žiarivým pohľadom múdro a dobrotivo díva sa na kľačiacich mudrcov, na ich dary, ale i na celý svet, na pohánov. Pozrelo sa so zaľúbením na dary, hlavne na myrhu, ktorú mu v zlatej nádobe podali. Všetko rozumelo, všetko opätovalo milosťou. Matka iste dovoľila, aby mu rúčku pobozkali, azda im ho aj podala.

A potom sa porozprávali.

Zpod závoja občas sa zjavila tvár Panny, a jej krása a pokora vznešených hostí hlboko dojala.

Pýtali sa na okolnosti narodenia nového Kráľa. A Mária ochotne odpovedá, kráľovsky vznešene, a predsa vlúdne.

Tak učila — teraz poprvý raz — z pohanov sa tvoriacu Cirkev. Ňou sa svetlo viery dostalo na ďaleký východ.

Rozlúčka bola pohnutá. Mudrci plakali, keď seba, svoju vlasť a národ Márii obetovali a svätú Rodinu k sebe volali.

Mária dala im na pamiatku závoj, aby sa podelili.

Hostia sa vracajú do stanov, aby tam prenocovali. Vo sne ich anjel napomenul, aby sa nevracali k Herodesovi. A ráno sa pobrali inou cestou.

Všetko, čo videli a prežili, bolo im bohatou odmenou za všetky útrapy a nebezpečenstvá cestovania. Dožili sa cieľa svojho života.

Než by sme toto tajomstvo podrobne prebrali, teraz len niekoľko bodov vezmeme do úvahy.

Toto tajomstvo je do istej miery tajomstvom šťastných sklamaní.

a) Čo čakali dobrí mudrci? Akiste kráľovský palác, komfort, skvelé privítanie a okázalé slávnosti.

A čo našli? O novorodenom Kráľovi nik nevie. Nik sa oň nestará, dlho ho hľadajú. A nakoniec našli ho. Azda už malo i rok. Ale kde ho našli? V malom, jednoduchom domčeku. Aké to sklamanie! A predsa! I keď boli na veľké veci pripravení, skutočnosť všetko prekonala.

Hľadali zemskeho a našli nebeskeho Kráľa. Hľadali panovníka, ktorý svoj ľud blaženým urobí na zemi, a našli toho, čo dáva večné blaženstvo. Hľadali človeka a našli Boha. Šťastlivé sklamanie!

b) I my sme na tom často tak v svojom povolání. Často sa sklameme. Hľadáme mnoho útechy alebo časnú radosť a nenachádzame. Sklamali sme sa. A predsa! Až keď sa daromné túžby rozplynú, až vtedy poznáme skutočnú cenu povolania, cenu duchovného života.

Vtedy uznáme, že sme les pre stromy nevideli. Naše povolanie dáva nám vý-

hody, na aké sme nerátali, na aké sme ani nemysleli.

Vyliečili sme sa, azda za cenu bolestných operácií, zo sebeckej samolásky, poznali sme nekonečnú cenu krížov a keď sa závoj zemských túžob rozplynul, až vtedy badáme večný náš cieľ, ku ktorému nás povolanie istotne dovedie. Sklamali sme sa, ale šťastlivo. Dostali sme viac, ako sme čakali.

Rozhovor s Pánom. Pýtam si toto šťastlivé sklamanie dnešnou cirkevnou modlitbou: »Bože, ktorý si dnes jednorodného svojho Syna hviezdou privedeným pohanom zjavil, dovoľ láskave, aby sme my, ktorí sme ťa už vierou svojou poznali, priamo videli tvoju velehu. Skrze Pána nášho...

Poznámka: V nasledujúcich rozjímانيach pokračujeme až do nedele po zjavení. Potom prejdeme na nasledujúci sväzok. Rozjímania, určené na ostatné dni oktávy v príslušnom roku vystanú.

XLII.

Mudrci z východu II.

Prvé prípravné cvičenie. Text sv. evanjelia:

»Keď sa teda narodil Ježiš v judskom Betleheme za čias kráľa Herodesa, hľa mudrci prišli do Jeruzalema z východných krajín a pýtali sa: Kde je novonarodený kráľ židovský? Videli sme totiž jeho hviezdu na východe a prišli sme sa mu pokloniť. Keď to kráľ Herodes počul, zarazil sa nad tým a celý Jeruzalem s nim. Dal svoláť všetkých veľkňazov a zákonníkov ľudu a vyzvedal sa od nich, kde sa má Mesiáš narodiť. Oni mu odpovedali: V judskom Betleheme, lebo tak napísal prorok: Ty Betlehem, judská zem, medzi poprednými mestami Judska, keďže z teba vyjde vojvodca, ktorý má spasíť môj ľud izraelský. Tu Herodes dal si potajomky predvolať mudrcov a usilovne sa vyzvedal od nich o čase, kedy sa im hviezda zjavila. Potom ich poslal do Betlehema a povedal: Idte a usilovne sa dopytujte na dieťa. Keď ho nájdete, oznámte mi, aby som sa mu i ja šiel pokloniť. Keď vypočuli kráľa, vydali sa na cestu. A hľa, hviezda, ktorú uzreli na východe, šla pred nimi, až prišla a zastavila sa, kde bolo dieťaťko. I vošli do domu,

našli dieťaťko s Máriou, jeho matkou, padli na tvár a klaňali sa mu.«⁽¹⁾

Druhé prípravné cvičenie. Miesto a dej, ako u predošlého rozjímania.

Tretie prípravné cvičenie. Vidiac lásku Ježišovu k ľuďom dobrej vôle, prosím jeho božské Srdce, aby sa mi zjavilo, zapáťilo i moje srdce a vzbudilo vo mne horúcu túžbu, nasledovať ho.

1. Povolanie mudrcov.

Božia láska už odo dávna myslela na tieto šľachetné duše a rozhodla sa, že ich povolá na život, potom — milosťou — na pravú vieru a večné spasenie. Áno, zpomedzi toľkých miliónov. A prečo práve ich? »Nevyspytatelné sú jeho súdy a nepochopiteľné jeho cesty.«⁽²⁾

Povolal ich z pohanského sveta a ukázal tak, že doklady vtelenia nie sú len pre potomkov Abrahámových, s ktorými Boh smluvu zaviazal, ale pre všetky národy.

Preto zasvätila Cirkev, zväčša z pohanského sveta utvorená, tento deň ešte skôr, než Vianoce. Preto sa vo vďačke Pánovi rozplýva duša, ktorej pred-

(1) Mt 2, 1—11.

(2) Rim 11, 33.

kov Boh v osobe mudrcov na katolícku vieru povolal. Už vtedy sa nám zjavila hviezda spasenia. Vtedy sme — podľa slov pápeža sv. Leva — »vstúpili do imania nehynúceho dedičstva.«

2. Ako boli povolani?

Zjavenie sa hviezdy bolo pre nich prostriedkom milosti. Sami sa priznávajú: »Videli sme totiž jeho hviezdu na východe.« Všetci sú učenci, hlavne v hvezdárstve zbehlí. Zjaví sa im hviezda, ktorá nielen že je nová, ale neriadi sa podľa hvezdárskych zákonov. Balámo-vo proroctvo im pripomína: »Vyjde hviezda z Jakuba.«⁽⁸⁾ Medzitým i milosť urobila svoje. Pôsobí na dušu, utvrdzuje ju; povzbudzuje vôľu, aby to, čo ako spásonosné poznali, aj vykonali.

I Ježiš myslí na nich a pozoruje prácu milosti. Či nájde poslušné srdcia? Tak, ako my odprevádzame v duchu dôležitý spis, či vykoná svoje poslanie. Ako sa teší srdce Spasiteľovo, že milosť dopadla na úrodnú pôdu. Pozoruje, ako sa mudrci chystajú na cestu, nešet-

⁽⁸⁾ Nm 24, 17.

riac obetí, len aby sa k nemu dostali a priniesli mu svoje dary. Radostne uznávajú obeť, ktoré prinášajú. Hľa, títo ľudiac, hoci zatiaľ pohani, idú za hlasom povolania. Nedbajú, že tým sa azda stanú pred svetom smiešnymi, že to stojí mnoho peňazí a námahy, ba že je to za vtedajších pomerov i životu nebezpečné. Sama cesta je veľmi zdĺhavá. Ak prišli z Perzie, museli ísť aspoň 4 mesiace, keď z Chaldejska, 60 dní.

Oni však nedbajú. Nedbali, že ich azda nazvú exaltovanými alebo neuveria v ich dobrý úmysel. Čosi im však našepkáva: »Buďte veľkodušní!«

Či ja tiež nepočujem občas volanie: Buď veľký duchom! Odváž sa a konaj, čo ti milosť prikazuje! I keď ťa ľudia posúdia, azda sa i vvsmejú. Čo sa staráš o ľudí? Či ťa oni budú súdiť? Prvou regulou duchovného života — hovorí sv. Ján Berchmans — je, nastarať sa o mienku sveta.«

Musíme tiež uvážiť, že nasledovanie hlasu milosti pre mudrcov z východu neznamenaloby povinnosť, iba radu. Neodvolávalo sa na svedomie, iba na lásku.

Boh niektoré veci prikazuje, alebo zakazuje, ale o mnohé iba prosí a odvoláva sa na lásku.

Môžeme si však pomyslieť, aké smutné by to bolo bývalo pre malého Mesiáša, keby boli mudrci len mudrovali, ale nakoniec doma ostali.

A ja koľkokrát som mu spôsobil taký zármatok? Koľkokrát sa mi zjavila hviezda, v napomenutí predstaveného, duchovného otca, vo výčitke alebo rade. Pri modlitbe, pri rozjímaní koľko rás ma zasiahol lúč milosti, ktorý ma na zľešenie, na dokonalosť povzbudzoval. Videl som hviezdu, ale nešiel som. Váham a brodím v močiari lenivosti.

A ako by mi pomohlo, keby som sa rozhodol: »Videl som jeho hviezdu a prišiel som.«

3. Zmiznutie hviezdy.

Evanjelium nehovorí, že by bola hviezda mudrcov z východu stále doprevádzala. Ani toho nebolo treba. Veď oni dobre vedeli, kde leží Júdsko, nový to domov synov Jakubových. Cez to však, keď sa nad nimi v noci zastavila, bola im útechou. A potrebovali útechu,

aby ich na ďalšie sklamania pripravila. Úlohou myšlienok a pocitov, ktorými nás Prozreteľnosť občas poteší, je, aby sme boli pre dni zúfalstva a beznádejnosti posilnení. Zo svetla a tepla, ktoré nás vtedy zasiahne, čerpáme na dni studenej noci.

Keď si v nešťastí na chvíľu útechy pomyslíme, hneď sme silnejší a nepadáme do zúfalstva. Veď Boh sa nemení a keď sa i ukryje, i vtedy sa na nás láskavo usmieva, ako slnce, ktoré i pod mrakom svieti.

Vidíme to u mudrcov. Kým boli v Jeruzaleme, hviezda, tento prostriedok a obraz milosti, sa im neukázal. Bola to pre nich ťažká skúška.

Zmiznutie hviezdy malo dve príčiny. Za prvé bolo zbytočné, aby hviezda ukazovala cestu tam, kde ju Boh úradne, v synagóge sám ukazuje. A skutočne, mudrci dostávajú tu správny návod, kde majú hľadať Spasiteľa.

Ani pre nás nie sú potrebné súkromné ziavenia, keď je tu neomylná Cirkve, ktorá nás povedie istejšie než mimoriadne »hviezdy«.

Po druhé toto nevďačné a ľahostajné mesto nebolo hodné milosti, aby ho Boh

na príchod Mesiáša ešte aj mimoriadnymi prostriedkami upozorňoval. Tým by bol ich zodpovednosť a trest iba zväčšoval.

Mimoriadna milosť bola len pre pobožných mudrcov z východu rezervovaná.

Akonáhle opustili Jeruzalem, hviezda sa im opäť zjavuje a vedie ich k vytýčenému cieľu. Teraz už »išla pred nimi«,⁽⁴⁾ ukazujúc, že ich vytrvalosť bude odmenená a »zastavila sa, kde bolo dieťaťko.« Ukázala im skromný domček. Tým Boh podotrel vieru mudrcov, ktorá mala byť ďalšej skúške podrobená, lebo veď novorodený Pán neba a zeme býva v malom domčeku, matkou je mu chudobná žena remeselníka. Čo na to doma povedia, keď to počujú?... Pre taký zážitok bolo veru škoda toľkej námahy. Ale duše mudrcov boly už podmanené milosti. V ich očiach malý domček je nebeskou glóriou ovenčený a v malom Dieťaťu Spasiteľa sveta poznávajú.

Pokľaknime s nimi i my pred božským Dieťaťom, ktoré sa i na nás, z Eucharistie práve tak díva. Nehovorí ústami, ale srdcom. Dajme mu svoje srdce.

⁽⁴⁾ Mt 2, 9.

Rozhovor s Pánom. Poďakujem sa za milosť, že som bol povoláný k viere a na službu Bohu. Obnovím v sebe duch povolania. Urobím predsavzatie, že každý, hoci len náznak milosti, budem verne nasledovať.

Oktáva zjavenia.

Tretí deň.

XLIII.

Mudrci z východu III.

Pripravné cvičenia, ako v predošlom rozjímaní.

1. Šťastlivý odchod.

Duševná pohotovosť, dispozícia, s akou sa mudrci z východu na cestu vydali, ostane večným vzorom pre každého, čo sa na cestu pokánia, na cestu dokonalosti a svätosti odhodlali. Odložiac všetky neodôvodnené pochybnosti a starosti, spoliehajú sa jedine na božiu Prozreteľnosť, na hviezdu milosti. Nehovoria, ako lenivý: »Lev je vonku, na prostred ulici mohol by som byť zabitý«,⁽¹⁾ nevyhovárajú sa na rôzne nebezpečenstvá, ktoré azda ani nejestvujú, len aby sa nemuseli vydať na cestu.

⁽¹⁾ Prís 22, 13.

Nerozhodný nevie si uvážiť, že v nečinnosti a prílišnej opatrnosti skrýva sa viac nebezpečenstva, ako v odhodlanosti. Zbabelý sa raz presvedčí, že »uteká pred levom a stretne ho medveď.«⁽²⁾

Koľko povolaní, koľko kariér zničila už lenivosť a zbabelosť. Len keď sa nám hviezda stratila, až vtedy plačeme nad premárneným životom. Kto sa v dobrom úmysle na veľkú a múdru vec podujme, ten nikdy neobanuje, hlavne keď sa na vybojovanie svätosti podujal. Tu stretne sa s vôľou Božou, a smelo ide za heslom: »V tebe, Pane, dúfam, nebudem zahanbený na veky.«⁽³⁾ Na tých sa splnia slová Mojžišove: »Pán však šiel pred nimi, aby im ukazoval cestu, vo dne v stĺpe oblakovom, v noci v stĺpe ohnivom, aby im bol vodcom na ceste v obidvoch časoch. Nikdy nezmizol oblakový stĺp vo dne, ani ohnivý stĺp v noci pred ľuďmi.«⁽⁴⁾

2. šťastné pokračovanie.

Mudrci, pretože sú múdri, neodbočujú s cesty ani napravo, ani naľavo, ale idú stále po ceste, ktorú im hviezda

⁽²⁾ Am 5, 19.

⁽⁴⁾ Ex 13, 21. 22.

⁽³⁾ Z 30, 1.

ukazuje a tak sa určite približujú k cieľu. Vedia a cítia, že každé odbočenie bolo by len stratou času.

I mne dal Boh svetlo, ktoré ma vedie, a to štvoraké. Prvé je zdravý cit, ďalej svetlo viery, vnuknutie a nakoniec vedenie predstavených, duchovného otca. To je mi hviezdou, ktorú mám nasledovať. Bárs by som ju bol nasledoval od detstva! Ako ďaleko by som už bol zašiel. Aspoň odteraz chcem byť medzi múdrymi a rozumnými.

3. Skúška.

Neprotiví sa plánom Prozreteľnosti, ba naopak, je s nimi v úplnom súhlase, že Boh, bez toho, aby sa od vyvolených odvrátil, podrobuje ich skúškam. Takou skúškou bolo pre mudrcov z východu zmiznutie hviezdy. I keď »nevyspytateľné sú (Božie) súdy a nepochopiteľné jeho cesty«,⁽⁶⁾ aspoň čiastočne azda pochopíme jeho myšlienky a ciele. Boh odňal hviezdu, aby

a) ukázal, že on je bezpodmienečným pánom milosti a útechy.

⁽⁶⁾ Rim 11. 33.

b) I keď občas odberie útechu, to len preto, aby nás pozbavil samolúbosti, ktorá sa i do duchovného života často vkráda, a vybraných pripravil na útechu tým väčšiu.

c) Chcel ukázať, že i tí, čo ich Boh mimoriadnou milosťou sprevádza, utisnutí sú na vedenie. Aj vybraní sú povinní, mimoriadne milosti, ktorých sa im dostalo, dať pod kontrolu duchovného vodcu.

d) Zmiznutie hviezdy vyžadovala si aj božia sláva. Tak boli mudrci prinútení zastaviť sa u Herodesa a tak sa vyplnily plány, ktoré mal Otec so Synom a ktoré nakoniec na jeho slávu sa obrátili.

A mudrci, naplnení božou milosťou, na skúške obstáli. Neprišli do rozpakov. Keď sa im nebeské svetlo stratilo, hľadajú pomoc u ľudí, a nájdu ju. Kráľ a zákonníci, ktorí sami zapreli Mesiáša, iných však k nemu priviedli, sú ako značky po ceste. Ukazujú cestu iným, samy sú však nehybné.

Či nie som takou nehybnou značkou pri ceste i ja?

Či sa nemám obávať spolu so sv. Pavlom, »aby som azda nebol zavrhnutý, hoci som iným kázal.«⁽⁶⁾

I nevesta Piesne Šalamúnovej, keď nenachádzala ženícha, rozhoduje sa: »Vstanem a pochodím mesto...: Či ste nevideli toho, ktorého moja duša miluje?« pýta sa od strážcov. »Sotva som od nich odišla — rozpráva ďalej — našla som toho, ktorého miluje moja duša.«⁽⁷⁾

Tými strážcami, majstrami duchovného života sú svätí, Cirkvou kontrolovaní teológovia, asketickí spisovatelia a duchovní vodcovia. I najdokonalejšie duše žiadajú si vedenia. Svätá Terezka veľmi sa starala, aby jej duchovné dcéry mali príležitosť, vo veci duchovného života dobrú radu si vyžiadať.

Rozhovor s Pánom. Prosim od neho rozhodnosť, akú mudrci z východu preukázali, aby som s nimi po správnej ceste mohol pokračovať a aby som pri skúškach života vždy obstál. Pevne sa rozhodnem, že každé vnuknutie poslušne budem nasledovať a riadiť sa podľa pokynov duchovného vodcu.

(6) 1 Kor 9, 27.

(7) Pies 3, 2. 3. 4.

XLIV.

Mudrci z východu IV.

Prvé prípravné cvičenie. Text sv. evanjelia: »Padli na tvár a klaňali sa mu. Potom otvorili svoje pokladnice a podali mu dary: zlato, kadidlo a myrhu.«⁽¹⁾

Druhé prípravné cvičenie. Miesto a dej ako v rozjmaní na sviatok zjavenia.

Tretie prípravné cvičenie. Prosím od Pána zbožného ducha a milosti, aby som mu dary, ktorým boli dary mudrcov symbolom, bol hodný odovzdať.

1. Poklona mudrcov.

Predstavím si, ako sa mudrci z východu klaňajú Dieťaťu. Podľa východných zvykov celí sa vrhajú na zem. Zovňajšia poklona, ktorá však vnútornú oddanosť vyjadruje. To mal asi na mysli žalmista, keď napísal: »Pred ním sa klaňať budú Etiopski; a jeho nepriatelia (pohani) budú lízať prach zeme.«⁽²⁾ Nie strach, ktorý voči najhlavnejšej Bytosti nebol by neodôvodnený, ale vďaka a

⁽¹⁾ Mt 2, 11.

⁽²⁾ Z 71, 9.

nádej vrhá ich na zem. »Hľa, Boh je Spasiteľ môj, dúfať budem a nebudem sa báť: lebo moja sila a moja chvála je Pán, a stal sa mi spasením. Načierať budete vody v radosti z prameňov Spasiteľových.«⁽³⁾ Ešte raz si premyslím hrdinstvo, ktoré mudrci preukázali, kým sa sem dostali a obdivujem ich vieru. Z toho vidím, že viera je naozaj darom od Boha, a to darom najcennejším, aký Boh dáva svojim vyvoleným. Aký bystrý je zrak viery! Vidí a poznáva Spasiteľa na kríži i v Eucharistii. Len duch pokorný, hotový pokloniť sa Stvoriteľovi, môže prijať taký dar. Pokora a bystrý zrak, hľa, ako úzko súvisia.

Pokorné a poslušné dieťa otec vyvedie na vysokú horu, odkiaľ všetko uvidí a pokochá sa v nádhernej krajine. Neposlušné a spupné dieťa doma nechá a ono nič nevidí.

Bezprostrednou odmenou pre mudrcov bol pokoj a útecha. I oni mohli povedať: »Nasýtím sa, keď sa zjaví tvoja sláva.«⁽⁴⁾ V starom zákone zjavenie sa anjela bolo hrozné, lebo podľa ľudovej mienky znamenalo smrť. Ale zja-

⁽³⁾ Iz 12 2. 3.

⁽⁴⁾ Ž 16. 15.

venie sa Boha bolo priamo strašné. Pomyšlím na horu Sinai.⁽⁵⁾

Blízkosť Boha naplňuje mudrcov strachom, ale láskavosť Dieťaťa ich okúzli. Ako dobre im bolo, keď sa mu poklonili. Sv. František Borgia, ešte ako svetská osoba, žiadal sv. Ignáca, nech mu od Boha len toľko vyprosí, aby mu bolo dovolené v neprestajnej prítomnosti Boha byť neustále skloneným.

Keby i moje srdce bolo tak prosté, naplnené vierou a pokorou, s akou túhou by sa blížilo k eucharistickému Dieťaťu, ako vďačne a dlho by pri ňom sotrvalo. Potom i ja by som, spolu so žalmistom »sedemkrát cez deň chválu«⁽⁶⁾ vzdával Bohu pri jeho oltári.

2. Dary mudrcov.

Na východe pred veľkého pána nikto nepredstúpi bez darov. I Boh si to tak žiadal: »Neukážeš sa pred mojou tvárou prázdny.«⁽⁷⁾ I mudrci cítili potrebu, svoju oddanosť preukázať darmi. Ale ich dary sú jemnejšie, ako surové dary Židov. »Kráľovia z Tarzu a ostrovy obe-

(5) Srovn. Ex 19. (6) Ž 118, 164. (7) Ex 23, 15.

tovať budú dary: kráľovia Arabov a Sába budú nosiť pocty. A klaňať sa mu budú všetci králi zeme.»⁽⁸⁾

Môžeme si predstaviť, aké milé boly tieto dary Ježišovi. Ten, ktorý dar chudobnej vdovy tak radostne prijal a ktorý si obeť Abelovu pre dobrý úmysel tak vysoko cenil, so zadosťučinením videl dary pohanských kniežat, ktoré mu s takou láskou a oddanosťou ponúkli. Lebo cena daru a obeť nezávisí na veľkosti, ale na úmysle, s akým sú dávané.

Cenu darov zväčšoval ich mystický význam. Starý kresťanský básnik bol napísal: »Kadidlo, zlato a myrhu prinášajú do daru, čo patrí kráľovi, človeku a Bohu.«

Zlato mohlo znamenať daň, daň lásky, ktorou boli dlžní svojmu Kráľovi. Kadidlo, ako symbol modlitby, vyjadrovalo ich vzťah k Bohu. A myrha, ako slza stromu, pripomínala ich sebazaprenie, obeť.

Rehoľníkovi zlato pripomína chudobu, svet, ktorého sa pre lásku k Bohu odriekol, myrha je mu symbolom čistoty a stáleho boja s ľudskou prírodou a

(⁸) Ž 71, 10—11.

kadidlo symbolom svätej poslušnosti, lebo ním sa stane blahovonnou obetou.

V daroch mudrcov môžeme vidieť symbolickú obetu Ježišovi — kráľovi, veľkňazovi a človeku.

Preberme tieto symboly rad-radom a aplikujme ich na seba. A nasledujúc vnuknutie srdca, obetujme sa aj my, a to bezpodmienečne.

3. Čím sa odvd'ačí Ježiš?

Darmi, a to omnoho cennejšími a vzácnejšími. Lebo Boh sa nedá prekonať vo veľkodušnosti. Podáva im zlato múdrosti. »Lebo všetko zlato s ňou (s múdrosťou) porovnané, je ako drobný piesok.«⁽⁹⁾

Oboznamuje ich s hlbokými tajomstvami kresťanskej viery, dá im poznať cenu večnosti, za ktorú je hodno vzdať sa všetkého, aj života.

Za kadidlo dáva im milosť pobožnosti a horlivosti, azda i mysticizmu. Za myrhu lásku ku krížu, ducha sebazaprenia a kajúcnosti a podľa niektorých i slávu mučenícku.

Mudrci poznali Dieťa i jeho Matku,

⁽⁹⁾ Múd 7, 9.

azda ho i objali a vybozkali, čo ani anjelom nie je dožičené.

Aké je dobré, slúžiť Bohu a úplne sa mu odovzdať!

A ja čo dám Bohu? Čo môžem v svojej chudobe?

Mnoho, veľmi mnoho. Môžem mu dať srdce a lásku, svoju slobodu i čas. Každý okamih života. Odmenou mi bude večnosť.

Rozhovor s Pánom. Bude to opäť sebaobetovanie, ale také, čo neostane len pri slove, ale čo prejde do praxe. Čo by som mohol dať dnes? Azda práve čas by som si mohol lepšie zadeliť a využiť, a namiesto prázdnych slov, urobiť, čo urobiť treba. A čo urobím, urobím bezchybne, poriadne. Veď v tom, čo dnes urobím, Bohu sa chcem obetovať.

Oktáva zjavenia.

Piaty deň.

XLV.

Mudrci z východu V.

Prípravné cvičenia, ako u predošlých rozjímaní.

1. Toto tajomstvo preslávi Ježišovu silu.

Slávne je to tajomstvo a poukazuje na moc, ktorou Ježiš vládne na nebi i na

zemi. Už teraz sa splňuje, čo Ježiš predpovedal, keď sa lúčil s týmto svetom: »Daná je mi moc na nebi i na zemi.«⁽¹⁾

Na zemi. Lebo svojou milosťou podmaňuje si kniežatá; kniežatá, čo vládnu vojskom podmanuje si on, malé Dieťa. »A sú mu poddaní anjeli, mocnosti a moci.«⁽²⁾

Ukáže svoju moc i na nebi. Stvoril čarokrásnu hviezdu, ktorá je tak mnohovravná. Pripomína Pána, Stvoriteľa.

Hviezda je na to, aby vo tme svietila. A Ježiš? »Ja som svetlo sveta. Kto mňa nasleduje, nebude kráčať vo tme, ale bude mať svetlo života.«⁽³⁾

Hviezda je sprievodcom na cestách, na mori. Tým je Ježiš pre duše, idúce za večnosťou.

Hviezda sa nám zdá maličká, je však nesmierna. Taký je aj Kristus. Je malý, menovite v Eucharistii.

Hviezda pôsobí na zem. V prvom rade ju priťahuje. Tak pôsobí i Ježiš svojou milosťou a láskou. Prosím ho, nech pre mňa taký ostane pre celý život.

(1) Mt 28, 18.

(3) Jn 8, 12.

(2) 1 Pt 3, 22.

2. Preslávi Ježišovu múdrosť.

Vyjaví Ježišovu múdrosť. Mudrci sa mu klaňajú a zriekajú sa tak múdrosti tela a krvi. Pútnici z východu nejdú za pozemským, ale za nebeským svetlom a klaňajú sa nebeskej múdrosti. Je to obdivuhodná Múdrosť. Veď vieme, ako sa každý, i kresťan, čo do školy dokonalosti chodí, pridržiava svojho rozumu, svojej múdrosti a ako beží za zemským majetkom, za pôžitkom. A tu sa pohani klaňajú Ježišovi, tomu stelesnému vzoru chudoby a sebazaprenia.

Preto, lebo človek je otrokom svojich túžob, Ježiš chudobu urobil vzácnou, opovrhnutie slávnym, utrpenie príjemným.

A v osobe Herodesa a v Židoch zahľadáme súčasne politiku a machinácie sveta. Používa ich na šírenie svojho mena.

V tajomstve božieho detstva, tam pri jasličkách i ja sa mám učiť pravej múdrosti, ktorú Boh v chudobe, pokore a sebazaprení ukrýva. »Otče, ukryl si tieto veci pred múdrymi a obozretnými, a maličkým si ich vyjavil.«⁽⁴⁾

(4) Lk 10, 21.

I ja musím raz uznať nerozumnosť a bezúčelnosť svetskej samolásky. Ako krásne hovorí Mudrc: »Márnosť nad márnosť, všetko márnosť,«⁽⁶⁾ vyjmúc milovať Boha a jemu slúžiť. Pravou múdrosťou je, starať sa o večné blaženstvo.

Márne je hľadať bohatstvo sveta a naň sa spoliehať, márne je túžiť za vysokým postavením. Márne je nasledovať túžby tela, za ktorými prichádza tvrdý trest. Márne je, žiadať si dlhý život a o svätý život tak málo sa starať. Márne je myslieť na prítomnosť a zabúdať na budúcnosť. Márne je, milovať, čo chytro pominie a nestarať sa o večnú blaženosť.

Daj, Pane, aby som »pravidlami« a »zákonmi« svetskej múdrosti zo srdca opovrhnul a tvoju múdrosť aby som celou dušou miloval a nasledoval.

3. Preslávi Ježišovu dobrotu.

Toto tajomstvo vyjaví Ježišovu nekonečnú dobrotu. Len čo prišiel na svet, už koná dobro. Už zachraňuje duše, chudobné i bohaté, vznešené i jednodu-

⁽⁶⁾ Kaz 1, 2.

ché, mudrcov i neučených. každého je-
mu primeraným spôsobom. Za jedným
anjela, za druhým hviezdu posiela. Za-
volá si pastierov, aby mu priviedli celé
stáda. V osobe mudrcov pohanov z tie-
ne smrti vyslobodzuje. A v starom Si-
meonovi predpovedá, že ku konci časov
aj oči Izraela sa otvoria a »potom bude
spasený celý.«⁽⁶⁾

Obdivujem dobrotu Boha, ktorá vše-
tko obsiahne. Modlím sa, aby jeho vô-
ľa »všetkých ľudí spasí a priviesť k jas-
nému poznaniu pravdy,«⁽⁷⁾ nestroskota-
la na ľudskej svojhlavosti.

Poobzerám sa po zemeguli, kde hviez-
da ešte toľkým nezasvietila. Budem na
tom, »aby sa konaly prosby, modlitby,
orodovania a vďaky za všetkých ľu-
dí.«⁽⁸⁾ za navrátenie zpohanstelych ná-
rodov, ktorých osud je ešte zúfalejší
než tých, ktorí pravdu ešte nikdy ne-
poznali. Rozhodnem sa, že v záujme
misií a v záujme premoženia moderné-
ho ateizmu urobím všetko, čo je v mo-
jich silách.

Rozhovor s Pánom. Rozpoviem mu,
ako sa spolieham na jeho moc, na jeho

⁽⁶⁾ Rim 11, 26.

⁽⁸⁾ 1 Tim 2, 1.

⁽⁷⁾ Tim 2, 4.

múdroseť a lásku. Na tom chcem i ja budovať. Urobím všetko, čo je v mojich silách a ostatné ponechám na Boha.

Oktáva zjavenia.

šiesty deň.

XLVI.

Mudrci z východu VI.

Prvé a druhé prípravné cvičenie, ako v predošlom rozjímaní.

Tretie prípravné cvičenie. Prosím Pána, aby jeho výzva nenarazila u mňa na hluché uši, lež aby som ho ochoťne a nadšene nasledoval.

1. Vidím Krista, večného Kráľa.

Skutočne, toto tajomstvo vyzdvihuje Kristovo Kráľovstvo. Mudrci prichádzajú do Jeruzalema s otázkou: »Kde je novorodený kráľ židovský?«⁽¹⁾

Ich dary vyjadrujú tú istú vieru. I Herodes im tak rozumel a bojí sa o trón.

Ježiš je skutočný Kráľ, už tam v jasličkách a ostane kráľom na veky. Vláda nad prírodou. Hviezdou, ktorú jeho ruka riadi, predvoláva svojich poddaných. Vláda nad duchmi: Za pastiermi

⁽¹⁾ Mt 2, 2.

anjelov posielala. Je pánom srdc, čo si ich vybral a svojimi nepriateľmi opovrhne. Rozhoduje o osude národov. Niektoré prostredníctvom mudrcov z východu povoláva, iné, ako Židov, zavrhuje.

Pokloňme sa tejto tajomnej a hroznej velebnosti, v ktorej rukách je i náš osud.

2. „Vidíme celý svet, ktorý -- a to každého z nás osobitne — k sebe volá”.

Prostredníctvom prorokov, svätého Písma, anjelov a pastierov, ktorí »uvideli a vyrozprávali, čo im bolo povedané o tomto dieľatku«,⁽²⁾ povoláva Židov; osobitne, prostredníctvom mudrcov, volá i Herodesa a skrz hviezdou volá celý pohanský svet.

K tomu sa pridružuje vnútorná milosť, ktorou každého osobitne volá. Každého volá tak, ako je to pre neho najprimeranejšie a ako si to zaslúžil. Tak mudrcov, zbehlých v hvezdárstve, hviezdou, Židov prostredníctvom anjelov zavolať.

I mňa povolal a stále ma volá na dokonalosť, podľa toho, ako som pripra-

(²) Lk 2, 17.

vený prijať jeho pozvanie, jeho milosti.

Vážna, veľmi vážna vec je toto volanie, či povolanie.

3. „To je moja vôľa, aby som si podmanil celý svet, všetkých nepriateľov a tak vošiel do svojho kráľovstva.“

Kristus chce panovať. Panuje a bude panovať na veky. Šťastlivý, kto sa podrobí jeho milosti a láske a nie iba paliči. Kristus premohol pohanov, ale premohol i Židov, ktorých trestá nevidomosťou a necháva ich hynúť. I nado mnou zvíťazí, ak ešte nezvíťazil. Ale ako? Od toho závisí, ako splním podmienky, ktoré mi dal vtedy, keď ma zavolať.

4. Kto chce so mnou ísť, so mnou sa musí trápiť a tak ma raz nasledovať i v sláve.

Kto sa chce dostať k Ježišovi, musí prekonať mnohé prekážky. Skúsili to i mudrci z východu.

a) Zanechali — aspoň na čas — svoj domov, rodinu i pohodlie; azda už v dosť vysokom veku podstúpili nesnadnú cestu, plnú prekážok a nepohodlia. Hmotný ošoh im nekynul, tým viacej útrap, prípadne neúspech či zahanbenie.

b) I nebezpečenstvá neboly vylúčené. Veď nechýbalo mnoho a sotva by boli vyšli živí z Jeruzalema...

c) Zjav novorodeného Kráľa volal ich do boja s najväčším nepriateľom, s pýchou. Oni, mudrci, možno i králi, bohatí a vznešení, mali sa pokloniť chudobnému dieťaťu. Veru, za takých okolností dosť sa treba so sebou nabojsovať, aby sme nasledujúc Učiteľa v utrpení, mohli ho nasledovať i v sláve.

5. Každý, kto má zdravý rozum, podujme sa na to.

I z toho vidno, ako málo ľudí má zdravý rozum, zdravý úsudok. Hviezdu mnohí videli, i silu milosti určite pocítili; obdivovali senzačný zjav, porozprávali o ňom, ostali však doma.

Nemali zdravý úsudok.

Iní o veci vážne rozmýšľali. Ale ťažkostil Museli by zanechať teplotu a pohodlie domova. I svätí sa mnoho ráz ťažko rozhodovali, ale nakoniec išli. Tí však väčšinou odpadli, ukázali sa ako zbabelci.

Nemali dobrý úsudok.

lní zas, ako Herodes a Židia, pre svoju nepravosť, pýchu a hmotárstvo, zapreli povolanie, udusili ho.

Tí mali najmenej dobrého úsudku.

Nepoznali, že ísť za povolaním je to najväčšie šťastie, najväčšie vyznamenanie.

Len málo bolo odvážnych a udatných.

Nie div, že i teraz je tak málo vyvolených.

6. Obetovanie sa.

Mudrci z východu išli, a to nie hockako, ale s nadšením a »vyznamenali sa vo službe Kristovi.«

a) Aké skvelé obety priniesli za Krista. Rodnú zem, rodinu, pokoj, česť pred ľuďmi, ba skoro i život obetovali. Ich veľkodušnosť urobila vyznavačmi, apoštolmi, skoro mučeníkmi.

b) Ako idú za povolaním? S vierou, s kráľovskou rozhodnosťou. »Videli sme totiž jeho hviezdu na východe a prišli sme.«⁽³⁾ Hneď, bez váhania.

c) V porovnaní s nami, ako málo príčin mali na to, aby išli za Kristom.

⁽³⁾ Mt 2, 2.

7. Na mudrcoch z východu vidíme, že čím je niekto veľkodušnejší v pomere k Bohu, tým viac veľkodušnosti skúsi od Boha a jeho útrapy budú odmenené.

1. Aké to bolo pre nich zadostučinenie, že starostlivosť Prozreteľnosti ich stále sprevádzala. Všetko im ide po ruke, len aby sa dostali k cieľu. Sám cynický Herodes a židovská rada ukazujú cestu. Veľkodušný môže sa na Boha vždy spoľahnúť.

2. Potom »našli Dieťaťko s Máriou, jeho matkou.«⁽⁴⁾ Tým je všetko povedané. Dostali dar kresťanskej viery, a poznávajú to, čo v nej je najkrajšie, najveľkolepejšie, poznávajú Dieťa a jeho matku. Prišli ako pohaní a vrátili sa ako stĺpy rodiacej sa Cirkvi.

3. Ich liturgia v Cirkvi je najstaršia, najveľkolepejšia. Cez ich oktávu kňaz, reprezentant Cirkvi, padá na kolena ako oni »padli na tvár a klaňali sa mu.«⁽⁵⁾

Na ich počesť bol vystavaný dóm v Kolíne, kde sú ich ostatky. Koruna, kto-

(4) Mt 2, 11.

(5) Mt 2, 11.

rá ich tam zdobí, je len slabým odleskom ich nebeskej slávy.

Rozhovor s Pánom. Blahoželám Ježišovi a Panne Márii, že si tak skvelé duše podmanili. Ďakujem i mudrcom z východu, že sa i za mňa poklonili Ježišovi. Im môžem ďakovať, že sme sa mohli stať kresťanmi a že sme nastúpili na miesto vybraného národa.

Odovzdám sa veľkodušne a definitívne božskému Srdcu a sľúbim, že celý svoj život zasvätim výhradne a bezpodmienečne jeho službe.

Oktáva zjavenia.

Siedmy deň.

XLVII.

Mudrci z východu VII.

Prvé prípravné cvičenie. Text sv. evanjelia: »Keď vo sne dostali napomenutie, aby sa nevracali k Herodesovi, inou cestou sa vrátili do svojej krajiny.«⁽¹⁾

Druhé prípravné cvičenie. Miesto a dej, ako prvý deň sviatku.

⁽¹⁾ Mt 2, 12.

Tretie prípravné cvičenie. Prosím si od Pána ducha poslušnosti, ktorý ma najbezpečnejšie povedie a ochráni od chýb a nebezpečenstva.

1. Vzájomné poučenie.

Za svojho pobytu v Betleheme mudrci udržiavali asi častejšie kontakt so svätou Rodinou. Každodenne navštevovali božské Dieťa a tešili sa spoločnosťou Márie a Jozefa. Hlavne s Nemlúvniatkom sa dobre porozumeli. Vívalo ich vždy s úsmevom a na dušu z neho vždy pokoj prechádzal.

Keď potom ostali samotní, Jozef a Mária porozpovedali si svoje zážitky. Obdivovali vieru, prostotu a dôveru mudrcov. Bolo to i pre nich ponaučením, aby Boha čím viacej ľúbili, boli mu verní, lebo veď oni dostali od Boha viac ako mudrci.

A naopak, ani mudrci nehovorili o inom, než o tom, čo u svätej Rodiny videli a skúsili. Vdychovali nebeské povesenie malého domčeku a cítili, ako sa duševne pretvárajú a ako sa stávajú inými ľuďmi. Ani my pri dobre odbavovaných exercíciách.

Tak sa máme i my dobrým príkladom vzájomne povzbudzovať.

Môžeme sa učiť nielen od svätých, ale i od prostých veriacich. »Hľadajme to, čo vedie k pokoju a je nám na vzájomné povzbudenie.«⁽²⁾ Ale nezabúdajme na slová apoštolove: »Všetko možno, ale nie všetko osoží.«⁽³⁾ Aj u dobrých vecí mám byť opatrný, aby som nebol na pohoršenie. Toto je veľmi dôležité, hlavne u tých, čo ich Boh ako sviecu, »aby svietila všetkým«⁽⁴⁾ postavil, t. j. pre cirkevné osoby a pre predstavených vôbec.

2. Rozlúčka.

Nadišiel posledný večer. Mudrci so svojim sprievodom lúčia sa od svätej Rodiny, lebo druhý deň včas ráno dajú sa na cestu. Môžeme si predstaviť, aké dojímavé bolo toto lúčenie. Mudrci plakali ako deti. Obetovali svoje krajiny a volali svätú Rodinu k sebe.

I Mária a Jozef sa dojatím rozplakali. A malý Ježiš ako by bol povedal: Veď my sa ešte uvidíme. Mudrci bozkávali závoj, čo od Márie na pamiatku dostali, aby sa podelili. Veď čo iné im mohla dať?

(2) Rim 14, 19. (3) 1 Kor 10, 23. (4) Mt 5, 15.

Vrátili sa do svojich stanov a políhali. Divný sen mali. Všetci jednaký, aby boli istí o jeho božskom pôvode. Boh ich skrz anjela napomenul, »aby sa nevracali k Herodesovi«.(⁶)

Že ako preformovala a zdokonalila duše mudrcov návšteva u svätej Rodiny, vidno z toho, ako »slepo« poslúchajú. Vedia iba to, že toto napomenutie je od Boha, a to stačí. Nemudrujú, nešpekulujú, hoci všetky opatrenia na zpiatočnú cestu už urobili, vedeli už, kde a kedy dójdú, kde prenocujú.

Bola to prinajmenšom nezdvorilosť, že sa k Herodesovi nevrátili. Išlo im tiež o česť: Keď sa totiž do Jeruzalema nevrátia, každý si pomyslí, že ich cesta končila fiaskom, že boli iba dobrodružní snílkovia. A s druhej strany, ako by im bolo lichotilo, keby boli mohli jeruzalemskému ľudu oznámiť, že objavili im Vykupiteľa. Mohli si tiež pomyslieť, že je to v súhlase s božími plánmi, veď Bohu akiste záležalo na tom, aby sa ľud o príchode Mesiáša dozvedel. I zlý duch sa istotne ozval a odporúčal, aby sa podľa svojho rozumu riadili. Avšak mu-

(⁶) Mt 2. 12.

drci s poslušnosťou, — ktorá by i nejednému rehoľníkovi mohla byť ku cti — konali podľa rozkazu, lebo na Boha bezpodmienečne spoliehali.

Dobre urobili! Veď oni o všetkom nevedeli a nemohli pochopiť, prečo Boh tak, a nie inak prikázal. Boh im všetko nezjavil, aby ich zásluha, ale i odmena, bola tým väčšia.

Keby sa boli vrátili, boli by padli do pastí: Herodes by ich bol istotne pochytal, azda i povraždil, len aby zpravu o príchode Mesiáša udusil.

Z toho plynie i pre nás poučenie: »Mne pridržať sa Boha je najlepšie; na Pána Boha skladaj svoju nádej.«⁽⁶⁾

3. Pohľad do minulosti.

Vidím, ako snuje Herodes, ten prekliaty pavúk svoju pavučinu. Jeho plány sú, podľa ľudských výpočtov, reálne. Ak nič nadprirodzeného nezasiahne, dostane sa mu krvi Novorodeného. Ale Boh vie, že slová jeho úst »sú nepravosť a podvod... na nepravosť myslí on (Herodes) na svojej loži.«⁽⁷⁾ »Pán zná myšlienky ľudské.«⁽⁸⁾

(6) Ž 72, 28. (7) Ž 35, 4, 5. (8) Ž 93, 11.

A kde že je už Herodes so svojimi plánmi? »Nepriatelja Boží sotva že začínajú byť ctení a vyvyšovaní, miznú, ako dym, tak zmiznú.«⁽⁹⁾

Dívam sa na Ježiša. Nemá vojsko, aby sa postavil proti kráľovi, aby sa ubránil. Len slabá ruka Márie a svätého Jozefa sú mu ochranou. Je však spokojný. »Budem spať v pokoji a si odpočívať, lebo ty, Pane, v nádeji si ma postavil.«⁽¹¹⁾

Dívam sa konečne i na mudrcov. I oni sú spokojní, lebo vedia a cítia, že Boh je s nimi. »Pán ma vodí a nebudem mať nedostatku... Vodí ma po spravodlivých cestách... Keby som aj chodil prostred tône smrti, nebojím sa zlého, lebo ty si so mnou. Tvoj prút a palica tvoja mi dávajú potešenie.«⁽¹¹⁾

Mudrci sú plní radosti. Na to, čo prežili, nikdy nezabudnú.

I ja mám byť plný radosti, získanej zo svätého prijímania. Plný radosti, vďačnosti a túžby, aby som mohol Ježiša zajtra opäť vyhľadať a prijať. O čo som šťastnejší od mudrcov: oni Ježiša

⁽⁹⁾ Ž 36, 20.

⁽¹⁰⁾ Ž 4, 9, 10.

⁽¹¹⁾ Ž 22, 1, 4.

v celom živote len raz — dva razy prijali.

Rozhovor s Pánom Ježišom. Ďakujem mu za útechu a pomoc, ktorú trom mudrcom preukázal a ktorou svoje srdce i mne vyjavil. Odovzdávam sa do ochrany toho Srdca, sľubujúc mu vernosť na celý život, do posledného dychu.

O B S A H :

Prvý týždeň adventný.

	Strana
Nedeľa. Sv. Ján Krstiteľ v púšti . . .	5
Pondelok. Kázanie sv. Jána. I.	12
Utorok. Kázanie sv. Jána. II.	20
Streda. Kázanie sv. Jána. III.	27
Štvrtok. Kázanie sv. Jána. IV.	33
Piatok. Ján Krstiteľ a Ježiš	40
Sobota. Kráľovstvo Kristovo I.	46

Druhý týždeň adventný.

Nedeľa. Kráľovstvo Kristovo. II.	52
Pondelok. Kráľovstvo Kristovo III.	58
Utorok. Kráľovstvo Kristovo. IV.	65
Streda. Kráľovstvo Kristovo. V.	73
Štvrtok. Kráľovstvo Kristovo VI.	80
Piatok. Vtelenie. Obraz sveta bez Krista. .	86
Sobota. Sv. Trojica sa rozhodne o vtelení.	93

Tretí týždeň adventný.

Nedeľa. Prevedenie božského dekretu.	101
Pondelok. Vtelenie.	107

	Strana
Utorok. Čas vtelenia.	114
Streda. Anjelský pozdrav. I.	119
Štvrtok. Anjelský pozdrav. II.	127
Piatok. Anjelský pozdrav. III.	134
Sobota. Anjelský pozdrav. IV.	139

Štvrtý týždeň adventný.

Nedeľa. Anjelský pozdrav. V.	145
Pondelok. Anjelský pozdrav. VI.	150
Utorok. Anjelský pozdrav. VII.	156
Streda. Anjelský pozdrav. VIII.	162
Štvrtok. Anjelský pozdrav. IX.	168
Piatok. »Pán ponížených povyšuje.«	174
24. decembra. Predvečer Vianoc. Cesta do Betlehema.	180
25. decembra. Vianoc. Narodenie Pána Ježiša Krista. I.	186
26. decembra. Vianoce. Narodenie Pána Ježiša Krista II.	191
27. decembra. Vianoce. Narodenie Pána Ježiša Krista III.	196
28. decembra. Pastieri pri jasliach. I.	201
29. decembra. Pastieri pri jasliach. II.	207
30. decembra. »A toto vám bude zna- mením.«	214
31. decembra. O večnosti.	220
1. januára. Nový rok.	227
2. januára. Najsv. Mena Ježiša.	233
3. januára. Ježiš — nemluvniatko. I.	238

	Strana
4. januára. Ježiš — nemlúvniatko II.	244
5. januára. Malý Ježiš a Eucharistia.	249
6. januára. Zjavenie Pánovo.	258

Oktáva zjavenia.

Druhý deň. Mudrci z východu. II.	266
Tretí deň. Mudrci z východu. III.	273
Štvrtý deň. Mudrci z východu. IV.	278
Piaty deň. Mudrci z východu. V	283
Šiesty deň. Mudrci z východu. VI.	288
Siedmy deň. Mudrci z východu. VII.	294

L. MÜLLER S. J.

Rozjímania

Usporiadanie a preklad:
SOCII ANONYMI

II.

Škola kríža

(Popolec — Veľká sobota)